

**Ylöjärven lukion
opetussuunnitelma 2021**

**Ylöjärven
Lukio**

Nimi	Ylöjärven lukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Ylöjärvi
Koulu	Ylöjärven lukio
Pdf luotu	27.4.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	3
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	3
2.2. Arvoperusta.	3
3. Opetuksen toteuttaminen.	6
3.1. Opintojen rakenne.	6
3.2. Oppimiskäsitys.	6
3.3. Opiskelu ympäristöt ja -menetelmät.	7
3.4. Toimintakulttuuri.	8
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	11
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	12
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	16
4.1. Ohjaus.	16
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	20
4.3. Opiskeluhoito.	24
4.3.1. Opiskeluhoitoon keskeiset periaatteet.	25
4.3.2. Opiskeluhoitoon suunnitelmat ja niiden laatiminen.	27
4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.	31
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	33
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	37
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	37
5.2. Opintojakson arviointi.	38
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	38
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	40
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	40
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	41
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	41
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	43
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	43
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	44
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	45
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	46

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	48
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	49
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	49
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	50
7. Oppiaineet.	54
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	54
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	55
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1).	57
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (ÄI2, ÄI3).	59
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4).	60
Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, ÄI5).	61
Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI6, ÄI7).	61
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8).	63
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9).	64
Kirjoittaminen 2 ja Tekstien tulkinta 2, 4 op (ÄI10, ÄI11).	65
Äidinkielen perustaidot, 1 op (ÄI12).	67
Teatteri-ilmaisu 1, 2 op (ÄI13).	67
Teatteri-ilmaisu 2, 2 op (ÄI14).	68
Toimittajan työ, 1 op (ÄI15).	68
Lukudiplomi, 1 op (ÄI16).	69
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	69
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21).	72
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S22, S23).	74
Kirjallisuus 1, 2 op (S24).	75
Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, S25).	76
Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (S26, S27).	76
Kirjallisuus 2, 2 op (S28).	78
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29).	79
Kirjoittaminen 2 ja Tekstien tulkinta 2, 4 op (S210, S211).	80
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	82
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1).	86
Minä ruotsin kielen osaajana globaalissa maailmassa, 4 op (RUA1RUA2).	86
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3).	88
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4).	89
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5).	90
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6).	91
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7).	93

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8).	94
Kulttuuria ja kieltä Pohjoismaissa, 2 op (RUA9).	95
Ruotsin (A-oppimäärä) kertaus, 2 op (RUA10).	96
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	97
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 2 op (ENA1RUB11).	97
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12).	97
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13).	98
Ympäristömme, 2 op (RUB14).	100
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15).	101
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16).	102
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17).	103
Svenska i arbetslivet, 2 op (RUB18).	104
Ruotsin (B1-oppimäärä) kertaus, 2 op (RUB19).	106
7.3. Vieraat kielet (VK).	107
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	112
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 2 op (ENA1RUB11).	112
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2).	112
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3).	114
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4).	115
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5).	116
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . .	117
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7).	118
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8).	119
Second year writing, 2 op (ENA9).	121
Abien englannin kertaus, 2 op (ENA10).	122
Advanced reading and writing, 2 op (ENA11).	123
7.3.2. Saksa, A (SAA).	124
Minä saksan kielen osaajana globaalissa maailmassa, 4 op (SAA1SAA2).	124
Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3). .	126
Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4).	127
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5).	128
Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6). . . .	129
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7).	130
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8).	131
Kulttuuria ja kieltä Saksassa, 2 op (SAA9).	132

Abien saksan kertaus, 2 op (SAA10).	133
7.3.3. Saksa, B2 (SAB2).	134
Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB21).	135
Saksan perustaso 1, 2 op (SAB22).	136
Saksan perustaso 2, 2 op (SAB23).	137
Saksan perustaso 3, 2 op (SAB24).	138
Saksan perustaso 4, 2 op (SAB25).	139
Saksan perustaso 5, 2 op (SAB26).	140
Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB27).	141
Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB28).	142
Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB29).	143
Kulttuuria ja kieltä Saksassa, 2 op (SAB210).	144
7.3.4. Espanja B2 (EAB2).	145
Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB21).	146
Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB22).	147
Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB23).	148
Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB24).	149
Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB25).	150
Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB26).	151
Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB27).	152
Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB28).	153
Espanjan perustason alkeet 2, 2 op (EAB29).	154
Latin American Studies, 2 op (EAB210).	155
7.3.5. Venäjä B2 (VEB2).	156
Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB21).	157
Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB22).	158
Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB23).	159
Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB24).	160
Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB25).	161
Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB26).	162
Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB27).	163
Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB28).	164
Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB29).	165
Kulttuuria ja kieltä Venäjällä, 2 op (VEB210).	166
7.3.6. Ranska B2 (RAB2).	167
Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB21).	167
Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB22).	168
Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB23).	169

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB24).	170
Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB25).	171
Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB26).	172
Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB27).	174
Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB28).	175
Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB29).	176
Kulttuuria ja kieltä Ranskassa, 2 op (RAB210).	177
7.3.7. Saksa, B3 (SAB3).	177
Saksan perustason alkeet 1, 2 op (SAB31).	178
Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB32).	179
Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB33).	180
Saksan perustaso 1, 2 op (SAB34).	181
Saksan perustaso 2, 2 op (SAB35).	182
Saksan perustaso 3, 2 op (SAB36).	183
Saksan perustaso 4, 2 op (SAB37).	184
Saksan perustaso 5, 2 op (SAB38).	185
Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB39).	186
Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB310).	187
Kulttuuria ja kieltä Saksassa, 2 op (SAB311).	188
7.3.8. Espanja B3 (EAB3).	189
Espanjan perustason alkeet 1, 2 op (EAB31).	189
Espanjan perustason alkeet 2, 2 op (EAB32).	191
Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB33).	192
Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB34).	193
Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB35).	194
Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB36).	195
Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB37).	196
Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB38).	197
Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB39).	198
Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB310).	199
Latin American Studies, 2 op (EAB311).	200
7.3.9. Venäjä, B3 (VEB3).	201
Venäjän perustason alkeet 1, 2 op (VEB31).	201
Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB32).	203
Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB33).	204
Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB34).	205
Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB35).	206
Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB36).	207

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB37).	208
Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB38).	209
Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB39).	210
Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB310).	211
Kulttuuria ja kieltä Venäjällä, 2 op (VEB311).	212
7.3.10. Ranska B3 (RAB3).	213
Ranskan perustason alkeet 1, 2 op (RAB31).	213
Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB32).	214
Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB33).	215
Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB34).	216
Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB35).	217
Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB36).	218
Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB37).	219
Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB38).	220
Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB39).	221
Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB310).	222
Kulttuuria ja kieltä Ranskassa, 2 op (RAB311).	223
7.4. Matematiikka (MA).	224
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	226
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1).	226
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	228
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2).	228
Geometria, 2 op (MAA3).	229
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4).	231
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5).	232
Derivaatta, 3 op (MAA6).	234
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7).	235
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8).	236
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9).	237
3D-Geometria, 2 op (MAA10).	239
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	240
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	241
Matematiikan työvälineet I, 1 op (MAA13).	242
Matematiikan työvälineet II, 1 op (MAA14).	243
Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA15).	243
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	244
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2).	244
Geometria, 2 op (MAB3).	246

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4).	247
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5).	248
Taloustieto ja talousmatematiikka, 3 op (YH2MAB6).	249
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7).	250
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8).	251
Tilastolliset todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9).	252
Lyhyen matematiikan startti, 1 op (MAB10).	253
Matematiikan työvälineet, 1 op (MAB11).	254
Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB12).	254
7.5. Biologia (BI).	255
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1).	257
Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 2 op (BI2+3).	259
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4).	261
Ihmisen biologia, 2 op (BI5).	262
Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6).	264
Kokeellinen biologia, 2 op (BI7).	265
Biologian kertaus, 2 op (BI8).	266
7.6. Maantiede (GE).	266
Maailma muutoksessa - historia ja alueet, 4 op (GE1HI1).	269
Sininen planeetta, 2 op (GE2).	269
Yhteinen maailma, 2 op (GE3).	270
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4).	272
Suomen luonto, 2 op (GE5).	274
Maantiede kertaus, 2 op (GE6).	275
7.7. Fysiikka (FY).	275
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1).	277
Luonnontiede ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FY2KE2).	279
Energia ja Lämpö, 2 op (FY3).	279
Voima ja liike, 2 op (FY4).	280
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5).	281
Sähkö, 2 op (FY6).	283
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7).	284
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8).	285
Kokeellinen fysiikka, 2 op (FY9).	287
Fysiikan kertaus, 2 op (FY10).	288
7.8. Kemia (KE).	289
Kemia ja minä, 1 op (KE1).	291

Luonnontiede ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FY2KE2).	293
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3).	293
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4).	294
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5).	296
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6).	297
Kokeellinen kemia, 2 op (KE7).	298
Kemian kertaus, 2 op (KE8).	300
7.9. Filosofia (FI).	301
Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, ÄI5).	303
Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, S25).	303
Etiikka, 2 op (FI2).	303
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3).	304
Totuus, 2 op (FI4).	306
Filosofian kertaus, 2 op (FI5).	307
7.10. Psykologia (PS).	308
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1).	309
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2).	311
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3).	313
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4).	315
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5).	316
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6).	318
Psykologian kertaus, 2 op (PS7).	319
7.11. Historia (HI).	320
Maailma muutoksessa - historia ja alueet, 4 op (GE1HI1).	322
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2).	322
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3).	324
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4).	326
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5).	327
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6).	329
Maailmantilanne nyt, 2 op (HI7).	330
Historian kertaus, 2 op (HI8).	331
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH).	332
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1).	334
Taloustieto, 2 op (YH2).	336
Taloustieto ja talousmatematiikka, 3 op (YH2MAB6).	338
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailman, 2 op (YH3).	338
Lakitieto, 2 op (YH4).	339
Kansainvälinen talous, 2 op (YH5).	341

Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH6).	342
7.13. Uskonto (KT).	343
7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	345
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1).	345
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2).	347
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3).	348
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4).	349
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5).	350
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6).	351
Uskonto kohtaamispaikkana, 2 op (UE7).	353
Uskonnon kertaus, 2 op (UE8).	354
7.13.2. Islamin uskonto (KT4).	355
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1).	355
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2).	355
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3).	356
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4).	357
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5).	357
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6).	358
7.14. Elämänkatsomustieto (ET).	358
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1).	361
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2).	362
Kulttuurit, 2 op (ET3).	364
Katsomukset, 2 op (ET4).	365
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET5).	367
Tulevaisuus, 2 op (ET6).	368
7.15. Terveystieto (TE).	369
Terveys voimavarana, 2 op (TE1).	371
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2).	373
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3).	374
Monimuotoinen terveysala, 2 op (TE4).	376
Terveystiedon kertaus, 2 op (TE5).	376
7.16. Liikunta (LI).	377
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1).	379
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2).	380
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3).	381
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4).	382
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5).	383

Lisää liikuntaa, 2 op (LI6).	385
Lihaskuntoharjoittelu, 2 op (LI7).	385
7.17. Musiikki (MU).	386
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1).	388
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2).	390
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3).	391
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4).	393
Stage - musiikkia juhliin, 2 op (MU5).	394
Stage - musiikkia juhliin, 2 op (MU6).	395
Stage - musiikkia juhliin, 2 op (MU7).	395
Bändi - soittamisen iloa, 2 op (MU8).	396
7.18. Kuvataide (KU).	397
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1).	400
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2).	401
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3).	403
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4).	404
Valokuvaus, 2 op (KU5).	406
Taidegrafiikka, 2 op (KU6).	407
7.19. Opinto-ohjaus (OP).	407
Minä opiskelijana, 2 op (OP1).	409
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2).	411
7.20. Temaattiset opinnot (TO).	413
Tiimityö ja vuorovaikutus, 2 op (TO1).	413
Kansainvälisyys, 2 op (TO2).	414
Taidetta ja elämäntaitoja, 2 op (TO3).	415
Viihde vakavasti - Yhteiskunta elokuvissa ja musiikissa, 2 op (TO4).	416
Ihminen ja kone, 2 op (TO5).	417
Hygieniapassi, 1 op (TO6).	418
Kestävää kehitystä toiminnallisesti, 4 op (TO7).	419
7.21. Lukiodiplomit (LD).	419
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2).	420
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4).	421
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6).	422
7.22. Yrittäjyyslinja (YRI).	423
Yrittäjyys ja megatrendit, 2 op (YRI1).	425
Esiintyminen ja vuorovaikutustaidot, 2 op (YRI2).	425
Myynti ja asiakaspalvelu, 2 op (YRI3).	426
Yrittäjyys ja projektinhallinta I, 5 op (YRI4).	427

Johtaminen, 1 op (YRI5).	428
Yrittäjyys ja projektihallinta II, 4 op (YRI6).	429
Tuotesuunnittelu ja palvelumuotoilu, 2 op (YRI7).	431
Markkinointi ja kaupallistaminen, 2 op (YRI8).	432
International Business, 2 op (YRI9).	432
Yrityksen yhteiskuntavastuu, 2 op (YRI10).	433
Työharjoittelu, 2 op (YRI11).	434
Minustako tulevaisuuden yrittäjä?, 2 op (YRI12).	435
Muulla suoritettavat yrittäjyyteen liittyvät opinnot, 2 op (YRI13).	436
Talous, raha ja yrittäjyys, 2 op (YRI14).	437
Osuuskuntatoiminta, 2 op (YRI15).	437
7.23. Integraatio-opintojaksot.	438
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 2 op (ENA1RUB11).	438
Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, S25).	440
Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, ÄI5).	442
Luonnontiede ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FY2KE2).	444
Maailma muutoksessa - historia ja alueet, 4 op (GE1HI1).	446
Taloustieto ja talousmatematiikka, 3 op (YH2MAB6).	449
8. Liitteet.	452
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	456
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	456
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	463
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	463
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	469
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	469
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	474
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	475
8.6. Ylöjärven lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.	480

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee

olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Opetushallitus antoi nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet marraskuussa 2019. Opetussuunnitelman perusteiden pohjalta koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä opetusta varten paikallinen lukion opetussuunnitelma, jossa koulutuksenjärjestäjä linjaa perusteiden paikallisen toteutuksen. Tampereen kaupunkiseudulla paikallinen opetussuunnitelma on laadittu yhteisesti ja täydentäen lukiokohtaisena. Seudullisen ja oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman tulee täsmentää ja täydentää perusteissa esitettyjä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Tampereen kaupunkiseudun lukioden opetussuunnitelma on Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Pälkäneen, Ylöjärven , Tampereen kaupungin lukioden ja Tampereen yksityisten lukioden koulutuksenjärjestäjien yhteinen opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä oikeusturvaa koskevissa asiakokonaisuuksissa.

Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma täydentää ja täsmentää perusteiden ja seudullisen opetussuunnitelman sisältöjä niissä kohdin, jotka ohjautuvat oppilaitoksessa oman toimintakulttuurin mukaisesti. Tarkempi erittely seudullisen ja oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman suhteesta on esitetty luvussa 1.2 Opetussuunnitelman sisältö. Kaupunkiseudun yhteinen opetussuunnitelma on laadittu koulutuksenjärjestäjien yhteisissä työryhmissä.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Tampereen kaupunkiseudun lukioissa lukiokoulutuksen tehtävää täsmentävät seuraavat päämäärät:

- lukiokoulutus tukee opiskelijan kasvua tasapainoiseksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi
- lukiokoulutus antaa jokaiselle opiskelijalle hyvät valmiudet jatko-opintoihin, työelämään ja jatkuvaan itsensä kehittämiseen
- opetus ja oppimistulokset ovat kansallisesti ja kansainvälisesti korkeatasoisia
- lukiokoulutus tarjoaa turvallisen, luovuutta ja sosiaalisia taitoja kehittävän oppimisympäristön sekä edistää yhteisöllisyyttä alueellaan
- lukiokoulutus tukee opiskelijan kansainvälistymistä tarjoten kansainvälisiä projekteja ja yhteistyökumppaneita
- lukiokoulutus kehittää opetusmetodeja ja oppimisympäristöjä

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti

ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenyteen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Ylöjärven lukion tarkennuksia:

Ylöjärven lukion toiminnan lähtökohta on valtakunnallisesti määritelty arvopohja. Lisäksi korostamme erityisesti seuraavia arvoja ja ihanteita:

Rohkeus ja yritteliäisyys

Kannustamme rohkeuteen kyseenalaistaa asioita, yritteliäisyyteen ja uskallukseen toimia toisin ilman epäonnistumisen pelkoa.

Yhdenvertaisuus ja yhteisöllisyys

Luomme ilmapiiriä, jossa jokaisen yksilöllisyyttä ja ainutlaatuisuutta kunnioitetaan. Emme hyväksy minkäänlaista syrjintää tai kiusaamista. Antamalla tilaa moninaisuudelle edistämme yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Avoimuus ja aito kohtaaminen

Osoitamme arjen kohtaamisissa kiinnostusta ja kunnioitusta toisiamme kohtaan. Annamme kannustavaa ja rakentavaa palautetta sekä rohkaisemme avoimeen keskusteluun.

Vapaus ja vastuu

Tuemme vastuuseen kasvamista osoittamalla luottamusta ja antamalla vapautta valita erilaisia toimintatapoja.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Opintojen rakenne Tampereen kaupunkiseudun lukioissa:

Pakolliset valtakunnalliset opintojaksot

Valinnaiset valtakunnalliset opintojaksot

Koulukohtaiset oppiaineiden opintojaksot

Koulukohtaiset temaattiset opintojaksot (koulukohtaiset, useamman oppiaineen yhteiset opintojaksot)

Muissa oppilaitoksissa suoritettut

Muut

Oppilaitokset päättävät minkä laajuisina opintojaksoina koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot tarjotaan opiskelijoille. Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot arvostellaan suoritusmerkinnällä (S/H). S/H arviointi ei koske välttämättä lukion erityistehtävään tai painotukseen kuuluvia opintojaksoja. Näiden arviointi määritellään erityistehtävän tai painotuksen omassa opetussuunnitelmassa. Opintojaksojen suoritusjärjestys määritellään oppilaitoskohtaisesti.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat

itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, keuhollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskelu ympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskelu ympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelu ympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskelu ympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskelu ympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävästi kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskelu ympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskelu ympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskelu ympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskelu ympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskelu ympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisulla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Opiskelijan oppimiseen liittyvät tarpeet ohjaavat opiskelumenetelmien valintaa ja niiden uudistamista. Opiskelumenetelmät perustuvat pedagogisesti mielekkäisiin yhteisöllisiin, yksilöllisiin ja digitaalisiin oppimisympäristöihin. Niiden käyttöä kehitetään vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien kehittämisellä vastataan tulevaisuuden ja työelämän haasteisiin. Omakohtainen tutustuminen korkeakouluopiskeluun ja työelämään avaa opiskelijan henkilökohtaisia tulevaisuuden näkymiä ja tukee häntä jatko-opintoihin hakeutumisessa.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiihin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän

toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on

sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Toimintakulttuuri

Ylöjärven lukio arvioi toimintakulttuuriaan vuosittain kyselyiden ja keskusteluiden perusteella. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat lukuvuosikeskustelut opettajien ja rehtorin välillä, työryhmien tekemät havainnot, hyvinvointikysely opiskelijoille sekä ryhmänohjauskeskustelut. Tulokset käsitellään yhteisöllisesti, ja toimintaan tehdään muutoksia palautteen perusteella lukuvuosittain.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakennetaan yhdessä opiskelijakunnan kanssa. Toimintamuotoja voivat olla mm. lukion ensimmäisen vuosiluokan opiskelijoille suunnattu 24h-leiri ja tiimiopetusjakso. Myös erilaiset teemapäivät rakentavat yhteisöllisyyttä ja tuovat eläväksi opetussuunnitelman kasvatuksellista puolta.

Aktiivista kansalaisuutta vahvistetaan oppisisältöjen kautta sekä esim. yrittäjyysharjoituksilla, tiimijaksolla ja demokratiakasvatuksella.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on toimintamme pohja, jonka vuosittaiset painotukset näkyvät koulumme toimintakulttuurissa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Kielten ja kulttuurien moninaisuus rikastaa yksilöiden ja yhteisöjen elämää tarjoamalla elämyksiä sekä keinoja toimia menestyksekkäästi erilaisissa ympäristöissä. Myös opiskelijoiden ja henkilökunnan erilaisten kulttuuri- ja kielitaustojen esiin nostaminen kursseilla rikastuttaa kouluyhteisön jäsenten arkea, vähentää erilaisuuden kokemuksia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Ulkomailta tulevat vaihto-opiskelijat ovat tervetulleita kouluun. Järjestämme teemapäiviä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden arvostuksen ja tuntemisen kasvattamiseksi. Rohkaisemme opiskelijoitamme osallistumaan opiskelijavaihtoihin ja toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissamme.

Kieli on oppimisen keskeinen väline, ja kielen osaaminen on oppimisen edellytys. Ylöjärven lukiossa jokainen opettaja avaa oman aineensa kieltä, sen käsitteitä ja merkityksiä. Opettaja on oman aineenalan kielen asiantuntija. Suomen kieli on osa kaikkia oppiaineita. Arvostamme ja edistämme hyvän yleiskielen osaamista.

Yrittäjyyden erityistehtävän kuvaus:

Ylöjärven lukion erityisenä koulutustehtävänä on yrittäjyys. Yrittäjyysharjoitusten tarkoituksena on vahvistaa sekä opiskelijan sisäistä että ulkoista yrittäjyyttä. Yrittäjyysopinnoilla tarjotaan opiskelijalle mahdollisuuksia hankkia tulevaisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa tarvittavia

valmiuksia, kuten tiimityö-, vuorovaikutus- ja itsensä johtamisen taitoja. Yrittäjyyslinjan lisäksi nämä työelämätaidot ovat tärkeä osa kaikkien oppiaineiden opetusta lukiossamme.

Yrittäjyyslinjan arvoja ovat luottamus, rohkeus, tekeminen ja oppiminen sekä oman polun löytäminen. Luottamus on kivijalka, jonka rakentamiseen käytetään opintojen ensimmäisenä opiskeluvuotena aikaa. Keskinäisen luottamuksen kautta syntyy kunnioitus toisia kohtaan ja syntyy rohkeus yhteiseen tekemiseen ja kokeilemiseen. Kolmas arvo on tekeminen ja oppiminen. Yrittäjyyslinjalla opitaankin tiimeissä toiminnan ja tekemisen kautta. Linjalla opitaan sekä virheistä että onnistumisista. Näiden kokemusten kautta opiskelija voi löytää suunnan oman tulevaisuuden polulleen.

Opintoihin sisältyy opiskelijoiden suunnittelemaa ja toteuttamia projekteja, jotka mahdollistavat eri rooleissa toimimisen ja omien vahvuuksien löytämisen. Myös elinikäisen oppimisen periaatteisiin sekä verkostomaiseen toimintatapaan kannustetaan opintojen aikana. Toimintatavat tukevat nuorten innovointikykyä ja vastuullista riskienhallintaa sekä kykyä asettaa tavoitteita ja johtaa toimintaa niiden saavuttamiseksi. Toimintatavat korostavat aina myös vastuullisen ja kestävän kehityksen mukaisen toiminnan merkitystä.

Yrittäjyyslinjan tavoitteena onkin nuori, joka tunnistaa ja osaa kehittää omaa osaamistaan, tarttuu rohkeasti haasteisiin ja ymmärtää verkostoitumisen merkityksen oman menestyksensä rakentamisessa. Opiskelija saa tietoja, taitoja ja kykyjä menestyä nopeasti muuttuvassa ja kansainvälisessä maailmassa. Opintojen aikana opiskelija oppii projektinhallintaan, yrityksen perustamiseen sekä markkinointiin ja myyntityöhön liittyviä käytännön taitoja. Jokainen opiskelija toimii opiskelujensa aikana myös yrittäjänä. Yritysyhteistyön avulla opiskelija saa kuvan työelämästä ja luo verkostoja tulevaisuutta varten. Yhteistyö yrittäjyysopintoja tarjoavien korkeakoulujen kanssa antaa mahdollisuuden tutustua jatko-opintomahdollisuuksiin jo lukioaikana.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisesta ja tukemisesta.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan

koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Huoltajilla on mahdollisuus tarvittaessa tavata koulun henkilökuntaa opiskelijan opintoihin tai opiskeluhuoltoon liittyvissä asioissa. Lukio järjestää lukuvuosittain huoltajille tilaisuuksia ja tapaamisia, joissa tiedotetaan opiskeluun, opiskelu- sekä terveydenhuoltoon liittyviä ajankohtaisia asioita.

Huoltajat saavat tietoa lukuvuoteen ja yleisesti lukio-opiskeluun liittyvistä asioista myös Ylöjärven lukion kotisivuilta. Opiskelijan edistymisestä opinnoissaan huoltaja voi seurata sähköisestä Wilma-tietojärjestelmästä. Lukiossamme on perinteitä, kuten esimerkiksi vanhojen tanssit, ylioppilasjuhlat tai itsenäisyyspäivän tilaisuus, joihin kotiväki on tervetullut.

Yhteistyön tavoitteena on yhdessä huoltajien kanssa tukea opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Lukio-opiskelijan tulee ensisijaisesti itse kantaa vastuu omista opinnoistaan.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkosenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opintoihin ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja refleктоivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämää valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Korkeakouluyhteistyö

Opinto-ohjauksen opetussuunnitelma ja opiskelijoiden ohjaussuunnitelma on tehty kaupunkiseudun koulutuksenjärjestäjien yhteistyössä. Niissä on sovittu yhteiset tavoitteet ja toimintamallit korkeakouluyhteistyöstä, niin että opiskelijoille tarjotaan monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Korkeakoulun ja lukiokoulutuksen yhteistyötä ylläpitämään on perustettu työryhmät toteuttamaan yhteistyötä hakeutumisessa korkeakouluun, sekä edistämään opiskelijoiden korkeakouluopintoja osana lukio-opintoja.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin oppiaineiden opetussuunnitelmissa. Jatko-opintovalmiudet rakentuvat oppiaineiden tiedollista ja taidollisista tavoitteista sekä tulevaisuuden työelämävalmiuksien vahvistamisessa oppiaineissa.

Työelämäyhteistyö

Työelämä ja yrittäjyysosaaminen hajautetaan omanlaisiksi toimintamalleikseen Tampereen kaupunkiseudun lukioissa. Työelämäosaamisessa painotamme erityisesti tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen esiin nostamista oppiaineiden opintosuunnitelmien yhteydessä. Oppiaineiden tietosisältöjen ohessa taidot ovat merkittävässä roolissa. Laaja-alaisista osaamisaluista tulevaisuuden jatko-opintojen ja työelätaitojen kartuttaminen oppiaineen tietoaiksen ohella nostetaan selkeästi esiin. Työelämäosaaminen on taito, jonka harjoittaminen edellyttää aitoa toimintaa. Jokaisessa oppiaineessa tulee määrittää, mitä työelämä ja jatko-opiskeluvalmiuksia oppiaine harjaannuttaa. Kaupunkiseudun lukioissa TET-jakso otetaan käyttöön opiskelijan kesätyön tai opintojen ohella suoritettuna työnteon tai muulla aktiivisella

työelämään tutustumisella. Työelämään tutustumisesta voi kaupunkiseudun lukiossa saada 1-2 opintopisteen opintosuorituksen.

Kaupunkiseudun yhteisessä työelämä ja yrittäjyys ajatushautomossa koottiin elinkeinoelämän, eri teollisuudenalojen, teknologiateollisuuden, Proakatemian ja kaupunkiseudun lukioiden yhteinen listaus tulevaisuuden työelämäosaamisesta, joita lukio-opintojen tulisi harjaannuttaa ja vahvistaa.

Kyky toimia erilaisissa ympäristöissä ja kulttuureissa	Kriittinen ajattelu ja luovuus	Sosiaaliset taidot
itseohjautuvaisuus palveluorientoituneisuus kieli- ja kulttuuritaidot vastuullisuus	päätöksentekokyky kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan ongelmanratkaisukyky motivoituminen uuden oppimiseen	yhteistyö- ja tiimitaidot tunneälykyys ja empatia sopeutuvaisuus (resilienssi) neuvottelutaidot

Kansainvälisyys

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään koulutuksenjärjestäjän opetussuunnitelmassa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaan yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskelu aika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

OHJAUSSUUNNITELMA

Ohjauksen tavoitteena on nuoren kouluyhteisöön integroituminen, hänen hyvinvointinsa ja opiskelun tukeminen ja jatko-opintoihin siirtyminen. Ohjausta annetaan lukio-opintoihin siirtymiseen, lukio-opintojen alkuvaiheeseen, lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen sekä lukion jälkeisiin jatko-opintoihin ja työelämään. Koulutuksen järjestäjä tarjoaa ohjausta sitä tarvitsevalle opiskelijalle myös lukion suorittamisen jälkeen. Ohjausta on kuvattu tarkemmin seudullisessa ohjaussuunnitelmassa. Lukio-opintoihin siirryttäessä ohjauksessa tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Lukio-opintojen alkuvaiheessa ohjaus keskittyy lukion eri käytänteiden ja toimintakulttuurin tuntemiseen, lukio-opinnoissa vaadittavien taitojen harjaannuttamiseen sekä lukio-opiskelijaksi ja lukioyhteisön jäseneksi kasvamiseen.

Opintojen edetessä ohjauksessa painottuu lukio-opintojen suunnitelmallinen eteenpäin vieminen, ylioppilastutkintoon valmistautuminen ja tutustuminen jatko-opintomahdollisuuksiin. Lukioaikana opiskelija saa ohjausta monipuolisesti eri toimijoilta. Henkilökohtaisen ohjauksen ja kaikilla oppitunneilla tapahtuvan opetuksen lisäksi opiskelijaa ohjataan koko ikäluokille pidettävissä infotilaisuuksissa, ryhmäohjaustuokioissa, viestinnällä ja tiedottamisella. Opiskelija ohjataan tarvittaessa erityisopettajalle tai opiskeluhuollon palveluihin.

Ohjaukseen osallistuvien tehtävät ja työnjako. Työnjakoa täsmennetään oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Rehtori:

- vastaa esteettömyydestä lukio-opintoihin siirryttäessä ja opiskelijavalinnasta
- koordinoi ja tukee ohjaustoimintaa
- tiedottaa lukio-opintoihin ja ylioppilastutkintoon liittyvistä säännöistä ja määräyksistä

Opinto-ohjaaja:

- vastaa opinto-ohjauksen kokonaissuunnittelusta koulussa
- ohjaa ja auttaa opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman, jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa sekä ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumisessa
- ohjaa ja auttaa opintojaksovalintojen tekemisessä
- ohjaa ja auttaa henkilökohtaisen lukujärjestyksen laatimisessa
- organisoii jatko-opiskelupaikkoihin ja työelämään tutustumisia
- ohjaa nivelvaiheissa ja opiskelijan siirtyessä oppilaitoksesta toiseen
- tekee monialaista yhteistyötä opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi
- osallistuu tarvittaessa opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan

Ryhmäohjaaja:

- on jäsenenä ryhmäohjaustiimissä, joka suunnittelee ja toteuttaa lukion oman vuositason ryhmäohjausta, tiimin toimintaa on kuvattu Tampereen seudun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelmassa
- on oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaaja
- on ensisijainen yhdyshenkilö koulun ja huoltajien välillä
- perehdyttää uudet opiskelijat lukio-opintojen käytänteisiin

- on mukana ryhmäyttämässä omaa ohjausryhmäänsä lukio-opintojen alkaessa ja tukee ryhmänsä yhteisöllisyyttä myöhemminkin
- käy henkilökohtaiset keskustelut ohjausryhmänsä opiskelijoiden kanssa
- seuraa säännöllisesti ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä, poissaoloja ja opiskelijan kokonaistilannetta sekä puuttuu asiaan tarvittaessa
- tekee säännöllistä yhteistyötä opinto-ohjaajan ja erityisopettajan kanssa
- pitää ryhmänohjaustuokioita, joita on kuvattu tarkemmin Tampereen seudun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelmassa
- tiedottaa ryhmällensä ajankohtaisista asioista
- osallistuu tarvittaessa opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan

Aineenopettaja:

- ohjaa ja auttaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan
- seuraa ja merkitsee opiskelijan opintojakson aikaiset poissaolot ja tiedottaa niistä tarvittaessa ryhmänohjaajalle
- seuraa opiskelijan opintojen edistymistä omassa oppiaineessaan ja tiedottaa niistä tarvittaessa ryhmänohjaajalle
- tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta
- osallistuu tarvittaessa opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan

Erityisopettaja:

- arvioi oppimisen ja opiskelun tuen tarpeen
- ohjaa ja opettaa opiskelijaa opiskelutaidoissa
- tekee luki-testit ja laatii tarvittaessa luki-lausunnon sekä mahdollisuuksien mukaan tekee muitakin opiskelijan oppimisvaikeuksiin liittyviä kartoituksia
- antaa lausunto- ja erityisjärjestelyohjausta lukioaikana ja yo-kirjoituksia varten
- tekee säännöllistä yhteistyötä opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajien ja aineenopettajien kanssa
- osallistuu tarvittaessa opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan

LIITE Tampereen seudun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelma

Ohjaussuunnitelmaa täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisilla ohjeilla.

OPISKELUSUUNNITELMA

Tampereen seudun lukiokoulutuksen henkilökohtainen opintosuunnitelma

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista: opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma ja jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Opiskelija rakentaa henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa koko lukio-opintojensa ajan. Hän saa apua ja ohjausta opintosuunnitelmansa eri osioiden päivittämiseen ryhmänohjaajalta, opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta, aineenopettajilta sekä rehtorilta. Opiskelija päivittää henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa koulutuksenjärjestäjän lomakkeille.

Opiskelusuunnitelma

Lukio-opintojen alussa tunnistetaan opiskelijan aikaisempi koulutus, opinnot ja muu osaaminen, jotka voidaan hyväksilukea hänen lukio-opintoihinsa. Tunnistamisessa ja hyväksiluvussa ovat opiskelijan apuna aineenopettajat, rehtori ja opinto-ohjaaja.

Opintojen alkuvaiheessa kartoitetaan myös opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvaikeudet. Tässä kartoituksessa kielten opettajien osuus on merkittävässä asemassa.

Lukio-opintojen ensimmäisten jaksojen aikana opiskelijat tutustuvat lukion käytänteisiin ja opettelevat suunnittelemaan opintojaan. Opiskelijat tekevät ensimmäisen opiskeluvuotensa aikana opintosuunnitelman, jota he päivittävät opintojensa edetessä. Opiskelusuunnitelmaan kirjataan suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen ja opintojaksovalinnat sekä arvioitu opiskelu-aika. Opiskelusuunnitelman päivittämisessä ovat apuna opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat ja tarvittaessa myös aineenopettajat sekä erityisopettaja.

Lukio-opintojen alussa on tavoitteena kartoittaa opintonsa aloittavien opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt sekä opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve. Apuna tässä on perusopetuksen kanssa tehtävä niveltävien yhteistyö sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Ryhmänohjaajien sekä opinto-ohjaajien osuus on kartoitusta tehtäessä merkittävässä roolissa. Erityisopettaja arvioi oppimisen ja opiskelun tuen tarpeen sekä ohjaa ja opettaa opiskelijaa opiskelutaidoissa. Tuen toteutumisen edellytys on säännöllinen yhteistyö ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajan, erityisopettajan, aineenopettajien ja opiskeluhoollon toimijoiden kanssa.

Opiskelusuunnitelmaan sisällytetään opintojen edetessä korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjakso. Opiskelu- ja/tai tutustumisjaksojen tarjontaa suunnitellaan yhdessä korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa niin, että niiden valitseminen osaksi lukio-opintoja olisi mahdollista. Aineenopettajat ja opinto-ohjaajat ovat opiskelijan apuna jaksojen sisällyttämisessä opiskelusuunnitelmaan.

Työelämän tutustumisjaksoja pyritään sisällyttämään osaksi lukio-opintoja. Työelämään tutustutaan eri oppiaineiden opintojaksoilla. Opinto-ohjaajat ovat opiskelijan apuna jaksojen sisällyttämisestä opiskelusuunnitelmaan.

Ylioppilastutkintosuunnitelma

Opintosuunnitelmaan liitetään myös ylioppilastutkintosuunnitelma, jota päivitetään lukio-opintojen edetessä.

Jatko-opinto- ja urasuunnitelma

Opiskelijan ajatukset jatko-opinto- ja urasuunnitelmasta rakentuvat lukio-opiskelun aikana. Keskeisessä roolissa ovat ohjauskeskustelut opinto-ohjaajan kanssa ja opinto-ohjauksen kurssit. Opiskelijan jatko-opintosuunnittelua tukee myös eri oppiaineiden kautta saatu tieto eri ammattialoista ja työelämästä. Lukion aikana opiskelijan käsitys omasta itsestään, omista vahvuuksistaan ja taidoistaan syvenee. Näin opiskelijan valmiudet oman jatko- ja urasuunnitelman elinikäiseen kehittämiseen vahvistuvat.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopeus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhoollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen arviointitilanteissa,

pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Kaupunkiseudun opetussuunnitelma

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Erityisopettaja kertoo erityisopetuksesta ja tuesta lukio-opintojen alussa. Opiskelijan oikeudesta tukeen tiedotetaan vanhempainilloissa, koulun kotisivuilla ja opiskelijahallinto-ohjelman kautta. Opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja ja aineenopettajat ohjaavat tuen tarpeessa olevaa opiskelijaa ja tarvittaessa opiskelijaa ohjataan erityisopettajalle. Erityisopettaja ohjaa opiskelijaa tarvittavien jatkoselvitysten ja lausuntojen hankkimisessa esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyhakemusta varten. Yhteistyötä tehdään muiden asiantuntijoiden kanssa.

Tukitoimien tarpeen arviointi

Seutukunnallisesti käytetään tiedonsiirtolomaketta, jolla lukio saa opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa perusopetuksesta. Lisäksi lukio voi käyttää taustatietolomaketta, jonka avulla saadaan täydentävää tietoa opiskelijasta ja hänen tuen tarpeestaan. Erityisopettaja järjestää kaikille lukiolaisille opintojen alussa lukivalmiuksia kartoittavat seulatestit ja kyselyn oppimisesta. Tarpeen mukaan pidetään palaveri, jossa on opiskelijan huoltaja mukana.

Tarvittaessa opiskelijaa voidaan ohjata laajempia oppimisvalmiuksia kartoittaviin tutkimuksiin, esimerkiksi tarkkaavuuden ja keskittymisen ongelmien selvitykseen kunnan virallisen hoitopolun mukaisesti.

Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Erityisopettaja on sekä opiskelijan että opettajien tukena oppimisen tuen suunnittelussa. Sähköisen tukilomakkeen täyttäminen aloitetaan yhdessä opiskelijan kanssa. Lomakkeen tiedot ovat opiskelijaa opettavien opettajien saatavilla opiskelijan luvalla. Lomakkeen täydentämiseen voivat osallistua kaikki opiskelijaa opettavat opettajat, jotka kirjaavat siihen yhdessä opiskelijan kanssa tai opiskelijan suostumuksella oppimista tukevia pedagogisia ratkaisuja. Kaikki lomakkeeseen kirjattu tieto ilmaistaan siten, että se on konkreettinen opiskelijan apu ja toteutettavissa lukion arjessa.

Tuen toteuttaminen

Oppimisen tukea tarvitsevat tapaavat säännöllisesti opintojensa aikana erityisopettajaa, jonka kanssa arvioidaan lomakkeeseen kirjattujen pedagogisten ratkaisujen toimivuutta. Opiskelijaa kannustetaan olemaan aktiivinen ja avoin itseään koskevien tukitoimien suhteen.

Keskusteleva ilmapiiri oppimisvaikeuksista mahdollistaa jatkuvan seurannan ja arvioinnin myös aineenopettajien kanssa.

Opiskelijan oppimisen tuki toteutetaan oppitunneilla, koetilanteissa ja henkilökohtaisena ohjauksena ja opetuksena. Oppimisen tuki edellyttää yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja. Niitä voivat olla esimerkiksi mahdollisuus rauhalliseen ja aistiärsykeettömämpään työtilaan tai aineenopettajien yhteisopettajuuteen. Opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen voi tarkoittaa esimerkiksi ohjeiden ymmärtämisen varmistamista tai kirjallisia ohjeita laajempien ja haastavampien tehtävänantojen yhteydessä. Muita oppimisen tukimuotoja voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Tuen suunnittelussa huomioidaan, että opiskelijalle tulee oppimisvaikeuksista huolimatta riittävä määrä sellaisten taitojen harjoittelua, jotka ovat edellytyksenä ylioppilaskokeista suoriutumiselle.

Erityisopetus on opiskelutaitojen opettamista esimerkiksi yhdessä opiskellen. Erityisopetuksessa tuetaan opiskelijan itseymmärryksen kehittymistä oppijana sekä ohjataan käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa.

Tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tuen toteutumista seurataan ja arvioidaan jatkuvasti. Tässä arvioinnissa opiskelijan oma näkemys ja itsearviointitaidot ovat keskeisessä roolissa; tarvittaessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa. Tukitoimien toimivuutta seuraavat osaltaan ryhmänohjaaja, aineenopettajat, opinto-ohjaajat sekä erityisopettaja. Tukitoimien onnistunut seuraaminen edellyttää aktiivista yhteistyötä koulun henkilöstön välillä.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa eri toimijoiden työnjako tuen tarpeen näkökulmasta. Työnjakoa voidaan täsmentää oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Rehtori

- vastaa koulun tukijärjestelyjen organisoinnista
- huolehtii lausuntojen ja hakemusten lähettämisestä Ylioppilastutkintolautakuntaan sekä erityisjärjestelyjen toteutumisesta ylioppilastutkinnon kokeissa

Opinto-ohjaaja

- huomioi opiskelijan tuen tarpeen kurssivalintoja tehtäessä, ylioppilastutkintoa suunniteltaessa sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen ohjattaessa

Ryhmänohjaaja

- seuraa oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja tuen tarvetta
- välittää pyydettyä tiedon tuen tarpeesta eteenpäin huoltajille, opettajille ja koulun muulle henkilöstölle.

Aineenopettaja

- välittää tiedon havaitsemastaan opiskelijan tuen tarpeesta ryhmänohjaajalle ja erityisopettajalle
- voi jakaa tietoa toimivista tukitoimista oman aineryhmänsä sisällä
- vastaa sovittujen tukitoimien toteuttamisesta opetuksessaan

Erityisopettaja

- osallistuu tuen tarpeen kartoittamiseen lukion alkaessa
- välittää tarvittaessa tiedon tuen tarpeesta eteenpäin opettajille, huoltajille ja koulun muulle henkilöstölle
- osallistuu pedagogisen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen

- osallistuu tarvittaessa huoltajapalaveriin ja opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan
- tapaa tukea tarvitsevaa opiskelijaa säännöllisesti ja seuraa tuen tarvetta ja sen toteutumista lukio-opintojen aikana
- ohjaa tukea tarvitsevaa opiskelijaa opiskelutaidoissa
- tekee lukitestit ja kirjoittaa lukitodistukset niitä tarvitseville
- antaa lausunto- ja erityisjärjestelyohjausta ylioppilastutkinnon kokeisiin sekä laatii tarvittavat hakemukset Ylioppilastutkintolautakuntaan yhdessä opiskelijan kanssa ja kertoo opiskelijalle lausuntojen muista hyödyntämismahdollisuuksista
- erityisopettajaa voidaan konsultoida jatko-opintoihin hakemiseen liittyvissä asioissa

LIITE Tiedonsiirtolomake

LIITE Taustatietolomake

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

Kaupunkiseudun opetussuunnitelma

Opiskeluhuollon toimintaa ohjaa koulutuksen järjestäjän asettama opiskeluhuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmä vastaa ennakkoivasta ja pitkäjänteisestä yleisestä suunnittelusta, laaja-alaisesta kehittämisestä, ohjauksesta sekä arvioinnista. Opiskeluhuolto jaetaan yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ennaltaehkäisevää toimintaa. Sillä tarkoitetaan toimintakulttuuria ja sellaisia toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista,

hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Jokaisella lukiolla on oma monialainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä, joka vastaa oppilaitoksen tasolla yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ryhmä laatii työtään tukevan oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoollon suunnitelmaan ja tekee yhteistyötä myös kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että suunnitelmassa tulee huomioiduksi paikallisen tason lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

Yhteisöllisessä opiskeluhoollon huomioidaan, että opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttaa myös se, miten heidät otetaan mukaan oppilaitoksen toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Nämä toimenpiteet kuvataan oppilaitoskohtaisessa opiskeluhoollon suunnitelmassa. Kyselyt sekä keskustelutilaisuudet opiskelijoiden, johdon ja koulun muun henkilökunnan välillä vahvistavat avointa ja osallistavaa vuorovaikutusta. Opiskelijoille tulee antaa tietoa erilaisista mahdollisuuksista ottaa yhteyttä myös nimettömästi.

Oppilaitoksen ja kotien yhteisenä tehtävänä on tukea opiskelijaa opintojen aikana. Ryhmänohjaajalla on ensisijainen vastuu toimia yhdyshenkilönä kodin ja koulun välillä. Ryhmänohjaajan tulee olla yhteydessä uusien opiskelijoiden huoltajiin heti opintojen alussa. On hyvä, jos opiskelija täysikäisyydestään huolimatta antaa kodin ja koulun väliselle viestinnälle mahdollisuuden. Huoltajia kuullaan myös kyselyiden ja keskustelutilaisuuksien avulla tai vanhempainyhdistyksen kautta.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluita (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut), joista vastaa oppilaitoksen sijaintikunta, sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaa. Huolen herätessä oppilaitoksen työntekijä ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa ja on alaikäisen kohdalla tarvittaessa yhteydessä huoltajiin. Tarvittaessa työntekijä ohjaa opiskelijan opiskeluhoollon palveluihin. Työntekijä voi konsultoida toimintamahdollisuuksista opiskeluhoollon henkilöstöä nimettömästi ilman opiskelijan lupaa. Opiskelijan suostumuksella voidaan koota monialainen asiantuntijaryhmä silloin, kun opiskelijan tilanteen ratkaisemiseksi tarvitaan useampaa asiantuntijaa. Jos opiskelijan suostumusta ei saada ja tilanne kuitenkin edellyttää toimenpiteitä, ollaan yhteydessä huoltajaan ja tarvittaessa konsultoidaan lastensuojelua. Ryhmän asiantuntijat voivat ovat koulun ja opiskeluhoollon henkilökuntaa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä tai muita opiskelijan verkostoon kuuluvia henkilöitä. Kaupunki- ja oppilaitoskohtaiset ohjeet on kuvattu tarkemmin opiskeluhoollon suunnitelmassa.

LIITE Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma

LIITE Oppilaitoskohtainen opiskeluhoollon suunnitelma

Ylöjärven lukion oppilaitoskohtainen opiskeluhoollon suunnitelma on samalla koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma, koska koulutuksen järjestäjällä on vain yksi lukio.

4.3.1. Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoollon suunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoollona. Opiskeluhoolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja

seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhuollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoitoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoito opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §;

terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhoitolaissa (1287/2013) mainittua opiskeluhoollon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoollon muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhoitohuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen
- opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä

- toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyys- ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhoollasuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa

- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö
- monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet
- opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
- opiskeluhuoltokertomuksen laatiminen ja säilytys
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi
- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- seurattavat asiat
- tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho
- seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhoollon kehittämisessä
- seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

Tampereen kaupunkiseudun lukioiden järjestyssäännöt

Mukana olevat koulutuksenjärjestäjät tarkentavat järjestyssääntöjä oppilaitoskohtaisilla toimintaohjeilla.

Kurinpito (Lukiolaki 42§)

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangeistuksia.

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Koulutuksenjärjestäjällä erillinen suunnitelma, jossa toimintaohjeet **kurinpitorangeistuksiin**:

- kirjallinen varoitus: opiskelijan ja huoltajien kuuleminen kirjallisesti (rehtori)
- 3 päivän opetuksesta epääminen: opiskelijan ja huoltajan kuuleminen kirjallisesti (lomake liitteeksi)
- määräaikainen erottaminen (erottaminen ja opiskelusta pidättäminen päätettävä monijäsenisessä toimielimessä)

Vilppi opintojen suorittamisessa, kuten esimerkiksi plagiointi tai lunttaus, johtaa seuraamuksiin, joita teon törkeys ja toistuvuus huomioiden, ovat rehtorin puhuttelu, opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kuuleminen, kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen. Lisäksi seuraamuksena voi olla hylätty kurssin osasuoritus tai kurssin hylkäys.

Päihteiden hallussapito ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksenalaisena esiintyminen oppilaitoksen tiloissa ja toiminnoissa on kielletty ja johtaa aina kirjalliseen varoitukseen. Väkivaltainen käytös johtaa aina vähintään kirjalliseen varoitukseen.

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Opettajalla ja rehtorilla on toimivalta tarkastaa opiskelijan tavarat ja ottaa haltuun esineitä ja aineet, jotka vaarantavat opiskelijan tai muiden turvallisuuden.

Koulutuksenjärjestäjällä on erillinen suunnitelma, jossa on tarkemmin toimintaohjeet vaarallisen tai kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamisesta.

Kaikissa kurinpitokeinojen käyttötilanteissa noudatetaan hyvää hallintoa ja yleisiä oikeusturvaperiaatteita, joita ovat yhdenvertaisuus, tarkoitussidonnaisuus, puolueettomuus, suhteellisuus ja luottamuksensuoja.

Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä hoidetaan tiedottamisella ja tarvittavalla koulutuksella.

Koulu tiedottaa järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista. Opiskelijoille tiedottaminen tapahtuu ryhmänohjaajan tai muun opetushenkilöstön toimesta esimerkiksi ryhmänohjaajantunneilla.

Koulutuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma sisältää kuvauksen yhteistyöstä eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on myös menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Kaikki säännöt voimassa kaikissa koulun tapahtumissa myös koulun ulkopuolella.

Ylöjärven lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä on opetussuunnitelman liitteenä.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja

kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen

tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Kaupunkiseudun opetussuunnitelma

Tampereen seudun lukioissa opetuskielenä on suomi lukuun ottamatta Svenska samskolan i Tammerfors, jonka opetuskielenä on ruotsi ja joka tekee oman opetussuunnitelman. Tampereen lyseon lukion IB-linjalla opetuskielenä on englanti. Kotikielen opetusta annetaan persian ja venäjän kielissä. Eri lukioissa toteutetaan joitakin kursseja eri kielillä. Nämä kurssit löytyvät lukiokohtaisista osista. Tampereen seudulla ja erityisesti Tampereen lukioissa eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien opiskelijoiden osuus lisääntyy koko ajan. Myös lukiokoulutuksen tulee tukea heidän kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksiaan ja toisaalta rikastuttaa kaikkien opiskelijoiden kieli- ja kulttuuriopetusta heidän avullaan.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita. Monikieliset opetustilanteet voidaan toteuttaa muun muassa oppiaineintegraatioina.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä. Jos suomi toisena kielenä -opiskelijoita on alle kymmenen, niin heidät lähtökohtaisesti integroidaan äidinkielen opetukseen.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltujen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoihin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Kaupunkiseudun opetussuunnitelma

Opintojakson alussa opiskelijoille tulee ilmoittaa, millaisia näyttöjä vaaditaan arvioinnin edellytysten täyttämiseksi ja mitkä ovat vähimmäisvaatimukset opintojakson hyväksyttäväksi suoritukseksi. Opintojakson arviointiperusteissa tulee tiedottaa mahdollisesta puuttuvien näyttöjen arvosanaa alentavasta vaikutuksesta sekä opintojakson keskeytymisen perusteet. Opiskelija voi myös itse keskeyttää opintojakson opiskelun perustellusta syystä sovittuaan asiasta kyseisen opintojakson opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa. Arviointi ei saa perustua ainoastaan kokeissa annettuihin näyttöihin. Myös arvosana 4 edellyttää aina, että arvioinnin edellytykset täyttyvät riittävästi.

Arvioinnin edellytyksiä ovat mm.:

- o osallistuminen opetukseen
- o opintojaksoon liittyvien tehtävien suorittaminen
- o opintojakson koe ja/tai muut ilmoitetut näytöt

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä.

(LL 30 §).

5.2.1. Numeroarvosanat ja suorituserkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Kaupunkiseuden opetussuunnitelma

Koulukohtaiset opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty) pois lukien erityisen koulutustehtävän saaneiden lukioiden tai painotuslukioiden tehtävään liittyvän oppiaineen arvioinnit, jotka päätetään paikallisesti.

Keskeytetystä opintojaksosta annetaan merkintä K (K = keskeytetty). Keskeytettyä opintojaksoa ei voi täydentää, vaan se on opiskeltava uudelleen saadakseen opintojakson arvioinnin.

Täydennettävästä opintojaksosta annetaan merkintä T (T = täydennettävä). Vaadittavat täydennykset on suoritettava viimeistään seuraavan periodin aikana.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee K- ja T-arviointien perusteet tarkemmin.

Hylättyä opintojaksoa opiskelija saa yrittää uusia kerran. Hyväksytyn opintojakson uusimiseen käytännöt sovitaan koulutuksenjärjestäjä kohtaisesti. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista. Lopulliseksi opintojakson arvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi.

Integroidun opintojakson oppiainekohtaisesta uusimisesta tai korottamisesta sovitaan koulutuksenjärjestäjä kohtaisesti.

Opintopistekertymään ei lasketa keskeytettyä (K), täydennettävää (T) eikä hylättyä (H) opintojaksoa. Arvosanalla neljä (4) suoritettu valtakunnallinen opintojakso lasketaan opintopistekertymään, jos oppiaineen oppimäärä täyttyy hyväksyttävästi.

Valinnaisten valtakunnallisten hylättyjä (4) arvosanoja voidaan jättää pois oppimäärästä opiskelijan pyynnöstä.

K-arvosana annetaan opintojaksosta, jonka opiskelun opiskelija on keskeyttänyt liiallisten poissaolojen vuoksi tai mikäli opintojakson T-arvosanaa ei ole täydennetty hyväksyttävästi seuraavan periodin uusintakokeeseen mennessä.

T-arvosana annetaan opintojaksosta, jonka kaikkia arviontiin vaadittavia suorituksia opiskelija ei ole tehnyt ennen kurssin arviointipäivämäärää.

Opiskelija voi korottaa hyväksyttyä opintojaksoa suorittamalla sen uudestaan.

Opintojen päättövaiheessa järjestettävässä korotustilaisuudessa opiskelija voi korottaa koko oppiaineen arvosanaa.

Hylätty koulukohtainen opintojakso (H) voidaan poistaa oppimäärästä opiskelijan pyynnöstä.

1. **Koko integroitu opintojakso on hylätty**
 - Korotetaan erikseen kumpikin moduuli
2. **Integroidun opintojakson toisen aineen moduuli on H tai 4**
 - korotetaan vain hylätty moduuli uusintapäivänä

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Kaupunkiseudun opetussuunnitelma

Koulutuksen järjestäjä päättää niistä opintojaksoista, joiden ainoa suoritustapa on itsenäinen suoritus. Itsenäisen opiskelun käytänteistä määritellään koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa.

Opiskelija, opinto-ohjaaja ja oppiaineen opettaja laativat itsenäisestä suorituksesta opiskelusuunnitelman, jonka opettaja ja rehtori hyväksyvät. Suunnitelmassa määritellään opintojakson tai sen osan itsenäisen suorittamisen menettelytavat ja aikataulu. Opintojen itsenäisen suorituksen yhteydessä painotetaan opiskelijan omaa vastuuta.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa

numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettut opinnot vastaavat, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteutukseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut opinnot luetaan täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppiaineen oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Kaupunkiseudun opetussuunnitelma

Vaihto-oppilasvuoden tai muun toisen maan koulutusjärjestelmän puitteissa suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta määritellään opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5.2.5. Yksittäisten opintokokonaisuuksien hyväksi lukemisen arvioi(vat) opiskelijan esittämien todistusten tai kyseisen oppilaitoksen opetussuunnitelman perusteella rehtori. Tavoitteena on opiskelijan opintojen edistäminen.

Opiskelijan on suositeltavaa suorittaa kunkin oppiaineen ensimmäinen opintojakso opetusryhmässä, jotta aineen luonne ja työskentelytavat tulevat tutuiksi. Jos opiskelija on opiskellut opintojakson asiat jo ennen lukion aloittamista (esim. toisen maan koulutusjärjestelmässä), hänelle voidaan tarjota mahdollisuus osoittaa osaamisensa suorittamatta opintojaksoa.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;

2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täyttyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisääjän myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi

- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyys- valmiudet

#LOPS2021

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalaakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittämissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähteaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyy palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija oppii kirjoittamaan ja muokkaamaan tekstiä yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija tunnistaa vahvuutensa kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään kirjoittamisprosessin hallintaan.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arviointi keskittyy vuorovaikutustaitoihin ja sisältää vertaispalautetta.

Hyvinvointiosaaminen: arviointi on kannustavaa ja sisältää itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on monipuolistaa opiskelijan tekstikäsitystä. Opiskelijan tekstitietoisuus syvenyy keskeisiä tekstilajeja analysoimalla. Opiskelija kehittää omaa kirjoittamisprosessiaan harjoittelemalla aineistopohjaista kirjoittamista. Opintojakson arvioinnissa keskitytään kirjoittamisprosessin hallintaan ja omien vahvuuksien tunnistamiseen yhteistyössä muiden kanssa.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (ÄI2, ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Paikallinen lisäys

- *Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyy ryhmäviestinnässä sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämisessä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

- *Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: eri tekstilajit avaavat näkökulmia kielenkäyttöön erilaisissa yhteisöissä ja opiskelija harjoittelee työelämässä tarvittavia ryhmäviestintätaitoja.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät erilaisten ryhmäviestintätilanteiden kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija tiedostaa kielen ja identiteetin yhteydet ja ymmärtää kulttuurisen moninaisuuden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään kieli- ja kulttuuritaitojen sekä vuorovaikutustaitojen monipuoliseen hallintaan.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa korostuu erilaisten kielenkäyttötilanteiden hahmottaminen.

Vuorovaikutusosaaminen: arvioinnissa on keskeistä vertaispalaute ryhmäviestintätilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: arvioinnissa painotetaan tekstien monimuotoisuuden ymmärtämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan kieli- ja tekstitietoisuutta sekä vuorovaikutustaitoja eri ryhmäviestintätilanteissa. Opiskelija oppii ymmärtämään kielen monimuotoisena sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään kielen ja vuorovaikutustaitojen monipuoliseen hallintaan.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija oppii kehittämään analysointi- ja tulkintataitojaan sinnikkäästi ja pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: analysointi- ja tulkintatehtävissä korostuvat elämyksellisyys ja empatian kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opintojaksossa korostuu kulttuurikontekstien tuntemus ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korostuvat analyysi- ja tulkintataidot.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija hyödyntää myös itsearviointia kehittäessään pitkäjänteisesti analysointi- ja tulkintataitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: arvioidaan kulttuurikontekstien ymmärtämistä teksteissä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan taitoa eritellä ja tulkita kauno- ja tietokirjallisuutta. Opiskelija laajentaa ja syventää elämyksellisiä ja kokemuksellisia lukemisen ja kirjoittamisen tapoja. Keskeisenä tarkastelun kohteena on kertomuksellisuus kirjallisuudessa, mediassa ja muissa taiteen lajeissa. Opintojakson arvioinnissa keskitytään analysoinnin ja tulkinnan taitoihin sekä kulttuurikontekstin ymmärtämiseen.

Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, ÄI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI6, ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan

- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija harjaantuu jäsenneilyn puheen pitämisessä.
- Kansainvälinen osaaminen: kurssilla hyödynnetään aineistoina maailmankirjallisuuden klassikoita.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan jäsenneilyn puheenvuoron pitämistä.
- Kansainvälinen osaaminen: opintojaksolla luetaan ja tulkitaan kansainvälistä kirjallisuutta.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija syventää itsetuntemustaan ja taitojaan kirjoittajana.
- Opiskelija vahvistaa esiintymisrohkeuttaan ja -taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija syventää rakentavan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään erityisesti opiskelijan kirjoitustaitoihin sekä puheen pitämisen taitoihin.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kurssilla arvioidaan kykyä tuottaa tavoitteellinen ja jäsennelty puheenvuoro.

Hyvinvointiosaaminen: arvioinnissa painottuvat kannustava suullinen ja kirjallinen palaute sekä opiskelijan itserefleksio.

Vuorovaikutusosaaminen: kurssilla hyödynnetään itse- ja vertaisarviointia.

Kansainvälinen osaaminen: arvioinnissa keskitytään opiskelijan kykyyn tulkita maailmankirjallisuutta kulttuurisessa kontekstissaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kirjoittamisen ja esiintymisen taitoja. Opiskelija oppii ymmärtämään kirjoittamisen prosessina ja harjoittelee tekstin tuottamisen vaiheita. Lisäksi opiskelija oppii rakentamaan, tuottamaan ja analysoimaan puheenvuoroja ja muita audiovisuaalisia tekstejä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään vuorovaikutuksessa toimimiseen ja vuorovaikutuksen analysoimiseen sekä aineistopohjaiseen prosessikirjoittamiseen.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää kulttuuritaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tutustuu eri kulttuureissa tuotettuihin teksteihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija syventää eri kulttuurikonteksteissa tuotettujen tekstien tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: arvioinnissa korostuu syvälinen kulttuurikontekstin ymmärtäminen.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arviointi keskittyy opiskelijan kykyyn tunnistaa kulttuuri tai konteksti, jossa jokin teksti on tuotettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan kirjallisuuden tuntemusta ja ymmärrystä kontekstien merkityksestä. Opiskelija tutustuu keskeisiin Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden teemoihin ja teksteihin. Opintojakson arvioinnissa keskitytään kirjallisuuden kontekstuaalisuuden ymmärtämiseen.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyy työelämän kannalta keskeisillä vuorovaikutuksen osa-alueilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*

- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: erilaisten työelämälle ominaisten yksilö- ja ryhmäviestintätilanteiden harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija syventää entisestään rakentavan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustaitoja ja tarjotaan mahdollisuus valtakunnallisen PUHVI-kokeen suorittamiseen.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa keskitytään työelämässä olennaisten suullisten vuorovaikutustaitojen hallintaan.

Vuorovaikutusosaaminen: arvioinnissa hyödynnetään vertaispalautetta sekä itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Opiskelija harjoittelee ja oppii tarkastelemaan erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä arvioimaan itseään ja muita esiintyjinä ja ryhmässä viestijöinä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään monipuolisiin vuorovaikutustaitoihin. Opintojaksolla on mahdollisuus suorittaa valtakunnallinen PUHVI-koe.

Kirjoittaminen 2 ja Tekstien tulkinta 2, 4 op (ÄI10, ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen
- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa

- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää päätöksenteko- ja ongelmanratkaisukykyään sekä harjaantuu itseohjautuvuudessa keskittymällä erityisesti henkilökohtaisiin kehityskohteisiinsa kirjoittajana.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- kantaan ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tekee itsenäisiä valintoja kirjoitelman aiheen, näkökulman ja aineistojen valitsemisessa sekä harjoittelee omien vahvuuksiansa ja kehityskohteidensa edellyttämien työtapojen ja tehtävien löytämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija syventää entisestään monilukutaitoa eri tekstilajien kautta yo-kirjoitusten kirjoitustaidon koetta varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi painottuu kirjoitustaidon harjoituksiin. Lisäksi keskitytään erilaisia tekstejä käsitteleviin tulkinta- ja analyysiharjoituksiin.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan edistyminen kehityskohteiksi tunnistamallaan osa-alueilla sekä opiskelija kyky rakentaa itsenäisiin valintoihin perustuva aineistopohjainen teksti.

Monitieteinen ja luova osaaminen: opintojakson arviointi perustuu osittain arviointikeskusteluun, jossa käsitellään opiskelijan kykyä rakentaa kirjoitelma aineistoja hyödyntäen sekä opiskelijan tekstilajituntemusta ja käsitteiden sekä tekstianalyysin työkalujen hallintaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on valmentaa kirjoitustaidon ja lukutaidon ylioppilaskokeeseen. Opiskelija vahvistaa laajan aineistoja hyödyntävän tekstin rakentamisen taitojaan. Opiskelija vahvistaa kriittistä, analyysoivaa ja tulkitsevaa lukutaitoaan ja oppii hyödyntämään tekstianalyysin keskeisiä käsitteitä. Opintojaksossa arvioidaan kirjoitustaidon harjoituksia sekä lukutaidon harjoituksia.

Äidinkielen perustaidot, 1 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertailee ja varmentaa äidinkielen ja kirjallisuuden perusasioita, kehittää kielentuntemuksen ja kirjoittamisen taitojaan sekä harjaantuu erilaisten tekstien lukijana ja kirjoittajana.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kielitaitojen parantaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tekstin keskeisten asioiden havaitseminen ja ymmärtäminen, ajatusten selkeä ilmaiseminen suullisesti ja kirjallisesti, kielenhuollon pääkohdat sekä kielentuntemuksen perusasiat.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: suomen kielen perusasioiden kertaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa korostuvat peruskielitaidot.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan suomen kielen perusasioita. Opintojakso on suositeltavaa suorittaa ennen pakollisia äidinkielen ja kirjallisuuden tai suomi toisena kielenä -oppimäärän opintojaksoja. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Teatteri-ilmaisu 1, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää itsetuntemustaan luovan ilmaisun keinoin, kehittää draamallisen ilmaisun taitojaan ja tutustuu teatteritaiteen perusteisiin.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija vahvistaa esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään aisteihin, elekieleen, äänenkäyttöön, improvisaatioon ja roolin kehittelyyn keskittyviä teatteri-ilmaisuharjoituksia sekä perehdytään teatteritaiteen perustietouteen ja valmistetaan pienimuotoisia esityksiä.

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten roolien ja tilanteiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Arvioinnissa korostuvat ryhmän kannustus ja opiskelijan ilmaisutaitojen kehittymisen itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää itsetuntemustaan luovan ilmaisun keinoin, kehittää draamallisen ilmaisun taitojaan ja tutustuu teatteritaiteen perusteisiin. Vuorovaikutus- ja esiintymistaidot vahvistuvat ja monipuolistuvat. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Teatteri-ilmaisu 2, 2 op (Äl14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää entisestään itsetuntemustaan luovan ilmaisun keinoin, kehittää draamallisen ilmaisun taitojaan ja tutustuu teatteritaiteen perusteisiin.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija vahvistaa esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään aisteihin, elekieleen, äänenkäyttöön, improvisaatioon ja roolin kehittelyyn keskittyviä teatteri-ilmaisharjoituksia sekä perehdytään teatteritaiteen perustietouteen ja valmistetaan pienimuotoisia esityksiä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan monipuolisesti erilaisten roolien ja tilanteiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Arvioinnissa korostuvat ryhmän kannustus ja opiskelijan ilmaisutaitojen kehittymisen itsearviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää entisestään itsetuntemustaan luovan ilmaisun keinoin, kehittää draamallisen ilmaisun taitojaan ja tutustuu teatteritaiteen perusteisiin. Vuorovaikutus- ja esiintymistaidot vahvistuvat ja monipuolistuvat. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Toimittajan työ, 1 op (Äl15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa käytännön kokemusta toimittajan työstä, ymmärtää toimittajan työhön sisältyvän vapauden ja vastuun, syventää käsitystään tekstilajeista sekä vahvistaa tiedonhankinta- ja kirjoitustaitojaan.

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kirjoittamistaidon kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällössä keskeisiä ovat hyvän lehtijutun rakenne, tyyli, otsikointi ja kuvitus, erilaisten juttutyyppeiden ideointi ja tuottaminen sekä koulun blogin toimittaminen.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: monipuolinen kirjoittaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Lisäksi hyödynnetään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija saa käytännön kokemusta toimittajan työstä, ymmärtää toimittajan työhön sisältyvän vapauden ja vastuun, syventää käsitystään tekstilajeista sekä vahvistaa tiedonhankinta- ja kirjoitustaitojaan toimittaessaan koulun blogia. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Lukudiplomi, 1 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija suorittaa Pirkanmaan lukudiplomin piki-verkkokirjaston ohjeiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee monipuolisesti kaunokirjallisuutta lukudiplomiohjeiden mukaisesti ja vahvistaa samalla analysointi- ja tulkintataitojaan.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: lukutaidon syventäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Lukeminen todistetaan lukudiplomiohjeiden mukaisin tehtävin (Pirkanmaan lukudiplomi, toinen aste).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suoritetaan Pirkanmaan lukudiplomi piki-verkkokirjaston ohjeiden mukaisesti. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan

suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisölle.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvät hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa

- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen moduulien luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyi palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija oppii kirjoittamaan ja muokkaamaan tekstiä yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija tunnistaa vahvuutensa kirjoittajana ja tekstien tulkitsijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään kirjoittamisprosessin hallintaan.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arviointi keskittyy vuorovaikutustaitoihin ja sisältää vertaispalautetta.

Hyvinvointiosaaminen: arviointi on kannustavaa ja sisältää itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on monipuolistaa opiskelijan tekstikäsitystä. Opiskelijan tekstitietoisuus syvenyy keskeisiä tekstilajeja analysoimalla. Opiskelija kehittää omaa kirjoittamisprosessiaan

harjoittelemalla aineistopohjaista kirjoittamista. Opintojakson arvioinnissa keskitytään kirjoittamisprosessin hallintaan ja omien vahvuuksien tunnistamiseen yhteistyössä muiden kanssa.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä vuorovaikutus, 2 op (S22, S23)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekuulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyy ryhmäviestinnässä sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämisessä.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*

- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: eri tekstilajit avaavat näkökulmia kielenkäyttöön erilaisissa yhteisöissä ja opiskelija harjoittelee työelämässä tarvittavia ryhmäviestintätaitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät erilaisten ryhmäviestintätilanteiden kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija tiedostaa kielen ja identiteetin yhteydet ja ymmärtää kulttuurisen moninaisuuden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään kieli- ja kulttuuritaitojen sekä vuorovaikutustaitojen monipuoliseen hallintaan.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa korostuu erilaisten kielenkäyttötilanteiden hahmottaminen.

Vuorovaikutusosaaminen: arvioinnissa keskeistä on vertaispalaute ryhmäviestintätilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: arvioinnissa painotetaan tekstien monimuotoisuuden ymmärtämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan kieli- ja tekstitietoisuutta sekä vuorovaikutustaitoja eri ryhmäviestintätilanteissa. Opiskelija oppii ymmärtämään kielen monimuotoisena sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään kielen ja vuorovaikutustaitojen monipuoliseen hallintaan.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija oppii kehittämään analysointi- ja tulkintataitojaan sinnikkäästi ja pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt*Kirjallisuus 1*

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: analysointi- ja tulkintatehtävissä korostuvat elämyksellisyys ja empatian kehittäminen.

Paikallinen lisäys**Laaja-alainen osaaminen****Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

- Opintojaksossa korostuu kulttuurikontekstien tuntemus ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi**Paikallinen lisäys**

Arvioinnissa korostuvat analyysi- ja tulkintataidot.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija hyödyntää myös itsearviointia kehittäessään pitkäjänteisesti analysointi- ja tulkintataitojaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: arvioidaan kulttuurikontekstien ymmärtämistä teksteissä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan taitoa eritellä ja tulkita kauno- ja tietokirjallisuutta. Opiskelija laajentaa ja syventää elämyksellisiä ja kokemuksellisia lukemisen ja kirjoittamisen tapoja. Keskeisenä tarkastelun kohteena on kertomuksellisuus kirjallisuudessa, mediassa ja muissa taiteen lajeissa. Opintojakson arvioinnissa keskitytään analysoinnin ja tulkinnan taitoihin sekä kulttuurikontekstin ymmärtämiseen.

Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, S25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kirjoittaminen 1 ja vuorovaikutus 2, 2 op (S26, S27)**Opintojakson moduulit**

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija harjaantuu jäsennellyn puheen pitämisessä.
- Kansainvälinen osaaminen: kurssilla hyödynnetään aineistoina maailmankirjallisuuden klassikoita.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan jäsennellyn puheenvuoron pitämistä.
- Kansainvälinen osaaminen: opintojaksolla luetaan ja tulkitaan kansainvälistä kirjallisuutta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija syventää itsetuntemustaan ja taitojaan kirjoittajana.

- Opiskelija vahvistaa esiintymisrohketta ja -taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija syventää rakentavan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään erityisesti opiskelijan kirjoitustaitoihin sekä puheen pitämisen taitoihin.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kurssilla arvioidaan kykyä tuottaa tavoitteellinen ja jäsennelty puheenvuoro.

Hyvinvointiosaaminen: arvioinnissa painottuvat kannustava suullinen ja kirjallinen palaute sekä opiskelijan itsereflektio.

Vuorovaikutusosaaminen: kurssilla hyödynnetään itse- ja vertaisarviointia.

Kansainvälinen osaaminen: arvioinnissa keskitytään opiskelijan kykyyn tulkita maailmankirjallisuutta kulttuurisessa kontekstissaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kirjoittamisen ja esiintymisen taitoja. Opiskelija oppii ymmärtämään kirjoittamisen prosessina ja harjoittelee tekstin tuottamisen vaiheita. Lisäksi opiskelija oppii rakentamaan, tuottamaan ja analysoimaan puheenvuoroja ja muita audiovisuaalisia tekstejä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään vuorovaikutuksessa toimimiseen ja vuorovaikutuksen analysoimiseen sekä aineistopohjaiseen prosessikirjoittamiseen.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää kulttuuritaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*

- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tutustuu eri kulttuureissa tuotettuihin teksteihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija syventää eri kulttuurikonteksteissa tuotettujen tekstien tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: arvioinnissa korostuu syvälinen kulttuurikontekstin ymmärtäminen.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arviointi keskittyy opiskelijan kykyyn tunnistaa kulttuuri tai konteksti, jossa jokin teksti on tuotettu.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan kirjallisuuden tuntemusta ja ymmärrystä kontekstien merkityksestä. Opiskelija tutustuu keskeisiin Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden teemoihin ja teksteihin. Opintojakson arvioinnissa keskitytään kirjallisuuden kontekstuaalisuuden ymmärtämiseen.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyy työelämän kannalta keskeisillä vuorovaikutuksen osa-alueilla.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: erilaisten työelämälle ominaisten yksilö- ja ryhmäviestintätilanteiden harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija syventää entisestään rakentavan palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti erilaisia vuorovaikutustaitoja ja tarjotaan mahdollisuus valtakunnallisen PUHVI-kokeen suorittamiseen.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa keskitytään työelämässä olennaisten suullisten vuorovaikutustaitojen hallintaan.

Vuorovaikutusosaaminen: arvioinnissa hyödynnetään vertaispalautetta sekä itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on monipuolistaa jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Opiskelija harjoittelee ja oppii tarkastelemaan erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä arvioimaan itseään ja muita esiintyjinä ja ryhmässä viestijöinä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään monipuolisiin vuorovaikutustaitoihin. Opintojaksolla on mahdollisuus suorittaa valtakunnallinen PUHVI-koe.

Kirjoittaminen 2 ja Tekstien tulkinta 2, 4 op (S210, S211)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä
- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää päätöksenteko- ja ongelmanratkaisukykyään sekä harjaantuu itseohjautuvuudessa keskittymällä erityisesti henkilökohtaisiin kehityskohteisiinsa kirjoittajana.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi
- omaäänisten tekstien tuottaminen
- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa
- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tekee itsenäisiä valintoja kirjoitelman aiheen valitsemisessa sekä harjoittelee omien vahvuksiensa ja kehityskohteidensa edellyttämien työtapojen ja tehtävien löytämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija syventää entisestään monilukutaitoa eri tekstilajien kautta ylioppilaskokeen eri osioita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan kykyyn rakentaa itsenäisiin valintoihin perustuva teksti ja otetaan huomioon opiskelijan edistyminen kehityskohteiksi tunnistamillaan osa-alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen: opintojakson arviointi perustuu osittain arviointikeskusteluun, jossa käsitellään opiskelijan kykyä rakentaa itsenäinen kirjoitelma sekä tekstilajituntemusta ja käsitteiden sekä tekstianalyysin työkalujen hallintaa.

Arvioinnissa keskitytään ylioppilaskokeeseen valmistaviin luetun- ja kuullunymmärtämisharjoituksiin sekä tekstin tuottamisharjoituksiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on valmentaa ylioppilaskokeeseen. Opiskelija vahvistaa laajan tekstin rakentamisen taitojaan sekä kriittistä, analyysoivaa ja tulkitsevaa lukutaitoaan. Opintojaksossa arvioidaan erilaisia S2-kokeeseen kuuluvia harjoituksia.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kielenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työskentely vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kielenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja

laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – –

[Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Minä ruotsin kielen osaajana globaalissa maailmassa, 4 op (RUA1RUA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan

- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- yrittäjyysosaaminen: Vuorovaikutustaidot erilaisissa ruotsin kielisissä vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii tunnistamaan ja kehittämään omaa osaamistaan ruotsin kielessä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta
- tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit eri medioissa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Vuorovaikutustaidot erilaisissa ruotsin kielisissä vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija harjoittelee tunnistamaan ja kehittämään omaa osaamistaan ruotsin kielessä..

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Minä kielenoppijana: omien vahvuuksien ja valmiuksien tunnistaminen ja kehittäminen. Minäpystyvyyden kehittäminen. Yhdessä oppimisen taitojen ja mahdollisuuksien tunnistaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu

esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon osaamista ja kehittämisen kohteita. Tarkastellaan ja harjoitellaan kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan ja kehitetään vuorovaikutustaitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kieli- ja kulttuuritaidot. Opiskelija kehittää kielitaitoaan ja tutustuu pohjoismaisiin kulttuureihin.
- Kansainvälinen osaaminen: tutustutaan Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Tutustutaan Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin. Kielitaidon kehittäminen.
- Kansainvälisyys: tutustutaan Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija laatii luovaa ilmaisua hyödyntävän tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu pohjoismaisiin kulttuureihin ja oppii hyödyntämään ruotsinkielisiä medioita ja viestintäkanavia. Opiskelija harjoittelee erilaisten tekstien tuottamista ja ymmärtämistä ruotsin kielellä.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kehitetään vuorovaikutustaitoja, erityisesti neuvottelutaitoja sekä kriittistä ajattelua.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, erityisesti neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kriittistä ajattelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu ruotsinkieliselle kulttuurille ominaiseen (puhe-)viestintään ja vuorovaikutustilanteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla syvennetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa, pohditaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja vaikutusmahdollisuuksia sekä harjoitellaan aktiivista vuorovaikutusta. Harjoitellaan mielipiteiden perustelemista ja ilmaisemista sekä neuvottelutaitoja.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: projektinhallintataitojen kehittäminen, luovuus ja innovointi

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan projektinhallintataitoja sekä tarjotaan mahdollisuus luovuuteen ja innovointiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee ja syventää monilukutaitoaan sekä lähdekriittisyyttään. Toteutetaan projekti johonkin tieteenalaan liittyen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan eri tieteenaloihin ja tulevaisuudenvisioihin mm. erilaisten tekstien kautta. Kielitaidon kartuttaminen jatkuu. Toteutetaan projekti johonkin tieteenalaan liittyen.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija kehittää yhteistyö- ja verkostoitumistaitoja sekä vuorovaikutustaitojaan. Opiskelija lisää ymmärrystään ruotsin kielen merkityksestä työelämässä.
- Korkeakouluyhteistyö: opintojaksolla pyritään hyödyntämään yhteistyömahdollisuuksia korkea-asteen oppilaitosten kanssa.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija harjoittelee yhteistyötaitoja sekä tapoja verkostoitua. Opiskelija lisää ymmärrystään ruotsin kielen merkityksestä työelämässä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuprosessia ruotsin kielellä. Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja tulevaisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi

voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään tulevaisuuden suunnitelmiin liittyviin teemoihin, kuten jatko-opiskelu ja työ, sekä kehitetään muodollisten asiayhteyksien vaatimaa kieltä.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ajattelutaitojen kehittyminen sekä vuorovaikutustaitojen parantaminen.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojaksolla kehitetään ekososiaalisia ajattelutaitoja ja arvioidaan oman elämäntavan kestävyyttä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee ymmärtämään, pohtimaan ja tuottamaan globaalin kestävä kehityksen aihepiiriin liittyviä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään globaaleihin ympäristökysymyksiin ja kestäväen kehityksen aihepiireihin. Kielitaitoa vahvistetaan laajemmilla vuorovaikutustehtävillä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija vahvistaa keskustelu- ja esiintymistaitojaan erilaisissa ruotsinkielisissä vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa
- dialogisuus

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: keskustelu- ja esiintymistaidot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee rakentavaa vuorovaikutus- ja viestintätapaa erityisesti suullisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan esiintymistä ruotsin kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja esiintymistä ruotsin kielellä. Arviointi perustuu suullisen kielitaidon näyttöihin, joista yhtenä on Opetushallituksen tuottama suullisen kielitaidon koe.

Kulttuuria ja kieltä Pohjoismaissa, 2 op (RUA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin tekemällä opintomatka johonkin ruotsinkieliseen kohteeseen.
- Harjoitellaan ruotsin kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kieli- ja kulttuuritaidot. Opiskelija kehittää kielitaitoaan ja tutustuu pohjoismaisiin kulttuureihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka johonkin ruotsinkieliseen kohteeseen.
- Kielitaidon harjoittelu matkakohteessa
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kieli- ja kulttuuritaidot. Opiskelija kehittää kielitaitoaan ja tutustuu pohjoismaisiin kulttuureihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan pohjoismaisiin kulttuurisiin ilmiöihin ja harjoitellaan ruotsin kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka johonkin ruotsinkieliseen kohteeseen. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut ruotsin kieltä lukiossa vähintään 8 opintopisteen verran. Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin ja saa mahdollisuuden käyttää ruotsin kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään.

Ruotsin (A-oppimäärä) kertaus, 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla vahvistetaan kielitaitovalmiuksia ja kehitetään kielitaitoa monipuolisesti ylioppilaskirjoituksia varten.
- Kerrataan rakenteita ja sanastoa valmentuen opiskelijoita kirjalliseen ilmaisuun.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija harjoittelee itsensä johtamisen taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan kuullun ja luetun ymmärtämisen taitoja.
- Harjoitellaan eri tekstityyppien kirjoittamista.
- Kerrataan rakenteita ja sanastoa.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Harjoitellaan itsensä johtamisen taitoja.
- Ei itsenäistä suoritusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa ylioppilaskirjoitusten vaatimukset huomioon ottaen kielitaidon eri osa-alueita sekä kertaa keskeistä sanastoa ja rakenteita. Opintojakson sisältöä voidaan muokata opiskelijaryhmän tarpeiden mukaisesti. Ei itsenäistä suoritusta.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 2 op (ENA1RUB11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot. Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi sekä harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot erilaisissa ruotsin kielisissä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään keskustelu- ja kuuntelutaitoja sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Opiskelija oppii myös arvioimaan omaa osaamistaan. Opintojakson jälkeen opiskelija osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä
- tuntee ruotsinkielisiä medioita
- osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa
- pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyys: tutustutaan Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kieli- ja kulttuuritaidot. Opiskelija kehittää kielitaitoaan ja tutustuu pohjoismaisiin kulttuureihin.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyys: tutustutaan Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: tutustutaan Pohjoismaihin ja niiden kulttuureihin. Kielitaidon kehittäminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan pohjoismaisiin kulttuureihin eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu pohjoismaisiin kulttuureihin ja oppii hyödyntämään ruotsinkielisiä medioita ja viestintäkanavia.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, erityisesti mielipiteen ilmaisua sekä tiimityöskentelytaitoja.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Vuorovaikutustaidot, erityisesti mielipiteen ilmaisu sekä tiimityöskentelytaidot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee ilmaisemaan mielipidettään ruotsiksi ja pohtii omia arvojaan eettisyyden ja ekologisen vastuullisuuden näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi

käytetään itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita ja työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoja ovat kulttuurinen moninaisuus, erilaiset elinympäristöt sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii tunnistamaan omaa osaamistaan sekä kehittää esiintymistaitojaan ja pääsee käyttämään luovuuttaan ideoimalla ja innovoimalla uutta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija tunnistaa ja arvioi omia työelämätaitojaan ja oppii toimimaan erilaisissa työelämään liittyvissä esiintymistilanteissa ruotsiksi. Opiskelija ideoi omaa yritystään tai projektiaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan työnhakuprosessia ruotsin kielellä. Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja tulevaisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoja ovat opiskelu- ja työelämä. Harjoitellaan työnhakuprosessia ruotsin kielellä. Opiskelija pohtii omia vahvuuksiaan ja tulevaisuuden suunnitelmiaan. Täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- yrittäjyysosaaminen: Opiskelija vahvistaa keskustelu- ja esiintymistaitojaan erilaisissa ruotsinkielisissä vuorovaikutustilanteissa. Opiskelijalle pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia verkostoitua.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen
- puhumisen eri piirteet
- aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: keskustelu- ja esiintymistaidot. Verkostoituminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan kommunikointia ruotsin kielellä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija tunnistaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ruotsin kielellä. Opintojaksoon sisältyy suullisen kielitaidon näyttö.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä

- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija saa näkökulmia vastuulliseen toimintaan mm. erilaisissa työelämäyhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus mm. erilaisissa työelämäyhteyksissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellaan vastuullista ilmaisua sosiaalisessa mediassa ruotsin kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemana on kestävä elämäntapa. Opiskelija pohtii omia elämäntapojaan kestäväen kehityksen näkökulmasta. Pohditaan eettisyyttä ja vastuullisuutta sosiaalisen median käytössä.

Svenska i arbetslivet, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan keskeisiä työelämässä tarvittavia taitoja, painottaen suullista viestintää.

- Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä.
- Tavoitteet asetetaan ryhmän tarpeiden mukaan.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija tutustuu yrittäjyyteen sekä lisää ymmärrystään ruotsin kielen merkityksestä työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämätaidot.
- Pyritään järjestämään autenttisia kielenkäyttötilanteita esim. opintoretkien tai etäyhteyksien avulla (esim. korkeakouluihin).
- Kurssisisällöissä huomioidaan opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet.
- Pyritään järjestämään vierailuja kansainvälistä kauppaa tekeviin yrityksiin.
- Oman osaamisen tunnistaminen.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija tutustuu yrittäjyyteen sekä lisää ymmärrystään ruotsin kielen merkityksestä työelämässä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hahmottaa ruotsin kielitaidon merkityksen opiskelussa ja työelämässä. Kielitaidon merkitys konkretisoituu korkeakoulu- ja/tai yritys yhteistyön kautta. Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan ja arvioi sitä itse ja yhdessä muiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään tulevaisuuden työelämässä ja jatko-opinnoissa tarvittaviin kielitaidon osa-alueisiin käytännönläheisesti. Opintojaksosisällöissä huomioidaan opiskelijoiden kiinnostuksen kohteet. Opiskelija saa mahdollisuuden toimia autenttisessa kielenkäyttötilanteessa.

Opiskelija tutustuu yrittäjyyteen sekä lisää ymmärrystään ruotsin kielen merkityksestä työelämässä. Kielitaidon merkitys konkretisoituu korkeakoulu- ja/tai yritys yhteistyön kautta. Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan ja arvioi sitä itse ja yhdessä muiden kanssa.

Ruotsin (B1-oppimäärä) kertaus, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla vahvistetaan kielitaitovalmiuksia ja kehitetään kielitaitoa monipuolisesti ylioppilaskirjoituksia varten.
- Kerrataan rakenteita ja sanastoa valmentaan opiskelijoita kirjalliseen ilmaisuun.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija harjoittelee itsensä johtamisen taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan kuullun ja luetun ymmärtämisen taitoja.
- Harjoitellaan eri tekstityyppien kirjoittamista.
- Kerrataan rakenteita ja sanastoa.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Harjoitellaan itsensä johtamisen taitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti ruotsin kielen eri osa-alueita ajankohtaisia aiheita käsitellen ja ylioppilaskirjoitusten vaatimukset huomioiden. Opiskelija harjoittelee itseohjautuvuutta opintojensa suunnittelussa ja toteutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa ylioppilaskirjoitusten vaatimukset huomioon ottaen kielitaidon eri osa-alueita sekä kertaa keskeistä sanastoa ja rakenteita. Opintojakson sisältöä voidaan muokata opiskelijaryhmän tarpeiden mukaisesti.

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kielenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielen ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määritellyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.

Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia

- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 2 op (ENA1RUB11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehitetään esiintymistaitoja
- Kansainvälisyys: tutustutaan englanninkielisiin kulttuureihin ja niille ominaiseen viestintään

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esiintymistaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan englanninkielisille kulttuureille ominaiseen (puhe-)viestintään ja vuorovaikutukseen.

Vahvistetaan kulttuuriperintöjen tuntemista.

Kehitetään maailmankansalaisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä tai itsearviointin keinoin. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja taidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla perehdytään englannin kielen moninaisuuteen ja kehitetään vuorovaikutustaitoja. Oman kielitaidon kartuttaminen jatkuu. Pidetään esitelmä.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyö- ja tunnetaitojen sekä empatian kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan yhteistyötaito- ja tunnetaitoja sekä empatiaa (välineenä kaunokirjallisuus)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija laatii luovaa ilmaisua hyödyntävän tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Luovan ilmaisun tuotoksissa hyödynnetään myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa sekä tehdään eri tekstilajien tuotoksia kielellistä tarkkuutta painottaen. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kriittinen ajattelu ja luovuus sekä verkostoitumistaidot

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan kriittistä ajattelua ja luovuutta sekä verkostoitumistaitoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu englanninkielisille kulttuureille ominaiseen (puhe-)viestintään ja vuorovaikutustilanteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa myös vertaisarviointia käyttäen. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa, pohditaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja vaikutusmahdollisuuksia sekä harjoitellaan aktiivista vuorovaikutusta. Harjoitellaan mielipiteiden perustelemista ja ilmaisemista niin kirjallisesti kuin suullisestikin.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: projektinhallintataitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan projektinhallintataitoja ja muodollista viestintää

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittelee akateemisen tekstin tuottamista hyödyntäen valitsemansa tieteenalan terminologiaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Kurssitöiden arvioinnissa hyödynnetään myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan eri tieteenaloihin ja tulevaisuudenvisioniin sekä harjaannutaan seuraamaan kriittisesti teknologian ja tieteen kehityksen uutisointia englannin kielellä. Harjoitellaan tutkivaa kirjoittamista ja tieteellistä sanastoa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyö- ja verkostoitumistaidot sekä vuorovaikutustaidot.
- Korkeakoulu-yhteistyö: opintojaksolla hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia korkeasteen oppilaitosten kanssa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehitetään yhteistyötaitoja sekä etsitään tapoja verkostoitua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee rekisteriltään sopivaa kirjallista ja suullista viestintää esimerkiksi opiskelupaikan tai työn hakutilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin tavoitteita kohti auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään tulevaisuuden suunnitelmiin liittyviin teemoihin, kuten jatko-opiskelu ja työ, sekä kehitetään muodollisten asiayhteyksien vaatimaa kieltä. Oman kielitaidon vankentaminen jatkuu.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ajattelutaitojen kehittyminen sekä vuorovaikutustaitojen parantaminen.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään tietämystä kestävä kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyydestä sekä arvioidaan oman elämäntavan kestävyyttä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ajattelutaitojen kehittäminen sekä vuorovaikutustaitojen parantaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee ymmärtämään, pohtimaan ja tuottamaan globaalin kestävä kehityksen aihepiiriin liittyviä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin tavoitteita kohti auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/ tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Itsearvioinnin ja palautteen tarkoituksena on tukea opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oman elämäntapansa kestävydestä, sekä kehittämään ajatteluaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään globaaleihin ympäristökysymyksiin ja kestävä kehityksen aihepiireihin. Kielitaitoa vahvistetaan laajoilla ja analyysoivilla vuorovaikutustehtävillä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot esimerkiksi kokous- ja neuvottelutilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan vuorovaikutusta sekä yhteistyötaitoja eri tilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee rakentavaa vuorovaikutus- ja viestintätapaa etupäässä suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin tavoitteita kohti auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/ tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoiseksi vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan ja vahvistetaan monipuolisesti suullisen vuorovaikutuksen taitoja sekä kerrataan valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä. Opintojakson arviointi perustuu pääosin suulliseen näyttöön, josta yksi osa on Opetushallituksen tuottama suullinen koe.

Second year writing, 2 op (ENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii lukemaan, kirjoittamaan ja kommentoimaan monipuolisesti erilaisia tekstejä.
- Opiskelija oppii lisää sanastoa englannin opintoja ja ylioppilaskirjoituksia varten.
- Opiskelija oppii kehittämään kirjallista ilmaisuaan ja tekstin ymmärtämistään oman tason ja tavoitteen mukaisesti.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan ja kirjoitetaan erilaisia tekstejä
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai hyödyntäen itsearviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan, kirjoitetaan ja kommentoidaan monipuolisesti erilaisia tekstejä. Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka haluavat kehittää kirjallista ilmaisua ja tekstin ymmärtämistä oman tason ja tavoitteen mukaisesti. Opintojakso täydentää pakollisia opintoja. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abien englannin kertaus, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kielitaitoaan monipuolisesti ylioppilaskirjoituksissa menestymisen varmistamiseksi.
- Opiskelija oppii rakenteita monipuolisen kirjallisen ilmaisun tueksi.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan tekstejä ja harjoitellaan eri tekstityyppien kirjoittamista
- Kerrataan rakenteita monipuolisen kirjallisen ilmaisun tueksi
- Suoritetaan pakollisten opintojaksojen jälkeen
- Opintojakso on vaihtoehtoinen jaksolle Advanced reading and writing VKA11
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen
- Ei itsenäistä suoritusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan kielitaitovalmiuksia ja kehitetään kielitaitoa monipuolisesti ylioppilaskirjoituksissa menestymisen varmistamiseksi. Kerrataan rakenteita valmentamalla opiskelijoita monipuoliseen kirjalliseen ilmaisuun. Luetaan tekstejä ja harjoitellaan eri tekstityyppien kirjoittamista.

Ei itsenäistä suoritusta. Suoritus pakollisten opintojaksojen jälkeen. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Advanced reading and writing, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ymmärtämään kaunokirjallisia- ja asiatekstejä sekä kirjoittamaan niistä mm. analyysejä ja arvosteluja.
- Opiskelija oppii haastavaa sanastoa englannin opintoja ja ylioppilaskirjoituksia varten.
- Opiskelija oppii kirjoittamaan mm. novelleja, runoja sekä muita kaunokirjallisia tekstejä sekä erilaisia asiatekstejä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan, kirjoitetaan ja kommentoidaan monipuolisesti haastavia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta sekä tieteellisiä ja ajankohtaisia artikkeleita.
- Opintojakso on vaihtoehtoinen jaksolle VKA10
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaisarviointia.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan, kirjoitetaan ja kommentoidaan monipuolisesti haastavia tekstejä, esimerkiksi kaunokirjallisuutta sekä tieteellisiä ja ajankohtaisia artikkeleita. Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, joiden englannin taitotasoa on Eurooppalaisen viitekehyksen B2.1 tai ylempi. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.3.2. Saksa, A (SAA)

Opintojaksot

Minä saksan kielen osaajana globaalissa maailmassa, 4 op (SAA1SAA2)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

- Kerrataan peruskoulussa opittuja asioita ja vahvistetaan kielitaidon eri osa-alueita.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehitetään vuorovaikutustaitoja ja opitaan tunnistamaan omaa osaamista
- Kansainvälisyys: tutustutaan saksankielisten maiden kulttuureihin

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

- Kerrataan peruskoulussa opittuja asioita ja vahvistetaan kielitaidon eri osa-alueita.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot, oman osaamisen tunnistaminen
- Kansainvälisyys: tutustutaan saksankielisten maiden kulttuureihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan saksankielisten maiden kulttuureihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opitaan tunnistamaan omaa osaamista ja kehitetään opiskelutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä tai itsearvioinnin keinoin. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoiseksi työskentelytavoistaan ja taidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta saksan kielellä, kehitetään kielenopiskelutaitoja sekä tutustutaan saksankielisten maiden kulttuureihin. Kerrataan peruskoulussa opittuja asioita ja vahvistetaan eri kielitaidon osa-alueita. Opiskelija oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja asettaa tavoitteita omalle kielenopiskelulle. Opintojakson aikana laaditaan tai täydennetään kieliprofiilia saksan kielen näkökulmasta.

Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyötaitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyötaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija laatii luovaa ilmaisua hyödyntävän tuotoksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa sekä tehdään eri tekstilajien tuotoksia. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriaiheet ja -ilmiöt sekä luova toiminta. Opiskelija laatii luovaa ilmaisua hyödyntävän tuotoksen.

Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan kriittistä ajattelua ja argumentointitaitoja

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kriittinen ajattelu ja argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin sekä yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa myös

vertaisarviointia käyttäen. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa, pohditaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja vaikutusmahdollisuuksia sekä harjoitellaan aktiivista vuorovaikutusta. Harjoitellaan mielipiteiden perustelemista ja ilmaisemista niin kirjallisesti kuin suullisestikin.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehitetään projektinhallintataitoja

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: projektinhallintataidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Toteutetaan projekti johonkin tieteen osa-alueeseen liittyen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan eri tieteenaloihin ja tulevaisuudenvisioihin sekä harjaannutaan seuraamaan kriittisesti teknologian ja tieteen kehityksen uutisointia saksan kielellä. Toteutetaan projekti johonkin tieteen osa-alueeseen liittyen.

Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: pohditaan kielitaidon merkitystä työelämässä
- Korkeakouluyhteistyö: hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia korkea-asteen oppilaitosten kanssa

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: pohditaan kielitaidon merkitystä työelämässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kirjallista ja suullista viestintää esimerkiksi työnhakutilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin tavoitteita kohti auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/ tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoistaan. Töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään tulevaisuuden suunnitelmiin liittyviin teemoihin, kuten jatko-opiskelu ja työ, sekä kehitetään muodollisten asiayhteyksien vaatimaa kieltä. Oman kielitaidon vankentaminen jatkuu. Täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ajattelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ajattelu- ja vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija harjoittelee ymmärtämään, pohtimaan ja tuottamaan globaalin kestävän kehityksen aihepiiriin liittyviä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin tavoitteita kohti auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/ tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Itsearvioinnin ja palautteen tarkoituksena on tukea opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oman elämäntapansa kestävydestä, sekä kehittämään ajatteluaan. Töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään globaaleihin ympäristökysymyksiin ja kestävän kehityksen aihepiireihin erityisesti nuoren omaan elämänpiiriin liittyen. Kielitaitoa vahvistetaan vuorovaikutteisten tehtävien avulla.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*

- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan esiintymistaitoja

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esiintymistaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoitellaan muiden huomioimista vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin tavoitteita kohti auttavaa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/ tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi vuorovaikutustaidoistaan. Töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamaan suulliseen kokeeseen.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan ja vahvistetaan monipuolisesti suullisen vuorovaikutuksen taitoja sekä kerrataan valtakunnallisten opintojaksojen aihepiirejä. Opintojakson arviointi perustuu pääosin suulliseen näyttöön, josta yksi osa on Opetushallituksen tuottama suullinen koe.

Kulttuuria ja kieltä Saksassa, 2 op (SAA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin.
- Opiskelija harjoittelee toimimista saksan kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja kohdemaan kulttuuriin tutustuminen
- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja harjoitellaan toimimista saksan kielellä aidoissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka saksankieliseen maahan. Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin ja saa mahdollisuuden käyttää saksan kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut saksaa lukiossa vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

Abien saksan kertaus, 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää kielitaitoaan monipuolisesti ylioppilaskirjoituksissa menestymisen varmistamiseksi.
- Opiskelija kerta aiempien opintojaksojen sanastoa ja rakenteita
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan tekstejä ja harjoitellaan eri tekstityyppien kirjoittamista
- Kerrataan aiempien opintojaksojen sanastoa ja rakenteita
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja elinikäinen oppiminen
- Ei itsenäistä suoritusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittaa itseohjautuvuuttaan valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formativinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata myös opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös vertaisarviointia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja/tai summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan kielitaitovalmiuksia ja kehitetään kielitaitoa monipuolisesti ylioppilaskirjoituksissa menestymisen varmistamiseksi. Kerrataan sanastoa ja rakenteita. Luetaan tekstejä ja harjoitellaan eri tekstityyppien kirjoittamista.

Ei itsenäistä suoritusta. Suoritus pakollisten opintojaksojen jälkeen. Arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

7.3.3. Saksa, B2 (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion

jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu itsensä johtamisen taidot, esim. oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa saksan kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Saksan perustaso 1, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan saksan kielen maantieteellisiin eroihin. Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan saksankielisten maiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Saksan perustaso 2, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista saksan kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät aiheet, mielipiteen ilmaisu sekä elämänvaiheista kertominen. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja.

Saksan perustaso 3, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan saksankielisten maiden kulttuuri-ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään saksankielisten maiden kulttuurin klassisia ja ajankohtaisia aiheita sekä käytetään kieltä luovasti.

Saksan perustaso 4, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä omasta osaamisesta kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formativinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Saksan perustaso 5, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*

- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan saksankielisten maiden ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään saksankielistä mediaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Jatketaan vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään kestävä elämäntapaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan ja kirjoitetaan tekstejä, joiden aiheina on mm. kestävä elämäntapa. Harjoitellaan omien näkemysten perustelua. Kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua.

Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja/tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälistymismahdollisuuksiin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti sekä kerrataan ja vahvistetaan aiempien opintojaksojen sisältöjä omien tarpeiden mukaan.

Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1-A1.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot sekä kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kommunikoidaan monipuolisin vuorovaikutuskeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan luontevasti saksaksi arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua. Opintojakso käy hyvin kertaukseksi yläkoulun saksan kielen opinnoista.

Kulttuuria ja kieltä Saksassa, 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin.
- Opiskelija harjoittelee toimimista saksan kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja matkakohteen kulttuuriin tutustuminen

- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja harjoitellaan toimimista saksan kielellä aidoissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritukseksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka saksankieliseen maahan. Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin ja saa mahdollisuuden käyttää saksan kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut saksaa lukiossa vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

7.3.4. Espanja B2 (EAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: oman ajankäytön hallinnan kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija pohtii omaa ajankäyttöään ja opintojen aikatauluttamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa espanjan kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Opintojaksolla käsitellään kulttuurieroja ja harjoitellaan kulttuurienvälisissä kohtaamisissa toimimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan espanjan kielen maantieteellisiin eroihin. Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin

vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaitot: vuorovaikutus. Opiskelija oppii ilmaisemaan tunteitaan ja mielipiteitään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaitot: vuorovaikutus. Kurssilla harjoitellaan tunteiden ja mielipiteiden ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tunteiden ja mielipiteiden ilmaisua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät tekijät, mielipiteiden esittäminen sekä elämänvaiheista kertominen.

Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuuri- ja viestintätaidot. Kulttuurin tuntemuksen lisääntyminen ja luova ilmaisu.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla pyritään järjestämään kohdekielinen kulttuurielämys
- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuuri- ja viestintätaidot. Tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja harjoitellaan luovaa ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuurivaikuttajiin ja -ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään espanjankielisten maiden kulttuuriin liittyviä aiheita. Opintojakson näytöissä on mahdollisuus hyödyntää omaa luovuuttaan laajasti.

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: harjoitellaan oman osaamisen sanallistamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä taitoa kertoa omasta osaamisestaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ajankohtaisten eettisten ja ekologisten haasteiden tiedostaminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: eettisyys ja ekologisuus. Opiskelija tutustuu kielialueen ajankohtaisiin haasteisiin harjoittaen kriittistä tiedonhankintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan espanjankielisen maailman ajankohtaisiin tapahtumiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan espanjankielisen maailman ajankohtaisiin ekologisiin ja eettisiin haasteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä teemoja ovat ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt, erityisesti eettiset ja ekologiset haasteet espanjankielisissä maissa.

Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsetuntemuksen lisääntyminen ja argumentointitaitojen kehittyminen

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: tarkastellaan omia tapoja ja tavoitteita sekä harjoitellaan omien näkemysten perustelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tarkastelee omia tapojaan ja tavoitteitaan sekä harjoittelee omien näkemystensä perustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkastellaan omia elintapoja ja tavoitteita, tutustutaan vaihtoehtoisiin tapoihin elää ja harjoitellaan omien näkemysten perustelua.

Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyystaidot: tutustuminen kansainväliseen toimintaan

Keskeiset sisällöt*Perustason jatko 2*

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyystaidot: tutustutaan kansainvälisesti toimiviin järjestöihin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti koulun ulkopuolisen kumppanin kanssa

Paikallinen lisäys**Laaja-alainen osaaminen****Globaali- ja kulttuuriosaaminen**

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja / tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi**Paikallinen lisäys**

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Espanjan perustason alkeet 2, 2 op (EAB29)**Tavoitteet****Paikallinen lisäys**

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1-A1.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus monipuolisin viestintäkeinoin (sanallinen viestintä, äänensävy, eleet, ilmeet).

Keskeiset sisällöt**Paikallinen lisäys**

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus. Opiskelija harjoittelee kommunikoidaan monipuolisin viestintäkeinoin (sanallinen viestintä, äänensävy, eleet, ilmeet).

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kommunikoidaan monipuolisin vuorovaikutuskeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälisyysosaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opintojakson aikana kiinnitetään huomiota sanattoman viestinnän keinoihin ja merkitykseen viestintätilanteissa, mikä on tärkeää niin kansainvälisissä tilanteissa kuin kaikessa muussakin toiminnassa.

Latin American Studies, 2 op (EAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu latinalaisen Amerikan historiaan, kulttuuriin, kieliin ja yhteiskuntaan
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurisen ja yhteiskunnallisen ymmärryksen lisääntyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme latinalaiseen Amerikan historiaa, kulttuuria, kieliä ja yhteiskuntaa eri näkökulmista. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä verkossa Etelä-, Pohjois- tai Väli-Amerikan latinojen tai muiden näillä alueilla toimivien tahojen kanssa.

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija tutustuu latinalaisen Amerikan kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija omaksuu uusia näkökulmia yhteiskuntaan, kulttuuriin ja lähihistoriaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu uusia näkökulmia yhteiskuntaan, kulttuuriin ja lähihistoriaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista näytöistä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu latinalaisen Amerikan historiaan, kulttuuriin, kieliin ja yhteiskuntaan kansainvälisiä yhteyksiä hyödyntäen. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä espanjankielisten toimijoiden ja/tai suomalaisten yliopistojen kanssa. Kansainvälisessä vuorovaikutuksessa opiskelija voi hyödyntää espanjan tai englannin taitojaan. Opintojaksolle osallistuminen ei edellytä aiempia espanjan opintoja.

7.3.5. Venäjä B2 (VEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu itsensä johtamisen taidot, esim. oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa venäjän kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi

voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan venäjänkielisten alueiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista venäjän kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät aiheet, mielipiteen ilmaisu sekä elämänvaiheista kertominen. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja.

Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan venäjänkielisten maiden kulttuuri-ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin

vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään venäjänkielisten maiden kulttuurin ilmiöitä sekä käytetään kieltä luovasti.

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä omasta osaamisesta kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinjakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan saksankielisten maiden ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään venäjänkielistä mediaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Jatketaan vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään kestäväää elämäntapaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan ja kirjoitetaan tekstejä, joiden aiheina on mm. kestävä elämäntapa. Harjoitellaan omien näkemysten perustelua. Kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua.

Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja/tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälistymismahdollisuuksiin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti sekä kerrataan ja vahvistetaan aiempien opintojaksojen sisältöjä omien tarpeiden mukaan.

Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1-A1.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii kommunikoidaan monipuolisin vuorovaikutuskeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan luontevasti venäjäksi arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua.

Kulttuuria ja kieltä Venäjällä, 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee toimimista venäjän kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja matkakohteen kulttuuritarjontaan tutustuminen
- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi

voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka venäjänkieliseen maahan. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut B2- tai B3-venäjää vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

7.3.6. Ranska B2 (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu itsensä johtamisen taidot, esim. oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formativinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa ranskan kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*

- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ranskan kielen maantieteellisiin eroihin. Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista ranskan kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät aiheet, mielipiteen ilmaisu sekä elämänvaiheista kertominen. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja.

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuuri-ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ranskankielisten maiden kulttuurin ilmiöitä sekä käytetään kieltä luovasti.

Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä omasta osaamisesta kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet*
- kohdekieliset mediat*
- lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan ranskankielisten maiden ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ranskankielistä mediaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Jatketaan vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään kestävää elämäntapaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan ja kirjoitetaan tekstejä, joiden aiheina on mm. kestävä elämäntapa. Harjoitellaan omien näkemysten perustelua. Kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua.

Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja/tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi

voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälistymismahdollisuuksiin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti sekä kerrataan ja vahvistetaan aiempien opintojaksojen sisältöjä omien tarpeiden mukaan.

Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1-A1.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan oppii kommunikoidaan monipuolisin vuorovaikutuskeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Kulttuuria ja kieltä Ranskassa, 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee toimimista ranskan kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja matkakohteen kulttuuritarjontaan tutustuminen
- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka saksankieliseen maahan. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut B2- tai B3-saksaa vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

7.3.7. Saksa, B3 (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa

myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Yhteistyö- ja tiimityöskentelytaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyö- ja tiimityöskentelytaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin

vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tavallisimpia tervehtimiseen, tutustumiseen ja kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään. Opintojaksolla harjoitellaan muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kommunikoimaan monipuolisin viestintäkeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan luontevasti saksaksi arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua.

Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu itsensä johtamisen taidot, esim. oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa saksan kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Saksan perustaso 1, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Kulttuurien välinen viestintä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan saksan kielen maantieteellisiin eroihin. Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan saksankielisten maiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Saksan perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaitot: vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista saksan kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät aiheet, mielipiteen ilmaisu sekä elämänvaiheista kertominen. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja.

Saksan perustaso 3, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuuri- ja viestintätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan saksankielisten maiden kulttuuri-ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään saksankielisten maiden kulttuurin klassisia ja ajankohtaisia aiheita sekä käytetään kieltä luovasti.

Saksan perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä omasta osaamisesta kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Saksan perustaso 5, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan saksankielisten maiden ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään saksankielistä mediaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Jatketaan vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään kestäväää elämäntapaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan ja kirjoitetaan tekstejä, joiden aiheina on mm. kestävä elämäntapa. Harjoitellaan omien näkemysten perustelua. Kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua.

Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotasolla A2.2
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- kielitaidon vahvistaminen omien tarpeiden pohjalta
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja/tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälistymismahdollisuuksiin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti sekä kerrataan ja vahvistetaan aiempien opintojaksojen sisältöjä omien tarpeiden mukaan.

Kulttuuria ja kieltä Saksassa, 2 op (SAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin.
- Opiskelija harjoittelee toimimista saksan kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja matkakohteen kulttuuriin tutustuminen
- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan kohdemaan kulttuuriin ja harjoitellaan toimimista saksan kielellä aidoissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä

osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka saksankieliseen maahan. Opiskelija tutustuu kohdemaan kulttuuriin ja saa mahdollisuuden käyttää saksan kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut saksaa lukiossa vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

7.3.8. Espanja B3 (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä

- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii tavallisimpia tervehtimiseen, tutustumiseen ja kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia
- oppii kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään
- harjoittelee ääntämistä
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: yhteistyö. Opiskelija harjoittelee muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tavallisimpia tervehtimiseen, tutustumiseen ja kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään. Ääntämiseen kiinnitetään paljon huomiota. Opintojaksolla harjoitellaan muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Espanjan perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus monipuolisin viestintäkeinoin (sanallinen viestintä, äänensävy, eleet, ilmeet)

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus. Opiskelija harjoittelee kommunikoimaan monipuolisin viestintäkeinoin (sanallinen viestintä, äänensävy, eleet, ilmeet)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kommunikoimaan monipuolisin viestintäkeinoin (sanallinen viestintä, äänensävy, eleet, ilmeet).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälisyysosaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formativinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opintojakson aikana kiinnitetään huomiota sanattoman viestinnän keinoihin ja merkitykseen viestintätilanteissa, mikä on tärkeää niin kansainvälisissä tilanteissa kuin kaikessa muussakin toiminnassa.

Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: oman ajankäytön hallinnan kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija pohtii omaa ajankäyttöään ja opintojen aikatauluttamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu

esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa espanjan kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Opintojaksolla käsitellään kulttuurieroja ja harjoitellaan kulttuurienvälisissä kohtaamisissa toimimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan espanjan kielen maantieteellisiin eroihin. Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaitot: vuorovaikutus. Opiskelija oppii ilmaisemaan tunteitaan ja mielipiteitään.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaitot: vuorovaikutus. Kurssilla harjoitellaan tunteiden ja mielipiteiden ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tunteiden ja mielipiteiden ilmaisua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät tekijät, mielipiteiden esittäminen sekä elämänvaiheista kertominen.

Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuuri- ja viestintätaidot. Kulttuurin tuntemuksen lisääntyminen ja luova ilmaisu.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*

- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla pyritään järjestämään kohdekielinen kulttuurielämys
- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuuri- ja viestintätaidot. Tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja harjoitellaan luovaa ilmaisua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuurivaikuttajiin ja -ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään espanjankielisten maiden kulttuuriin liittyviä aiheita. Opintojakson näytöissä on mahdollisuus hyödyntää omaa luovuuttaan laajasti.

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: harjoitellaan oman osaamisen sanallistamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä taitoa kertoa omasta osaamisestaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ajankohtaisten eettisten ja ekologisten haasteiden tiedostaminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: eettisyys ja ekologisuus. Opiskelija tutustuu kielialueen ajankohtaisiin haasteisiin harjoittaen kriittistä tiedonhankintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan espanjankielisen maailman ajankohtaisiin tapahtumiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan espanjankielisen maailman ajankohtaisiin ekologisiin ja eettisiin haasteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä teemoja ovat ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt, erityisesti eettiset ja ekologiset haasteet espanjankielisissä maissa.

Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsetuntemuksen lisääntyminen ja argumentointitaitojen kehittyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: tarkastellaan omia tapoja ja tavoitteita sekä harjoitellaan omien näkemysten perustelua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tarkastelee omia tapojaan ja tavoitteitaan sekä harjoittelee omien näkemystensä perustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkastellaan omia elintapoja ja tavoitteita, tutustutaan vaihtoehtoisin tapoihin elää ja harjoitellaan omien näkemysten perustelua.

Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyystaidot: tutustuminen kansainväliseen toimintaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyystaidot: tutustutaan kansainvälisesti toimiviin järjestöihin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti koulun ulkopuolisen kumppanin kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja / tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälisyysosaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälisesti toimiviin järjestöihin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti koulun ulkopuolisen kumppanin kanssa.

Latin American Studies, 2 op (EAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu latinalaisen Amerikan historiaan, kulttuuriin, kieliin ja yhteiskuntaan
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurisen ja yhteiskunnallisen ymmärryksen lisääntyminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsitlemme latinalaiseen Amerikan historiaa, kulttuuria, kieliä ja yhteiskuntaa eri näkökulmista. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä verkossa Etelä-, Pohjois- tai Väli-Amerikan latinojen tai muiden näillä alueilla toimivien tahojen kanssa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija tutustuu latinalaisen Amerikan kulttuuriin ja yhteiskunnalliseen kontekstiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija omaksuu uusia näkökulmia yhteiskuntaan, kulttuuriin ja lähihistoriaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu uusia näkökulmia yhteiskuntaan, kulttuuriin ja lähihistoriaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista näytöistä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu latinalaisen Amerikan historiaan, kulttuuriin, kieliin ja yhteiskuntaan kansainvälisiä yhteyksiä hyödyntäen. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä espanjankielisten toimijoiden ja/tai suomalaisten yliopistojen kanssa. Kansainvälisessä vuorovaikutuksessa opiskelija voi hyödyntää espanjan tai englannin taitojaan. Opintojaksolle osallistuminen ei edellytä aiempia espanjan opintoja.

7.3.9. Venäjä, B3 (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Yhteistyö- ja tiimityöskentelytaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyö- ja tiimityöskentelytaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tavallisimpia tervehtimiseen, tutustumiseen ja kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään. Opintojaksolla harjoitellaan muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kommunikoimaan monipuolisin viestintäkeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan luontevasti arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua.

Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu itsensä johtamisen taidot, esim. oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa venäjän kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Kulttuurien välinen viestintä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kielialueen kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaitot: vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista venäjän kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu

esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät aiheet, mielipiteen ilmaisu sekä elämänvaiheista kertominen. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja.

Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuuri- ja viestintätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan venäjänkielisten maiden kulttuuri-ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään venäjänkielisten maiden kulttuuriin liittyviä aiheita sekä käytetään kieltä luovasti.

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä omasta osaamisesta kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinjakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan venäjänkielisten maiden ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään venäjänkielistä mediaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Jatketaan vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.
- Opiskelija vahvistaa tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään kestävä elämäntapaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan ja kirjoitetaan tekstejä, joiden aiheina on mm. kestävä elämäntapa. Harjoitellaan omien näkemysten perustelua. Kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua.

Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotasolla A2.2
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- kielitaidon vahvistaminen omien tarpeiden pohjalta
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja/tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi

voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälistymismahdollisuuksiin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti sekä kerrataan ja vahvistetaan aiempien opintojaksojen sisältöjä omien tarpeiden mukaan.

Kulttuuria ja kieltä Venäjällä, 2 op (VEB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee toimimista venäjän kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja matkakohteen kulttuuritarjontaan tutustuminen
- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka venäjänkieliseen maahan. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut B2- tai B3-venäjää vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

7.3.10. Ranska B3 (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Yhteistyö- ja tiimityöskentelytaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyö- ja tiimityöskentelytaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tavallisimpia tervehtimiseen, tutustumiseen ja kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia sekä kertomaan perustietoja itsestään ja lähipiiristään. Opintojaksolla harjoitellaan muiden huomioimista ja opiskelua yhdessä. Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot ja kansainvälisyystaidot: vuorovaikutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee kommunikoimaan monipuolisin viestintäkeinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimaan luontevasti ranskan kielellä arjen sosiaalisissa tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua.

Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*

- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: itsensä johtamisen taidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla painottuu itsensä johtamisen taidot, esim. oman ajankäytön hallinta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan toimimista arkisissa sosiaalisissa tilanteissa ranskan kielellä. Keskeisiä teemoja ovat vapaa-ajan vietto, harrastukset ja koulu. Omaa ajankäyttöä pohditaan myös opiskelun aikatauluttamisen näkökulmasta.

Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: kulttuurien välinen viestintä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ranskan kielen maantieteellisiin eroihin. Pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuuriin ja tapoihin, pohditaan kulttuurieroja ja harjoitellaan omasta kulttuurista kertomista.

Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista ranskan kielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat omaan hyvinvointiin liittyvät aiheet, mielipiteen ilmaisu sekä elämänvaiheista kertominen. Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja.

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuuri- ja viestintätaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuuri-ilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ranskankielisten maiden kulttuurin ilmiöitä sekä käytetään kieltä luovasti.

Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman osaamisen tunnistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan tiedonhankintataitoja sekä omasta osaamisesta kertomista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinjakson keskeisiä sisältöjä ovat tulevaisuudensuunnitelmat, opinnot ja työelämä. Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan ja kuvailemaan omaa osaamista.

Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan ranskankielisten maiden ajankohtaisiin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ranskankielistä mediaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Jatketaan vuorovaikutustaitojen kehittämistä.

Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

- Opiskelija vahvistaa tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: argumentointitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Käsitellään kestävä elämäntapaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla luetaan ja kirjoitetaan tekstejä, joiden aiheina on mm. kestävä elämäntapa. Harjoitellaan omien näkemysten perustelua. Kerrataan ja vahvistetaan aiemmin opittua.

Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotasolla A2.2
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- kielitaidon vahvistaminen omien tarpeiden pohjalta

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kieli- ja kulttuuritaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kansainväliseen toimintaan tiedonhankinnan ja/tai oman osallistumisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisiksi työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälistymismahdollisuuksiin ja/tai toteutetaan kansainvälinen projekti sekä kerrataan ja vahvistetaan aiempien opintojaksojen sisältöjä omien tarpeiden mukaan.

Kulttuuria ja kieltä Ranskassa, 2 op (RAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee toimimista ranskan kielellä kohdemaassa.
- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: ongelmanratkaisutaidot
- Kansainvälisyystaidot: vieraskielisessä ympäristössä toimiminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintomatkan suunnittelu ja matkakohteen kulttuuritarjontaan tutustuminen
- Keskeisten asiointitilanteiden harjoittelu
- Kielitaidon harjoittelu kohdemaassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan opintomatka ranskankieliseen maahan. Ennen matkan alkua opiskelijan tulee olla opiskellut B2- tai B3-ranskaa vähintään 8 opintopisteen verran. Kukin opiskelija vastaa omista matkakustannuksistaan. Matkalle valitaan aihe tai teema, jonka parissa työskennellään. Teema voidaan ottaa mistä tahansa lukion oppiaineesta tai niiden yhdistelmästä.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyä hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

*Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

<i>Pitkän oppimäärän moduuli</i>	<i>Lyhyen oppimäärän moduuli</i>
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritukset tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritukset osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- *Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisun taitoja ja oppii tunnistamaan omaan itsenäiseen työskentelyyn ja tiimityöskentelyyn vaikuttavia asioita.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- lukujoukot ja peruslaskutoimitukset
- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: käytetään tavoitteita tukevia ja motivoivia oppimistehtäviä ja –tilanteita, harjoitellaan sinnikästä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutustutaan yhteistyön ja tiimitaitojen merkitykseen oman oppimisen kannalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan keskusteluun, omien ratkaisutapojen esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen. Ratkaisumenetelmien jakaminen ja niistä keskusteleminen vahvistavat vuorovaikutusosaamista. Vuorovaikutukseen ja vertaistukeen kannustetaan mahdollistamalla turvallinen opiskeluympäristö ja käyttämällä vaihtelevia työtapoja, erityisesti ryhmätyöskentelyä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan löytämään ja käyttämään omia vahvuuksiaan, mutta myös kehittämiskohteitaan. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työtä ja sinnikkyyttä sekä epävarmuuden sietokykyä. Opetuksen avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan itseluottamusta, omien voimavarojen tunnistamista ja ajankäytön suunnittelua. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta ja luodaan sellainen ilmapiiri, jossa jokaisen osaamista arvostetaan ja on sallittua epäonnistua. Opintojakson aikana opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan niin, että lukiomatematiikan oppimisen käytänteet tulevat tutuiksi. Tämä konkretisoituu esimerkiksi mahdollisissa ohjauskeskusteluissa tai opettajan ohjaavan palautteen muodossa oppitunneilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan lukiomaiseen matematiikan opiskeluun. Kerrataan perusopetuksessa opiskeltuja sisältöjä ja vahvistetaan pohjaa matematiikan opinnoille. Opintojakson aikana opitaan näkemään matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena välineenä selitettäessä ja hallittaessa erilaisia yhteiskunnan, talouden ja luonnon ilmiöitä.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisun taitoja ja oppii tunnistamaan omaan itsenäiseen työskentelyyn ja tiimityöskentelyyn vaikuttavia asioita.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: käytetään tavoitteita tukevia ja motivoivia oppimistehtäviä ja –tilanteita, harjoitellaan sinnikästä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutustutaan yhteistyön ja tiimitaitojen merkitykseen oman oppimisen kannalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan keskusteluun, omien ratkaisutapojen esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen. Ratkaisumenetelmien jakaminen ja niistä keskusteleminen vahvistavat vuorovaikutusosaamista. Vuorovaikutukseen ja vertaistukeen kannustetaan mahdollistamalla turvallinen opiskeluympäristö ja käyttämällä vaihtelevia työtapoja, erityisesti ryhmätyöskentelyä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan löytämään ja käyttämään omia vahvuuksiaan, mutta myös kehittämiskohteitaan. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työtä ja sinnikkyyttä sekä epävarmuuden sietokykyä. Opetuksen avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan itseluottamusta, omien voimavarojen tunnistamista ja ajankäytön suunnittelua. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta ja luodaan sellainen ilmapiiri, jossa jokaisen osaamista arvostetaan ja on sallittua epäonnistua. Opintojakson aikana opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan niin, että lukiomatematiikan oppimisen käytänteet tulevat tutuiksi. Tämä konkretisoituu esimerkiksi mahdollisissa ohjauskeskusteluissa tai opettajan ohjaavan palautteen muodossa opitunneilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan ja harjaannutetaan lausekkeiden ja yhtälöiden käsittelyrutiineja. Opitaan erilaisten yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisutekniikoita. Tutkitaan erilaisia funktioita.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*

- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisun taitoja ja oppii tunnistamaan omaan itsenäiseen työskentelyyn ja tiimityöskentelyyn vaikuttavia asioita.
- Kansainvälisyys: Opintojaksolla opiskelija avartaa näkemystään matematiikan kansainvälisyydestä geometrian näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: käytetään tavoitteita tukevia ja motivoivia oppimistehtäviä ja –tilanteita, harjoitellaan sinnikästä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutustutaan yhteistyön ja tiimitaitojen merkitykseen oman oppimisen kannalta.
- Kansainvälisyys: Esimerkiksi eri maiden mittayksiköt ja geometrian kehittyminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä. Käytetään matematiikan kannalta olennaisia monilukutaidon osa-alueita (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa tuodaan esille matematiikan merkitys globaalisti ja matematiikan luonne universaalina kielenä. Tämä konkretisoituu esimerkiksi tutkimalla eri maiden geometrian tehtäviä ja geometrian kulttuurihistoriaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ratkaistaan käytännön ongelmia geometrian ja koordinaatiston avulla. Vahvistetaan kuvioiden hahmottamista sekä niihin liittyvien laskujen hallintaa.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisun taitoja ja oppii tunnistamaan omaan itsenäiseen työskentelyyn ja tiimityöskentelyyn vaikuttavia asioita.

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: käytetään tavoitteita tukevia ja motivoivia oppimistehtäviä ja –tilanteita, harjoitellaan sinnikästä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutustutaan yhteistyön ja tiimitaitojen merkitykseen oman oppimisen kannalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan löytämään ja käyttämään omia vahvuuksiaan, mutta myös kehittämiskohteitaan. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että matematiikan opiskelu vaatii

pitkäjänteistä työtä ja sinnikkyyttä sekä epävarmuuden sietokykyä. Opetuksen avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan itseluottamusta, omien voimavarojen tunnistamista ja ajankäytön suunnittelua. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta ja luodaan sellainen ilmapiiri, jossa jokaisen osaamista arvostetaan ja on sallittua epäonnistua. Opintojakson aikana opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan niin, että lukiomatematiikan oppimisen käytännöt tulevat tutuiksi. Tämä konkretisoituu esimerkiksi mahdollisissa ohjauskeskusteluissa tai opettajan ohjaavan palautteen muodossa oppitunneilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan keskusteluun, omien ratkaisutapojen esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen. Ratkaisumenetelmien jakaminen ja niistä keskusteleminen vahvistavat vuorovaikutusosaamista. Vuorovaikutukseen ja vertaistukeen kannustetaan mahdollistamalla turvallinen opiskeluympäristö ja käyttämällä vaihtelevia työtapoja, erityisesti ryhmätyöskentelyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Esitetään geometriset ominaisuudet funktioina ja tarkastellaan niitä sekä laskennallisesti että funktioiden kuvaajien avulla. Lisäksi opiskellaan vektorin käsite ja tutustutaan vektorilaskentaan sekä sen soveltamiseen kaksiulotteisessa koordinaatistossa.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä. Käytetään matematiikan kannalta olennaisia monilukutaidon osa-alueita (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen).

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan kuinka erilaisia funktioita voidaan käyttää myös globaalien ongelmien mallintamisessa, jäsentämisessä ja ratkaisemisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan trigonometristen funktioiden jaksollisuus ja tutustutaan trigonometriin perusyhteyksiin ja yksinkertaisiin yhtälöihin. Lisäksi tutustutaan eksponentti- ja logaritmifunktioihin ja niiden ominaisuuksiin.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan derivaatan merkitykseen ja soveltamiseen esimerkiksi luonnontieteiden ja talouden sovelluksissa. Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin soveltaa matemaattista tietoa ja arvioida sen luotettavuutta sekä syvennetään matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa. Nämä konkretisoituvat erilaisten tehtävien muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä päämääränä on ohjata opiskelija sisäistämään raja-arvon ja derivaatan käsitteet. Lisäksi tutustutaan derivaattaan analyysimenetelmänä.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan integraalilaskennan merkitykseen ja soveltamiseen esimerkiksi luonnontieteissä. Opiskelijoita rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla ja yhdistelemään asioita. Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin esittää matemaattista tietoa ja arvioimaan sen luotettavuutta sekä syvennetään matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa. Nämä konkretisoituvat erilaisten tehtävien muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan integraalifunktion käsite ja siihen liittyvät integroimiskaavat. Opitaan soveltamaan integraalilaskentaa pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseksi.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ja harjoitellaan yhteiskunnallisten ilmiöiden jäsentämistä ja kuvaamista matematiikan avulla. Tämä konkretisoituu esimerkiksi käsiteltäessä mediassa esiintyvä tilastotietoja ja diagrammeja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan diskreettiin tilastolliseen jakaumaan ja sen tunnuslukuihin sekä regressioanalyysiin. Opiskellaan kombinatoriikkaa ja tutustutaan todennäköisyyslaskentaan sekä tutkitaan yksinkertaisia diskreettejä todennäköisyysjakaumia.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa tarkastellaan taloutta sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta. Tutustutaan oman talouden hallintaan, esimerkiksi lainoihin, sekä jäsennetään ja kuvataan yhteiskunnallisia ilmiöitä matematiikan avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.

Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.

Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on oppia ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä matematiikan näkökulmasta. Opintojakso antaa valmiuksia oman talouden suunnitteluun sekä tukee yrittäjyyden ja taloustiedon opiskelua.

3D-Geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä. Käytetään matematiikan kannalta olennaisia monilukutaidon osa-alueita (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen). Tämä konkretisoituu erilaisten tehtävien muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ratkaistaan ongelmia xyz-koordinaatistossa vektoreiden avulla sekä integraali- ja differentiaalilaskennan keinoin.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujen jaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa tuodaan esille matematiikan merkitys globaalisti ja miten ongelmia voidaan jäsentää ja ratkaista esimerkiksi ohjelmoinnin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tunnistetaan ja harjoitellaan erilaisia algoritmeja sekä opiskellaan algoritmista ajattelua. Opiskellaan logiikan alkeet ja tarkastellaan lukujen ominaisuuksia.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä. Käytetään matematiikan kannalta olennaisia monilukutaidon osa-alueita (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään aiemmin opittujen analyysin käsitteiden hallintaa ja soveltamista. Lisäksi tutustutaan jatkuviin jakaumiin ja niiden sovelluksiin.

Matematiikan työvälineet I, 1 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opetellaan käyttämään erilaisia matematiikan sähköisiä työkaluja.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuunotto omasta opiskelusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan erilaisten matemaattista ajattelua tukevien sähköisten apuvälineiden, esimerkiksi laskinohjelmien, kaavaeditorin ja GeoGebran käyttöön.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esimerkiksi annetussa kurssiaikataulussa pysyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan summatiivista ja formatiivista arviointia käyttäen.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opitaan käyttämään erilaisia matematiikan sähköisiä työkaluja, kuten laskinohjelmaa, kaavaeditoria ja GeoGebraa.

Matematiikan työvälineet II, 1 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan erilaisten matematiikan sähköisten työkalujen käyttöä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vahvistetaan kykyä tunnistaa ja kehittää omaa osaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan erilaisten matemaattista ajattelua tukevien sähköisten apuvälineiden, esimerkiksi laskinohjelmien, kaavaeditorin ja GeoGebran käyttöä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esimerkiksi oman opiskeluaikataulun tekeminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan erilaisten matematiikan sähköisten työkalujen, kuten laskinohjelman, kaavaeditorin ja GeoGebran käyttöä.

Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa laskennallisia valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten.

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vahvistetaan kykyä tunnistaa ja kehittää omaa osaamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pitkän matematiikan pakollisen oppimäärän sisältöjä.
- Harjoitellaan ylioppilaskoetehtävien ratkaisua.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esimerkiksi lukusuunnitelman tekeminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan laskutaitoja ylioppilaskirjoituksia varten kertaamalla pitkän matematiikan pakollisen oppimäärän sisältöjä ja ratkaisemalla ylioppilaskoetehtäviä.

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaa lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomi yhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisun taitoja ja oppii tunnistamaan omaan itsenäiseen työskentelyyn ja tiimityöskentelyyn vaikuttavia asioita.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: käytetään tavoitteita tukevia ja motivoivia oppimistehtäviä ja –tilanteita, harjoitellaan sinnikästä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutustutaan yhteistyön ja tiimitaitojen merkitykseen oman oppimisen kannalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan keskusteluun, omien ratkaisutapojen esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen. Ratkaisumenetelmien jakaminen ja niistä keskusteleminen vahvistavat vuorovaikutusosaamista. Vuorovaikutukseen ja vertaistukeen kannustetaan mahdollistamalla turvallinen opiskeluympäristö ja käyttämällä vaihtelevia työtapoja, erityisesti ryhmätyöskentelyä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan löytämään ja käyttämään omia vahvuuksiaan, mutta myös kehittämiskohteitaan. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työtä ja sinnikkyyttä sekä epävarmuuden sietokykyä. Opetuksen avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan itseluottamusta, omien voimavarojen tunnistamista ja ajankäytön suunnittelua. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta ja luodaan sellainen ilmapiiri, jossa jokaisen osaamista arvostetaan ja on sallittua epäonnistua. Opintojakson aikana opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan niin, että lukiomatematiikan oppimisen käytänteet tulevat tutuiksi. Tämä konkretisoituu esimerkiksi mahdollisissa ohjauskeskusteluissa tai opettajan ohjaavan palautteen muodossa oppitunneilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on oppia luottamaan omiin matemaattisiin taitoihin. Opintojaksolla käsitellään arkielämän ongelmia funktioita ja yhtälöitä apuna käyttäen.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisun taitoja ja oppii tunnistamaan omaan itsenäiseen työskentelyyn ja tiimityöskentelyyn vaikuttavia asioita.
- Kansainvälisyys: Opintojaksolla opiskelija avartaa näkemystään matematiikan kansainvälisyydestä geometrian näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- kuvioden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: käytetään tavoitteita tukevia ja motivoivia oppimistehtäviä ja –tilanteita, harjoitellaan sinnikästä ja pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutustutaan yhteistyön ja tiimitaitojen merkitykseen oman oppimisen kannalta.
- Kansainvälisyys: Esimerkiksi eri maiden mittayksiköt ja geometrian kehittyminen.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä. Käytetään matematiikan kannalta olennaisia monilukutaidon osa-alueita (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa tuodaan esille matematiikan merkitys globaalisti ja matematiikan luonne universaalina kielenä. Tämä konkretisoituu esimerkiksi tutkimalla eri maiden geometrian tehtäviä ja geometrian kulttuurihistoriaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ratkaistaan käytännön ongelmia geometrian ja koordinaatiston avulla. Vahvistetaan kuvioiden ja kappaleiden hahmottamista sekä niihin liittyvien laskujen hallintaa.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, kuinka lineaarista ja eksponentiaalista mallia voidaan käyttää myös globaalien ongelmien mallintamisessa, jäsentämisessä ja ratkaisemisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä. Käytetään matematiikan kannalta olennaisia monilukutaidon osa-alueita (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään tosielämän ilmiöiden mallintamiseen matematiikan avulla ja arvioidaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ja harjoitellaan yhteiskunnallisten ilmiöiden jäsentämistä ja kuvaamista matematiikan avulla. Tämä konkretisoituu esimerkiksi käsiteltäessä mediassa esiintyvä tilastotietoja ja diagrammeja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ja tulkitaan tilastollisia aineistoja ja perehdytään todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

Taloustieto ja talousmatematiikka, 3 op (YH2MAB6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan näkemään matematiikan merkitys ja käyttökelpoisuus omassa taloudenhallinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.

- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on syventää ymmärrystä talouselämässä käytettävistä käsitteistä laskennallisesta näkökulmasta. Opintojakso antaa valmiuksia oman talouden suunnitteluun.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan derivaatan merkitykseen ja soveltamiseen esimerkiksi luonnontieteiden ja talouden ongelmissa. Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin soveltaa matemaattista tietoa ja arvioida sen luotettavuutta sekä syvennetään matematiikan kannalta

olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa. Nämä konkretisoituvat erilaisten tehtävien muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä päämääränä on ohjata opiskelija sisäistämään derivaatan käsite funktion muutosnopeuden mittana.

Tilastolliset todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla
- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla
- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ja harjoitellaan yhteiskunnallisten ilmiöiden jäsentämistä ja kuvaamista matematiikan avulla. Tämä konkretisoituu esimerkiksi käsiteltäessä mediassa esiintyvää tilastollista informaatiota.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan tilastomatematiikan taitoja ja tutustutaan todennäköisyyksien laskemiseen todennäköisyysjakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä.

Lyhyen matematiikan startti, 1 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään yläkoulun matematiikan keskeisimpiä laskutaitoja.
- Luodaan pohjaa lukion matematiikan opiskelulle.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuunotto omasta opiskelusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan laskujärjestys ja merkkisäännöt
- Kerrataan prosentti ja prosentteihin liittyvät laskut
- Kerrataan murtoluvut ja murtoluvuilla laskeminen.
- Kerrataan ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esimerkiksi annetussa kurssiaikataulussa pysyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakso arvioidaan summatiivista ja formatiivista arviointia käyttäen.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.

- Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan ja syvennetään yläkoulussa opittuja taitoja sekä luodaan pohjaa lukion matematiikan opinnoille.

Matematiikan työvälineet, 1 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tavoitteena on kerrata erilaisten matematiikan sähköisten työkalujen käyttöä.
- Opintojakso antaa valmiuksia sähköiseen ylioppilaskokeeseen.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuunotto omasta opiskelusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan erilaisten matemaattista ajattelua tukevien sähköisten apuvälineiden, esimerkiksi laskinohjelmien, kaavaeditorin ja GeoGebrian käyttöön.
- Harjoitellaan ja syvennetään sähköistä vastaamista.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esimerkiksi annetussa kurssiaikataulussa pysyminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia matematiikan sähköisessä ylioppilaskokeessa tarvittavia työkaluja, kuten laskinohjelmaa, kaavaeditoria ja GeoGebraa sekä sähköisen vastauksen koostamista.

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on saada hyvä laskurutiini ylioppilaskirjoituksia varten.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vahvistetaan kykyä tunnistaa ja kehittää omaa osaamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lyhyen matematiikan pakollisen oppimäärän sisältöjä.

- Harjoitellaan ylioppilaskoetehtävien ratkaisua.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esimerkiksi lukusuunnitelman tekeminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan laskutaitoja ylioppilaskirjoituksia varten kertaamalla lyhyen matematiikan pakollisen oppimäärän sisältöjä ja ratkaisemalla ylioppilaskoetehtäviä.

7.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus*

sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumenttoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväen tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin

- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Tavoitteena on motivoida opiskelijaa oppimaan uutta ja vahvistaa hänen vuorovaikutustaitoja ja aktiivisuutta

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakson aikana eri tilanteissa, erityisesti kokeellisissa ja muissa ryhmätöissä harjoitellaan vuorovaikutusta ja aktiivisuutta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla monitieteinen ja luova osaaminen painottuu esimerkiksi opiskelijan omien tuotosten ja valmiiden aineistojen hyödyntämisen kautta. Opiskelija ymmärtää, että biologiassa hyödynnetään myös muita tieteenalajoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointia tapahtuu koko opintojakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamisesta annetaan kurssin aikana esimerkiksi suullista palautetta, jonka tarkoitus on auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja ohjata tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa voidaan käyttää itse-tai vertaisarviointia. Arvioinnin kohteena voivat olla myös opiskelijan työskentelytaidot. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Keskeinen näkökulma on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Opintojaksolla tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 2 op (BI2+3)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelijan tiimityö- ja vuorovaikutustaitoja pyritään vahvistamaan
- Kansainvälisyys: Opiskelija hahmottaa erilaisten ympäristöongelmien laajuuden maapallolla, tutustuu eri puolilta maailmaa tulevaan tietoon ja ymmärtää, että alueellisten ja globaalien ympäristöhaasteiden ratkaisu vaatii kansainvälistä yhteistyötä

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus

- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmissen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmissen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Osa opintojakson sisällöistä voidaan opiskella eri kokoisissa rymissä ja tehdä esimerkiksi tutkielmia, jotka esitetään muulle ryhmälle.
- Kansainvälisyys: Opintojaksossa tutustutaan kansainväliseen yhteistyöhön erilaisten ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan eliökunnan monimuotoisuuteen, ekosysteemien rakenteeseen ja toimintaan sekä erilaisiin ympäristöongelmiin ja niiden ratkaisumahdollisuuksiin. Kurssilla pyritään lisäämään opiskelijan valmiuksia toimia kestävän elämäntavan vahvistamiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pyritään lisäämään opiskelijan ymmärrystä ympäristöongelmien ratkaisemiseen yhteiskunnan eri tasoilla yksilöstä lähtien. Opintojakson aikana voidaan tehdä esimerkiksi vierailuja ja selvittää kansalaisen vaikutusmahdollisuuksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ympäristöongelmista osa on globaaleja ja opintojaksolla tarkastellaan alueellisten toimien vaikutusta koko maailmaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointia tapahtuu koko opintojakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, kansainvälistä osaamista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana jakson arviointia. Niistä annetaan kurssin aikana esimerkiksi suullista palautetta, jonka tarkoitus on auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja ohjata tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa voidaan käyttää itse-tai vertaisarviointia. Arvioinnin kohteena voivat olla myös opiskelijan työskentelytaidot. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta. Keskeisinä teemoina ovat myös ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksossa tutustutaan ekologisten tutkimusten ja niiden soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelijan oma-aloitteisuutta ja ongelmanratkaisutaitoja pyritään vahvistamaan.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisol
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelyminen sukupuusta

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opintojaksossa tehdään mahdollisuuksien mukaan erilaisia laborointeja ja ratkaistaan perinnöllisyystehtäviä, joissa opiskelija käyttää ongelmanratkaisutaitojaan ja harjoittelee oma-aloitteisuuttaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan harjoitella opintojaksolla esimerkiksi toteutettavissa laboratoriotöissä ja perinnöllisyystehtäviä tehdessä pareittain tai ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointia tapahtuu koko opintojakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamisesta annetaan kurssin aikana esimerkiksi suullista palautetta, jonka tarkoitus on auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja ohjata tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa voidaan käyttää itse-tai vertaisarviointia. Arvioinnin kohteena voivat olla myös opiskelijan työskentelytaidot. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasias on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Erilaisten töiden ja tehtävien toteutuksessa sekä kurssin monipuolisen nimistön ja käsitteistön opiskelussa vahvistetaan oman työn ohjaamista ja yritteliäisyyttä.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudokset, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Suunnitellaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia kokeellisia töitä, joiden tulokset esitetään sovittavalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisen kehon rakenteen ja toiminnan sekä siihen vaikuttavien tekijöiden ymmärrys lisää opiskelijan valmiutta pitää huolta omasta terveydestään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointia tapahtuu koko opintojakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamisesta annetaan kurssin aikana esimerkiksi suullista palautetta, jonka tarkoitus on auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja ohjata tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa voidaan käyttää itse-tai vertaisarviointia. Arvioinnin kohteena voivat olla myös opiskelijan työskentelytaidot. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään ihmisen rakenteeseen ja toimintaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, esimerkiksi verenkierto, hengitys, ruuansulatus, aistit, erityis, viestintä ja lisääntyminen. Opintojaksolla tarkastellaan ihmiselimestön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Bioteknikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geeniteknikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kriittisen ajattelun ja empatiataitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Bioteknikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Bioteknikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geeniteknikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opintojaksolle valitaan tehtäväksi erilaisia töitä, jotka harjoittavat kriittistä ajattelua ja empatiataitoja. Tällaisia voivat olla esim. mediaseuranta, tutustuminen erilaisiin aineistoihin tai kyselytutkimuksen tekeminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan huomioimaan erilaisia näkökulmia ja perustelemaan omia mielipiteitä opintojakson asioista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristöosaaminen vahvistuu tutkittaessa kuinka biotekniikan sovelluksia voidaan hyödyntää mm. ympäristönsuojelussa ja ravinnontuotannossa. Eettistä pohdintaa voidaan tehdä opintojakson aikana useista aihealueista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointia tapahtuu koko opintojakson ajan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamisesta annetaan kurssin aikana esimerkiksi suullista palautetta, jonka tarkoitus on auttaa opiskelijaa opinnoissa eteenpäin ja ohjata tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa voidaan käyttää itse-tai vertaisarviointia. Arvioinnin kohteena voivat olla myös opiskelijan työskentelytaidot. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään biotekniikkaan ja sen hyödyntämiseen esimerkiksi jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa. Keskeisinä sisältöinä ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset.

Kokeellinen biologia, 2 op (BI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija
- syventää biologian tietämystään kokeellisten töiden avulla
- osaa tutkia kokeellisesti erilaisia biologian ilmiöitä ja tehdä johtopäätöksiä tutkimustuloksista
- tutustuu biologiassa tehtävään tutkimukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään biologian töitä luokassa ja/tai maastossa
- Töissä voi olla mukana ainerajat ylittäviä töitä ja tehtäviä

- Vierailuja voidaan järjestää mahdollisuuksien mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu/ hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään erilaisia kokeellisia töitä niin luokassa kuin maastossakin. Työt monipuolistavat ja syventävät biologista osaamista. Opintojaksolla tutustutaan biologiseen tutkimukseen ja tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja.

Biologian kertaus, 2 op (BI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kerta, täydentää ja syventää tietojansa lukion biologian kursseista
- pystyy muodostamaan oppimistaan asioista selkeitä kokonaisuuksia
- valmentautuu vastaamaan sähköiseen biologian ainereaalikokeeseen
- tutustuu ajankohtaisiin biologian uutisaiheisiin ja ilmiöihin
- oppii pohtimaan mahdollisia ainerajat ylittäviä aihealueita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lukion biologian aihekokonaisuuksien keskeiset asiat
- Eri kurssien aihekokonaisuuksien hahmottaminen ja kytkeminen toisiinsa
- Aiempien reaalikoetehtävien harjoittelu
- Eri uutislähteiden biologiset aiheet
- Ainerajat ylittävien asioiden kertaus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu/ hylätty

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla kerrataan, täydennetään ja syvennetään biologian kurssien sisältöä sekä harjoitellaan vastaamaan biologian ainereaalikokeeseen. Kurssilla myös tutustutaan ajankohtaisiin biologian uutisaiheisiin ja perehdytään ainerajat ylittäviin aihealueisiin.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnaissa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisesta sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävästä tulevaisuudesta ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdintoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutokseen ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomedian tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa - historia ja alueet, 4 op (GE1HI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuullisuus tehtävien loppuun saattamisessa sovitussa aikataulussa

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuu ja sopimusten sitovuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jaksossa otetaan huomioon luonnon merkitys hyvinvoinnille

Vuorovaikutusosaaminen

Jaksossa työskennellään myös ryhmissä ja harjoitellaan sitä, miten asioita voi oppia yhdessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijoita arvioidaan jakson aikana ja sen päätyttyä. Jakson aikana tapahtuva arviointi koskee lähinnä ajoittaista palautteen antoa yksilöllisistä oppimistehtävistä ja ryhmässä tehtävien töiden tekemisestä. Jakson loppupuolella pidetään koe tai jokin muu oppimista testaava tehtävä. Arvioitiin vaikuttaa myös muut näytöt osaamisesta, kuten tuntiaktiivisuus. Työelämä- ja yrittäjyysosaamista sekä hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamista tuetaan antamalla palautetta tehtävistä ja opiskelutavoista. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakson keskeisinä näkökulmina ovat planetaarisuus ja maapallon vyöhykkeisyys (esimerkiksi lämpö-, ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet) sekä pinnanmuodot. Jaksolla syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tunnistaa globaalin työnjaon keskeisiä eriarvoistavia piirteitä ja valtasuhteita
- Kansainvälisyys: opiskelija oppii erittelemään globaalin, kansallisen ja paikallisen välisiä suhteita

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: maailmanlaajuinen työnjako ja tuotannon vallan keskittymät
- Kansainvälisyys: kosmopoliittinen ajattelu ja rajojen merkitys

Paikallinen lisäys**Laja-alainen osaaminen****Yhteiskunnallinen osaaminen**

Jaksossa pohditaan kosmopoliittisen kansalaisen ideaa ja globaalia yhteiskunnallista vastuuta erilaisten esimerkkitehtävien avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jaksossa eritellään sitä, miten kulttuuri tulisi ymmärtää, jotta ihmiset eri puolella maailmaa eivät tulisi suljetuksi ulos yhteisöistään.

Opintojakson arviointi**Paikallinen lisäys**

Opiskelijoita arvioidaan jakson aikana ja sen päätyttyä. Jakson aikana tapahtuva arviointi koskee lähinnä ajoittaista palautteen antoa yksilöllisistä oppimistehtävistä ja ryhmässä tehtävien töiden tekemisestä. Jakson loppupuolella pidetään koe tai jokin muu oppimista testaava tehtävä. Arviointiin vaikuttaa myös muut näytöt osaamisesta, kuten tuntiaktiivisuus. Työelämä- ja yrittäjyys, yhteiskunta- ja globaali- sekä kulttuuri- ja kansainvälisyysosaamista tuetaan antamalla palautetta yhteistoiminnallisista ja yksilöllisistä töistä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla pohditaan ajankohtaisia ihmismaantieteen ilmiöitä, kuten väestönkasvua, muuttoliikkeitä, kaupungistumista, luonnonvarojen hyödyntämistä, globalisoitumista, monikulttuurisuutta ja kestävän kehityksen periaatteita. Aiheita tarkastellaan sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)**Opintojakson moduulit**

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija oppii rakentavaa kriittisyyttä ja argumentointitaitoja

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kritiikki ja argumentointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii maantieteellisen tutkimuksen tekoa. Maantiedettä lähestytään poikkitieteellisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijoita arvioidaan jakson aikana ja sen päätyttyä. Jakson aikana tapahtuva arviointi koskee lähinnä ajoittaista palautteen antoa yksilöllisistä oppimistehtävistä ja tutkielman tai vaikuttamisprojektin tekemisestä. Jakson aikana pidetään myös koe tai jokin muu oppimista testaava tehtävä. Työelämä- ja yrittäjyysosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista tuetaan antamalla palautetta tutkielman tai vaikuttamisprojektin tekemisen eri vaiheissa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla sovelletaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa tutkielmassa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa. Jaksolla eritellään myös aluesuunnittelua, osallistuvaa kansalaisuutta ja geomedian, kuten karttojen ja paikkatiedon, erilaisia käyttötapoja.

Suomen luonto, 2 op (GE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää ymmärrystä Suomen luonnosta
- tutustuu Suomen eliölajistoon ja ekosysteemeihin sekä luonnon- että rakennettuihin maisemiin
- syventää tietojaan eliömaailmasta, ekologiasta ja luonnonmaantieteestä
- innostuu havainnoimaan ja liikkumaan luonnossa
- oppii kunnioittamaan luontoa sen monimuotoisine piirteineen
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Tavoitteena on, että opiskelijat harjaantuvat oma-aloitteisesti käytännön maastotöiden suunnitteluun ja tekemiseen. Opiskelijat havainnoivat luontoa tarkoituksenmukaisesti pukeutuneena, tarvittavilla tutkimusvälineillä varustautuneina ja yhteistyökykyisinä ympäristön ja muut osallistujat ottaen huomioon. Toimintaa arvioidaan dialogiapiirin voimin sopivissa kohdissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- retkeily-/erätaidot
- maastotyöskentely- ja tutkimukset
- Suomen luonnon havainnointi
- Suomen lajistoon, ekosysteemeihin ja luonnon- ja kulttuurimaisemiin tutustuminen
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyötaidot, maastotyöt, oma-aloitteisuus

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijan ymmärrys ja arvostus luontoa kohtaan lisääntyy entisestään. Opiskelijat tekevät konkreettisia havaintoja luonnon monimuotoisuudesta, sen suojelusta ja säilyttämisestä Suomessa. Tämä osaamisalue on osa kurssia, jota arvioidaan opiskelijoiden päivittäisen toiminnan ja käyttäytymisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jakso arvioidaan kriteereillä hyväksytty tai hylätty. Hyväksytyyn suorituseritykseen vaaditaan aktiivista osallistumista retkillä ja annettujen tehtävien tekemistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä biologian ja maantieteen kimppekurssi toteutetaan pääosin retkeilemällä Suomessa sellaisilla alueilla, joissa voidaan tehdä havaintoja erilaisista biologisista ja maantieteellisistä ilmiöistä.

Maantiede kertaus, 2 op (GE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaan, täydentää ja syventää tietojaan maantieteen lukiokursseista
- Opiskelija harjoittelee eri tyyppisiä edeltävien vuosien maantieteen ainereaalikokeen tehtäviä
- Opiskelija oppii pohtimaan oppiainerajat ylittäviä aihealueita
- Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin uutisaiheisiin ja maantieteen ilmiöihin
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tietää, millaisissa ammateissa maantieteilijät pääosin toimivat

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maantieteen lukiokurssien aihekokonaisuuksien kertaaminen
- Eri kurssien aihekokonaisuuksien hahmottaminen ja yhdistäminen
- Luonnon- ja yhteiskunta- ja maantieteen syy-seuraussuhteiden hahmottaminen
- Oppiainerajat ylittävät aiheet
- Maantieteen aiempien reaalikoetehtävien harjoittelu
- Eri uutislähteiden maantieteelliset aiheet
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: maantieteilijät työelämässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jaksolla maantiede esittyy monitieteisenä oppiaineena

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritus hyväksytään, jos opiskelija tekee annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla kerrataan, täydennetään ja syvennetään maantieteen kurssien sisältöjä sekä harjoitellaan vastaamaan maantieteen ylioppilaskokeeseen. Jaksolla myös tutustutaan ajankohtaisiin uutisaiheisiin ja perehdytään ainerajat ylittäviin aihealueisiin.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä

ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittauksien käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteita ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita

- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Yhteistyötaidot, motivoituminen uuden oppimiseen

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii erilaisia työskentelytapoja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa sekä rakentaa fysiikan osaamistaan aiemman opitun päälle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Fysiikalle ominainen kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja arvioidaan vertaispalautteena tai sanallisena palautteena esimerkiksi kokeellisen työskentelyn osalta. Motivoituneisuutta voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan itsearvioinnilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa valmiuksia soveltaa tietoa ympäröivän maailman ilmiöihin ja herättää kiinnostusta aineen jatko-opintoihin. Opintojaksolla keskeisessä roolissa ovat mittaaminen, tulosten kerääminen sekä niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi. Kokeellinen työskentely tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, kehittää yhteistyötaitoja sekä luovaa ja kriittistä ajattelua.

Luonnontiede ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FY2KE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Energia ja Lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Tieto- ja viestintäteknologiaosaaminen ja motivoituminen uuden oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija tutustuu fysiikan opiskelussa käytettäviin tietokoneohjelmistoihin ja fysiikan piirteisiin monipuolisten työtapojen avulla, saaden tarkemman kokonaiskuvan fysiikasta valinnaisena oppiaineena.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy opintojaksolla tieto- ja viestintäteknologia taitojen opetteluun mm. tiedon etsimisessä, kokeellisten havaintojen keräämisessä, mittaustulosten käsittelyssä ja tulkitsemisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Opintojaksolla käytettävien tietokoneohjelmien hallintaa arvioidaan osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakson aikana opiskelijan motivoituminen uuden oppimiseen arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Opintojakso antaa valmiuksia soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittaustuloksista*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja oma-aloitteisuus

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*

- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija ottaa itse vastuun opintojakson osaamistavoitteiden saavuttamisesta opintojaksolla sovitussa aikataulussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen ilmenee opintojaksolla esimerkiksi liikenteeseen liittyvissä turvallisuusnäkökohdissa. Liikenneturvallisuuden kannalta keskeistä on ymmärtää esimerkiksi renkaiden ja tien välisen kitkan sekä ajonopeuden vaikutus pysähtymismatkaan. Newtonin lakien avulla on mahdollista ymmärtää turvavöiden ja -tyynyn merkitys törmäystilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Hyvinvointiosaamisen arviointi liittyy turvallisuusnäkökohtia käsitteleviin tehtäviin osana opintojakson summatiivista arviointia. Opiskelijan vastuunottamista omasta opiskelustaan arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan tasaista ja muuttuvaa liikettä. Lisäksi perehdytään voimaan olennaisena kappaleiden välisiä vuorovaikutuksia kuvaavana suureena ja siihen, miten Newtonin II lakia käytetään mallinnettaessa voiman vaikutusta liiketilan muutokseen. Energiaa ja liikemäärää tarkastellaan mekaniikan keskeisinä käsitteinä ja säilyvinä suureina.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Omien vahvuuksien tunnistaminen ja vastuu omasta oppimisesta

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertuminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiikkyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan opintojaksolla työskennellessään. Opiskelija ottaa vastuuta omasta oppimisestaan huolehtimalla itse omalta osaltaan esimerkiksi aikataulujen sekä opintojakson osasuoritusten toteutumisesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyvät mm. mekaaniseen värähtelyyn ja ääneen liittyvissä tutkimuksissa, kun opiskelija harjaantuu käyttämään jaksollisen liikkeen fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä sekä mallintamaan värähtelyilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formativinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Monitieteisen ja luovan osaamisen arviointi liittyy mm. värähtelyilmiöiden mallintamiseen osana opintojakson summatiivista arviointia. Opiskelijan vastuunottamista omasta opiskelustaan ja omien vahvuuksien tunnistamista arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään edellisessä opintojaksossa omaksuttuja tietoja ja taitoja. Opintojaksolla perehdytään gravitaatiovuorovaikutukseen ja sen aiheuttamiin liikeilmiöihin sekä värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Ongelmanratkaisukyky ja vastuu omasta oppimisesta.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija pääsee opintojakson aikana kehittämään ongelmanratkaisukykyään esimerkiksi sähköopin soveltavissa tehtävissä. Opiskelija ottaa vastuuta omasta oppimisestaan huolehtimalla itse omalta osaltaan esimerkiksi aikataulujen sekä opintojakson osasuoritusten toteutumisesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tasavirtapiirien opiskeleminen edellyttää kokeellisten töiden tekemistä, jotka tehdään tyypillisesti ryhmissä. Opintojakson aihepiiri on siten luonteva kohta yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen harjaannuttamiseen. Opiskelijoita myös kannustetaan keskusteluun, omien ratkaisutapojen esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen. Ratkaisumenetelmien jakaminen ja niistä keskusteleminen vahvistavat myös vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan vertaispalautteena tai sanallisena palautteena esimerkiksi kokeellisen työskentelyn osalta. Opiskelijan vastuunottamista omasta opiskelustaan arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia. Ongelmanratkaisukykyä arvioidaan opintojakson sisältöjen hallintaan liittyvässä summatiivisessa arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija tutustuu peruskäsitteisiin, jotka liittyvät sähköiseen vuorovaikutukseen, sähkövirtaan ja tasavirtapiireihin, sekä virtapiirien komponentteihin. Opiskelija oppii tutkimaan kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tekemään sähköopin perusmittauksia.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Ongelmanratkaisukyky ja vastuu omasta oppimisesta.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija pääsee opintojakson aikana kehittämään ongelmanratkaisukykyään sähkömagnetismiin liittyvissä soveltavissa tehtävissä. Opiskelija ottaa vastuuta omasta oppimisestaan huolehtimalla itse omalta osaltaan esimerkiksi aikataulujen sekä opintojakson osasuoritusten toteutumisesta.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Yhteiskunnallista osaamista ja ongelmanratkaisukykyä arvioidaan opintojakson sisältöjen hallintaan liittyvässä summatiivisessa arvioinnissa. Opiskelijan vastuunottamista omasta opiskelustaan arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on sähkömagneettisen induktion ja sähkömagneettisen aaltoliikkeen ominaisuuksien ja merkityksen oppiminen valon ja varauksellisten hiukkasten käyttäytymisen kautta. Opintojaksolla opiskelija oppii myös ymmärtämään sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Ongelmanratkaisukyky ja vastuu omasta oppimisesta.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvanttuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvanttuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvanttumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija pääsee opintojakson aikana kehittämään ongelmanratkaisukykyään opintojakson tehtävissä. Opiskelija ottaa vastuuta omasta oppimisestaan huolehtimalla itse omalta osaltaan esimerkiksi aikataulujen sekä opintojakson osasuoritusten toteutumisesta.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson myötä opiskelijalle syntyy käsitys nykyisestä fysiikan tutkimukseen perustuvasta tieteellisestä maailmankuvasta globaalina kokonaisuutena. Opiskelija tunnistaa, mitkä merkittävät fysiikan kokeet ja teorit ovat perusteena nyky-yhteiskunnan toiminnalle, kulttuuriperinnölle ja ihmisen paikalle maailmankaikkeudessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Globaali- ja kulttuuriosaamista sekä ongelmanratkaisukykyä arvioidaan opintojakson sisältöjen hallintaan liittyvässä summatiivisessa arvioinnissa. Opiskelijan vastuunottamista omasta opiskelustaan arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kvanttifysiikan käsitteelliseen ja teoreettiseen rakenteeseen sekä niiden kokeelliseen pohjaan. Keskeistä on aineen rakenne ja perusvuorovaikutukset sekä se, miten nämä vaikuttavat aineen ominaisuuksiin. Opintojakso käsittelee kvanttifysiikan teknologisia sovelluksia sekä sitä, miten kvanttifysiikka ilmenee alkeishiukkastason ilmiöistä nanomittakaavaan ja aina kosmisen mittakaavan ilmiöihin saakka. Tarkastelun kohteena ovat

myös erilaiset radioaktiiviseen hajoamiseen, ionisoivaan säteilyyn ja kvantittumiseen perustuvat teknologiat.

Kokeellinen fysiikka, 2 op (FY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii uusia työmenetelmiä
- Opiskelija saa lisää kokeellisen työskentelyn valmiuksia jatko-opintoja ajatellen
- Opiskelija syventää tieto- ja viestintäteknologiaan liittyviä taitojaan
- Opiskelija oppii laatimaan työselostuksia/raportteja
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Turvallinen ja itseohjautuva työskentely
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä korkeakouluyhteistyö: tutustutaan fysiikan kannalta oleellisiin jatko-opintopaikkoihin sekä työmahdollisuuksiin.
- Kansainvälisyys: oppii käyttämään myös muun kielistä aineistoa apuna työskentelyssään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kokeelliset työt fysiikan eri osa-alueilta
- Mittaustulosten arviointi, raportointi ja esittely
- Erilaisten fysiikassa tarvittavien tietokoneohjelmien monipuolinen hyödyntäminen
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija ottaa itseohjautuvasti vastuuta kokeellisen työskentelyn turvallisesta toteuttamisesta, sopivien työtapojen ja -välineiden käytöstä sekä lopputulosten ja johtopäätösten esittämisestä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä korkeakouluyhteistyö: Opintojaksolla pyritään järjestämään vierailijoita/vierailuita fysiikan alan yrityksiin ja jatko-opintopaikkoihin liittyen.
- Kansainvälisyys: Opiskelija tutustuu opintojakson aikana esimerkiksi fysiikan englanninkieliseen aineistoon tai sanastoon, mikä parantaa opiskelijan jatko-opintovalmiuksia sekä tiedonhankintataitoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy opintojaksolla siinä, että opiskelija oppii yhdistämään monipuolisesti fysiikan kursseilla oppimaansa teoriaa sekä kokeellisen työskentelyn taitoja. Lisäksi opiskelija käyttää opintojakson aikana monipuolisesti jo oppimiaan taitoja, kuten tieto- ja viestintäteknologia taitoja esittäessään kokeellisen työskentelyn lopputuloksia sekä johtopäätöksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan opintojakson aikana esimerkiksi opettajan sanallisella palautteella tai vertaispalautteella. Työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kokeelliseen fysiikkaan ja opitaan käyttämään erilaisia fysiikan työtapoja sekä kokeellisen tiedonhankinnan menetelmiä. Kokeellisuuden lisäksi tutustutaan työselostusten ja raporttien laadintaan. Opintojaksolla opiskelija saa paremmat valmiudet vastata käytännönläheisiin fysiikan yo-tehtäviin sekä valmiuksia tiedonhankintaan ja kokeelliseen työskentelyyn jatko-opintoja ajatellen.

Fysiikan kertaus, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijalle muodostuu fysiikan eri aihekokonaisuuksista yhtenäinen kokonaiskuva
- Opiskelija oppii ratkaisemaan monien eri fysiikan osa-alueiden yhdistämistä ja hallintaa edellyttäviä ongelmia
- Opiskelijan valmiudet osallistua fysiikan ylioppilaskokeeseen paranevat
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus ja vastuu omasta oppimisesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan eri osa-alueiden kertaaminen ja kokoaminen yhdeksi kokonaisuudeksi
- Fysiikan ylioppilaskokeeseen vastaamisen harjoittelu
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija voi vaikuttaa itse opintojakson aikana kerrattaviin aiheisiin. Hän ottaa opintojakson aikana vastuun oman opiskelun etenemisestä sekä omien tavoitteiden asettamisesta ja saavuttamisesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija oppii yhdistämään monipuolisesti fysiikan kursseilla sekä muissa oppiaineissa oppimiaan taitoja. Opintojakson aikana opiskelija käyttää monipuolisesti oppimiaan taitoja, kuten tieto- ja viestintäteknologisia taitoja ratkaistessaan soveltavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan opintojakson aikana esimerkiksi opettajan sanallisella palautteella sekä vertaispalautteella. Itseohjautuvuutta ja vastuuta omasta oppimisesta arvioidaan osana fysiikan opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on muodostaa opiskelijalle yhtenäinen kokonaiskuva fysiikan eri aihekokonaisuuksista. Opiskelija oppii ratkaisemaan monien eri fysiikan osa-alueiden yhdistämistä ja hallintaa edellyttäviä ongelmia sähköisesti. Näin opiskelija saa paremmat valmiudet menestyä fysiikan ylioppilaskokeessa.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti

- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa

- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuuskohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Motivoituu uuden oppimiseen sekä yhteistyötaitojen

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii erilaisia työskentelytapoja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa sekä rakentaa kemian osaamistaan aiemman opitun päälle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamiseen liittyy turvallisuus. Opiskelija oppii opintojaksolla arvioimaan erilaisten aineiden turvallista käyttöä ja käsittelyä. Esimerkkejä arjen aineista voivat olla kemikaalit, elintarvikkeet, lääkeaineet ja puhdistusaineet. Konkreettisesti turvallisuuteen liittyviä asioita harjoitellaan opintojaksolla kokeellisessa työskentelyssä. Turvallisuuskäsitteet pitää ottaa huomioon töiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan kokeellisen työskentelyn suorituksen osana huomioiden erityisesti työturvallisuuden toteutuminen. Työelämä- ja yrittäjyysosaamisen yhteistyötaitoja voidaan arvioida esimerkiksi vertaispalautteena tai sanallisena palautteena. Motivoituneisuutta opiskeluun voidaan arvioida opiskelijan itsearviointilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa valmiuksia soveltaa tietoa ympäröivän maailman ilmiöihin ja herättää kiinnostusta alan jatko-opintoihin. Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista atomirakenteesta, puhtaiden aineiden ja seosten luokittelusta sekä erotusmenetelmistä sekä perehdytään ainemäärän ja konsentraation käsitteeseen. Kokeellisessa

työskentelyssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä. Yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen tavoitteiden lisäksi opintojaksolla korostuvat työelämä- ja yrittäjyysosaamisen tavoitteina opiskelijan yhteistyötaidot sekä motivoituminen uuden opiskeluun.

Luonnontiede ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FY2KE2)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kartuttaa tieto- ja viestintäteknologiaosaamistaan harjoittelemalla kemian opiskelussa käytettävien tietokoneohjelmistojen käyttöä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oppii itsensä johtamisen taitoja kemian valinnaisissa opinnoissa

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttikekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Tieto- ja viestintäteknologiaaitoja kehitetään esittämällä hiiliyhdisteiden molekyylimalleja kemian piirto-ohjelmilla, kuten Marvin Sketch.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija harjoittelee omien opintojen suunnittelua ja ottaa aiempaa enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija oppii hiiliyhdisteiden kansainvälisiä esittämistapoja (molekyyli- ja rakennekaavat sekä reaktiot). Opintojaksolla opetellaan piirtämään ja nimeämään hiiliyhdisteitä hiiliyhdisteiden kansainvälisesti standardisoitujen esittämis- ja nimeämissääntöjen mukaisesti, mikä on osa kemian kulttuuriosaamista. Myös kestävän kehityksen (esim. YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030) tavoitteita pohditaan kemian näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Tieto- ja viestintäteknologian osaamista arvioidaan opintojakson aikana formatiivisesti. Opintojaksolla käytettävien tietokoneohjelmien hallintaa sekä laaja-alaisen osaamisen sisältöjä arvioidaan osana opintojakson summatiivista arviointia. Itsensä johtamisen taidot, kuten opiskelun suunnitelmallisuus, arvioidaan itsearviointina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan orgaanisia yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia sekä hyödynnetään piirto-ohjelmia molekyylin mallintamisessa. Kurssilla korostetaan orgaanisten yhdisteiden merkitystä elämän perustana sekä niiden teollista käyttöä. Globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisen tavoitteiden lisäksi opintojaksolla korostuvat työelämä- ja yrittäjyysosaamisen tavoitteina opiskelijan tieto- ja viestintäteknologiaosaaminen.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittyy esiintymistaidoissa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oman työskentelyn tulosten esittely muille.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelijan toimiminen erilaisissa ryhmissä sekä oman työskentelyn tulosten esittäminen kehittyy. Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan opintojaksolla esimerkiksi parityöskentelynä tai tuottamalla kirjallinen esitys tai esitelmä, joka esitellään muulle ryhmälle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Laaja-alainen ja työelämä- ja yrittäjyysosaaminen arvioidaan vertaisarvioinnilla, opettajan sanallisena palautteena ja/tai osana kemian opiskelun itsearvioina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään aineiden reaktioihin ja niissä tapahtuviin energiamuutoksiin. Reaktioiden käsittelyssä keskeisiä asioita ovat reaktioyhtälöiden kirjoittaminen, laskennallinen käsitteleminen ja kokeellinen havainnointi. Keskeistä on ymmärtää aineen ja energian häviämättömyyden merkitys kemiassa. Vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen tavoitteiden lisäksi opintojaksolla korostuvat työelämä- ja yrittäjyysosaamisen tavoitteina opiskelijan esiintymistaidot.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: tunnistaa omia vahvuuksiaan kemian opiskelijana.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vastuunottaminen omasta opiskelusta esim. huolehtimalla itse omalta osaltaan aikataulujen sekä opintojakson osasuoritusten toteutuminen.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vahvuudet kemian opiskelijana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää energia- ja materiaaliratkaisujen ympäristövaikutuksen merkityksen kemian osalta. Opintojaksolla tarkastellaan kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen

tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa. Opintojaksolla pohditaan ja arvioidaan erilaisten kemiallisten prosessien hyötyjä ja ympäristövaikutuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojakson aikana käytyjen keskustelujen perusteella formatiivisesti sekä opiskelijan tuotoksista osana opintojakson summatiivista arviointia. Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen arvioidaan osana kemian opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja ja perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia. Sähkökemian keskeiset periaatteet tulevat tutuiksi. Myös metallien ominaisuudet, valmistus- ja jalostusprosessit ja käyttökohteet sekä kierrätys ja kiertotalouden periaatteet käydään lävitse. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaisen tavoitteiden lisäksi opintojaksolla korostuvat työelämä- ja yrittäjyysosaamisen tavoitteina opiskelijan omien vahvuuksien tunnistaminen sekä vastuu omasta oppimisesta.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisukykyään.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ongelmanratkaisukykyä kehitetään esimerkiksi soveltavien tehtävien tekemisellä, joihin tarvitaan monipuolisesti aikaisemminkin kemian opintojaksoilla opittuja asioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija oppii yhdistämään monipuolisesti kemian kursseilla sekä muissa oppiaineissa oppimiaan tietoja ja taitoja. Opintojakson aikana opiskelija pääsee käyttämään monipuolisesti oppimiaan taitoja, kuten tieto- ja viestintäteknologisia taitoja, tiedonhankintataitoja ja matemaattisia taitoja ratkaistessaan soveltavia tehtäviä. Tietojen yhdistelyä eri oppiaineista tarvitaan monitahoisten ja monitieteisten prosessien tarkastelussa (esim. ammoniakkisynteesi).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Laaja-alainen osaaminen ja työelämä- ja yrittäjyysosaaminen arvioidaan opiskelijan tuotoksien ja vastauksien perustelujen ja ratkaisumallien soveltamisen laajuutena osana opintojakson summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso käsittelee kemiallista tasapainoa ja reaktionopeutta. Perehdytään tärkeimpiin tasapainoreaktioihin, mm. happo-emästasapainoihin, niiden laskennalliseen ja graafiseen käsittelyyn sekä tasapainotilan säätelyyn. Monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaisen tavoitteiden lisäksi opintojaksolla korostuvat työelämä- ja yrittäjyysosaamisen tavoitteina opiskelijan ongelmanratkaisukyky.

Kokeellinen kemia, 2 op (KE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saa yleiskuvan kemian kokeellisesta luonteesta
- oppii lisää erilaisista kemian työmenetelmistä
- tutustuu työselostuksen laadintaan
- saa kokeellisen työskentelyn valmiuksia jatko-opintoja ajatellen
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: työskentelee itseohjautuvasti ja turvallisesti. Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelijalta edellytetään opinnoissaan oma-aloitteisuutta ja oman toiminnan suunnittelua sekä vastuun ottamista omasta oppimisestaan.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä korkeakouluyhteistyö: tutustutaan kemian kannalta oleellisiin jatko-opintopaikkoihin sekä työmahdollisuuksiin.
- Kansainvälisyys: oppii käyttämään myös muun kielistä aineistoa apuna työskentelyssään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- syventää taitoja kokeellisen tiedonhankinnan menetelmistä (havainnointi, mittausmenetelmät, tulkinta ja selittäminen)
- tekee kemian laboratoriotöitä
- syventää kemian opintojaksojen sisältöjä erityisesti kokeellisuuden näkökulmasta
- syventää osaamista erilaisiin ohjelmiin liittyen, joilla voidaan mallintaa kemiaan liittyviä ilmiöitä
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ottaa itseohjautuvasti vastuuta kokeelliseen työskentelyyn sopivien työtapojen ja -välineiden valitsemisesta, työskentelyn turvallisesta toteuttamisesta sekä lopputulosten ja johtopäätösten esittämisestä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä korkeakouluyhteistyö: Opintojaksolla pyritään järjestämään vierailijoita/vierailuita kemian alan yrityksiin ja jatko-opintopaikkoihin liittyen.
- Kansainvälisyys: tutustuu opintojakson aikana esimerkiksi kemian englanninkieliseen aineistoon ja sanastoon, mikä parantaa opiskelijan jatko-opintovalmiuksia sekä tiedonhankintaosaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija oppii yhdistämään monipuolisesti eri kemian kursseilla oppimaansa teoriaa sekä kokeellisen työskentelyn taitoja. Lisäksi opiskelija käyttää opintojakson aikana monipuolisesti jo oppimiaan taitoja, kuten tieto- ja viestintäteknologia taitoja esittäessään kokeellisen työskentelyn lopputuloksia sekä johtopäätöksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opintojakson aikana esimerkiksi opettajan sanallisella palautteella sekä vertaispalautteella. Työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana kemian opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kokeelliseen kemiaan ja opitaan käyttämään erilaisia kemian työtapoja sekä kokeellisen tiedonhankinnan menetelmiä. Kokeellisuuden lisäksi tutustutaan työselostusten, raporttien tai posterien laadintaan sekä molekyyllimallinnukseen. Opintojaksolla opiskelija saa selkeämmän kuvan reaktioyhtälön taustalla olevasta ilmiöstä sekä paremmat valmiudet vastata käytännönläheisiin kemian yo-tehtäviin sekä valmiuksia tiedonhankintaan ja kokeelliseen työskentelyyn jatko-opintoja ajatellen.

Kemian kertaus, 2 op (KE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- muodostaa kokonaiskuvan lukion kemian sisällöistä
- kertaa, syventää ja yhtenäistää aiempien käymiensä kemian opintojaksojen sisältöjä
- valmistautuu ylioppilaskirjoituksien kemian reaalikokeeseen
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itsensä johtaminen ja vastuun ottaminen omasta oppimisesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan lukion kemian opintojaksojen keskeiset sisällöt
- harjoitellaan ylioppilaskirjoituksien kemian reaalikokeeseen vastaamista
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija voi vaikuttaa itse opintojakson aikana kerrattaviin aiheisiin ja niiden painoarvoihin hänelle. Hän ottaa opintojakson aikana vastuun oman opiskelun etenemisestä sekä omien tavoitteiden asettamisesta ja saavuttamisesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla yritetään ymmärtää lukion kemian opintojaksojen sisältöjen kokonaiskuva. Tässä yhteydessä tuodaan korostetusti esiin myös kemian yhteyksiä muihin tieteisiin kuten biologiaan ja fysiikkaan. Tavoitteena on, että opiskelija oppii yhdistämään monipuolisesti kemian kursseilla sekä muissa oppiaineissa oppimiaan taitoja. Opintojakson aikana opiskelija käyttää monipuolisesti oppimiaan taitoja, kuten tiedonhankinta- ja tieto- ja viestintäteknologisia taitoja ratkaistessaan soveltavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opintojakson aikana formatiivisesti muun muassa opettajan sanallisella palautteella. Työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana kemian opiskelun itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan kemian ainereaalien vastaamista sekä vahvistetaan kemian kokonaisuuksien hallintaa. Opintojakson tavoitteena on muodostaa opiskelijalle yhtenäinen kokonaiskuva kemian eri aihekokonaisuuksista. Lisäksi harjoitellaan laskennallista ja graafista mallintamista sekä molekyylihallinnusta. Opintojaksolla syvennetään ja yhtenäistetään aiempien kemian opintojaksojen sisältöjä sekä harjoitellaan kemian ainereaalien erityyppisten tehtävien ratkaisemista sähköisesti. Näin opiskelijalla saa paremmat valmiudet menestyä kemian ainereaalissa sekä jatko-opinnoissa.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkipäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteiden ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteiden termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestäväen toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, ÄI5)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, S25)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin
- osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron
- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Etiikan soveltaminen yhteiskuntaa koskeviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalista tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat

- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Etiikan soveltaminen yritystoimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa ympäristöosaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Etiikan opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamista arvioidaan opintojaksolla painottaen sen keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä.

Arvioinnissa huomioidaan eettisyys ja ympäristöosaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä työelämä- ja yrittäjyysosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään etiikan keskeisiin periaatteisiin, käsitteisiin ja teorioihin. Tavoitteena on, että opiskelija osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein. Erityisen kiinnostuksen kohteena on ympäristöä ja luontoa koskevat eettiset kysymykset, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*

- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Yritystoiminta liberalismiin ja sosialismin traditioissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävästä tulevaisuudesta kunnioittamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskuntafilosofia tarkastelee ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustaa ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamista arvioidaan opintojaksolla painottaen sen keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä.

Arvioinnissa huomioidaan yhteiskunnallinen osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä työelämä- ja yrittäjyysosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin. Jaksolla arvioidaan erilaisia poliittisia ihanteita kuten oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja vapautta.

Ajankohtaisina kysymyksinä nostetaan esiin muuan muassa ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen sekä teknologian ja tekoälyn vaikutukset.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Vuorovaikutustaitojen kehittäminen dialogi- ja väittelyharjoituksissa.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Vakuuttavan argumentaation perusteet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla korostuu dialogi ja hyvä argumentaatio sekä kielellisen ilmaisun, analyyttisen ajattelun ja loogiset päättelykyvyn taidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva

johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasioita mielipiteistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamista arvioidaan opintojaksolla painottaen sen keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä.

Arvioinnissa huomioidaan vuorovaikutusosaaminen, monititeinen ja luova osaaminen sekä työelämä- ja yrittäjyysosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään filosofisiin näkemyksiin todellisuudesta, totuudesta ja tiedosta.

Filosofian kertaus, 2 op (FI5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertailee eri filosofian osa-alueiden sisältöjä
- tutustuu klassikkofilosofien ajatuksiin syvemmin kuin edeltäneillä kursseilla
- syventää johdonmukaisen ilmaisun ja kriittisen ajattelun taitoja
- vahvistaa väittelytaitoja sekä vakuuttavan argumentoinnin taitoja
- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus, oman osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla käydään valikoiden ja syventäen läpi filosofian eri osa-alueiden sisältöjä
- syvennetään yhden tai useamman klassikkofilosofin ajattelun tuntemusta
- työskentelytapa voidaan valita opiskelijoiden toiveiden ja ryhmän koon mukaan
- argumentoinnin, väittelytaitojen ja kriittisen ajattelun harjoittelua pienryhmissä
- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus, oman osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu/ hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi on suositeltava niille opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita syventämään omaa filosofista tietämystään ja ajatteluaan. Kurssi valmistaa opiskelijaa ylioppilaskirjoituksia varten.

7.10. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämäntiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisen ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja

- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija motivoituu uuden oppimiseen ja kehittää yhteistyötaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: motivoituminen uuden oppimiseen, yhteistyötaidot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää tieteellisen tiedon perustuvan tutkimuksiin. Opiskelija harjaantuu tarkastelemaan ilmiöitä monesta näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää hyvinvointia tukevia opiskelutaitojaan.

Opiskelija tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön kurssin aikana. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan monitieteinen ja luova osaaminen sekä hyvinvointiosaaminen, motivoituminen uuden oppimiseen sekä yhteistyötaidot. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian ensimmäinen opintojakso johdattaa psykologiaan tieteenä. Ihmisen toimintaa tarkastellaan biologisten, psyykkisten ja sosiokulttuuristen tekijöiden kokonaisuutena. Keskeisiä teemoja ovat oppimistaidot ja psyykinen hyvinvointi.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudesta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisoinnin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii analysoimaan kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen kehitykseen
- opiskelija kehittää itseohjautuvuuttaan tiedon jäsentelyssä ja soveltamisessa

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- *työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen kehitykseen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön kurssin aikana. Opiskelijalla on mahdollista näyttää osaamistaan monipuolisilla tavoilla. Arvioinnin yhtenä kohteena voi olla elämäntutkimus. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä itseohjautuvuus. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään yksilön kehitykseen elämänsä aikana sekä kehitykseen vaikuttaviin tekijöihin erityisesti lapsuudessa ja nuoruudessa. Kurssi tarjoaa monipuolisia välineitä eri-ikäisten ihmisten ja oman elämän ymmärtämiseen.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tunnistaa oman ajattelunsa kognitiivisia vinoumia

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tiedonkäsittelyn pohtiminen mm. eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyvien esimerkkien kautta (esim. kognitiiviset vinoumat ja ympäristönmuutos).

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää tiedonkäsittelyn mahdollisuudet ja ymmärtää tiedonkäsittelyn tutkimuksen monitieteisyyden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön kurssin aikana. Opiskelijalla on mahdollista näyttää osaamistaan monipuolisilla tavoilla. Arvioinnin yhtenä kohteena voi olla kokeellisen tutkimuksen suunnittelu ja toteutus. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan eettisyys- ja ympäristöosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen sekä kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan aivotoiminnan yhteyttä psyykkisiin ilmiöihin. Tarkkaavaisuuden, havaitsemisen, muistin toiminnan ja päätöksenteon periaatteet tulevat tutuiksi. Opintojaksolla suunnitellaan psykologinen tutkimus.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: opiskelija osaa arvioida ja kehittää omaa resilienssiään

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausten menetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: resilienssi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee soveltamaan oppimaansa oman psyykkisen hyvinvointinsa edistämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön kurssin aikana. Opiskelijalla on mahdollista näyttää osaamistaan monipuolisilla tavoilla. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnin yhtenä kohteena voi olla projektityö yhdestä mielenterveyshäiriöstä. Arvioinnissa huomioidaan hyvinvointiosaaminen, johon sisältyy myös työelämä- ja yrittäjyystaitojen resilienssi. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä teemoja ovat tunteet, stressi, kriisit, uni sekä mielenterveys ja sen häiriöt. Opintojaksolla harjoitellaan tiedon soveltamista oman ja muiden psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseen.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät
- reliabiliteetti ja validiteetti
- esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista
- esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyystaidot: kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus yksilön toimintaan

Yhteiskunnallinen osaaminen

yksilölliset toiminta- ja tulkintatyylit sekä pystyvyysuskomukset, asenteen taustatekijät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön kurssin aikana. Opiskelijalla on mahdollista näyttää osaamistaan monipuolisilla tavoilla. Arvioinnin yhtenä kohteena voi olla projektityö persoonallisuudesta ja sosiaalisesta ympäristöstä. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen ja kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan yksilöiden välisiin eroihin persoonallisuuden piirteissä, luovuudessa ja älykkyydessä. Yksilön toimintaa tarkastellaan persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmista.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ymmärtää miten sosiaalinen ympäristö (lähi- ja etäympäristö sekä kulttuuri) ja tilannetekijät vaikuttaa yksilön toimintaan
- tunnistaa erilaisia sosiaalipsykologisia ilmiöitä ja osaa soveltaa tietoa oman ja toisten käyttäytymisen selittämiseen
- harjaantuu analysoimaan sosiaalipsykologisia ilmiöitä mediassa
- ymmärtää sosiaalisen vuorovaikutuksen ilmiöitä ja kehittää omia vuorovaikutustaitojaan
- tutustuu sosiaalipsykologiseen tutkimukseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sosialisatioprosessi
- sosiaalisen tiedon käsittely
- yksilön ja ympäristön vuorovaikutus
- sosiaalinen vaikuttaminen
- prososiaalisuus ja aggressio
- rakkaus ja attraktio
- ryhmädynamiikka ja ryhmien väliset suhteet
- kulttuurien kohtaaminen
- media sosialisatioympäristönä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson opiskelu kehittää ymmärrystä vuorovaikutuksen periaatteista ja vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamista mitataan monipuolisesti. Opiskelijat voivat mm. toteuttaa sosiaalipsykologisen tutkimuksen ja näyttää osaamistaan suullisessa ryhmätentissä. Arvioinnissa huomioidaan vuorovaikutusosaaminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan sosiaalisen vuorovaikutuksen periaatteisiin, kehitetään vuorovaikutustaitoja ja pyritään ymmärtämään sosiaalipsykologisia ilmiöitä osana ihmissuhteita ja mediaa.

Psykologian kertaus, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa tukea psykologian ainereaalikokeeseen valmistautumiseen
- keskeisten psykologian teemojen kertaaminen ja syventäminen
- kokonaisvaltaisen käsityksen muodostaminen psykologisista ilmiöistä ja niiden tutkimuksesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologinen tutkimus
- biologiset ja sosiokulttuuriset tekijät ihmisen toiminnassa
- motivaatio, emootiot ja kognitiot
- persoonallisuus ja sen kehitys
- mielenterveys ja hyvinvointi
- erilaiset tehtävätyypit psykologian ainereaalikokeessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso vahvistaa ymmärrystä ihmisen toiminnasta biologisesta, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta ja näihin liittyvästä tutkimuksesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat psykologiatieteen keskeisten sisältöjen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson arvioinnissa huomioidaan monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään keskeisiä psykologian sisältöjä ja harjoitellaan psykologian reaalikokeen erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista.

7.11. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksia. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista

- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa - historia ja alueet, 4 op (GE1HI1)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina

- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä
- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakson tavoitteena on lisätä yhteistyötaitoja sekä tunneälykkyyttä ja empatiaa.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet
- poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kansainvälisiin suhteisiin

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinaapaisesta moninaapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyö- ja tiimitaidot vahvistuvat opintojakson työtavoilla, tunneälykyys liittyy kurssin sisältöihin. Historian opetuksessa opiskelijat harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostetaan yhteiskunnallista osaamista kansainvälisen politiikan näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kansainvälisen yhteistyön ja vastakkainasettelun välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Lähdekritiikityyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat opintojaksossa merkittävässä roolissa. Opintojakson tavoitteena on myös auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteiden muutoksia ja niiden taustoja 1800-luvun lopulta nykypäivään. Opintojaksolla analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisista taloudellisista ja ideologista näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat vastakkainasettelun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Opinnoissa syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakson tavoitteena on lisätä kykyä tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan sekä tunneälykkyyttä ja empatiaa.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan vahvistuu opintojakson työtavoilla, tunneälykyys liittyy kurssin sisältöihin. Historian opetuksessa opiskelijat harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Opintojakso tukee myös oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskunnan kehityksestä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan lopulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat

Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta demokraattiseen kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Opintojaksolla perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön. Lisäksi syvennetään ymmärrystä historiallisesta empatiasta.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakson tavoitteena on lisätä kulttuuritaitoja sekä tunneälykkyyttä ja empatiaa.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*

- tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen
- sukupuoliroolien murros

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelijat harjoittelevat historiallista kulttuuritaitoja, tunneälykkyyttä ja empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa.
- Opintojaksolla tutustutaan länsimaiseen kulttuuriperintöön opintoretkellä, joka toteutetaan kulloistenkin mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy opintojakson tavoitteissa. Opintojaksolla on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja ja eri kulttuuripiirien keskinäistä vuorovaikutusta. Erilaisten aatemaailmojen ymmärtäminen edistää oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksolla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde sekä sukupuoli ja arkielämä.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*

- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakson tavoitteena on lisätä vuorovaikutustaitoja ja oman osaamisensa tunnistamista.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vuorovaikutustaidot ja oman osaamisen tunnistaminen.
- Opintojaksolla tutustutaan suomalaiseen kulttuuriperintöön opintoretellä, joka toteutetaan kulloistekin mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opitaan hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opiskelu vahvistaa monelta osin opiskelijan monitieteisen ja luovan osaamisen sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee nykyisen Suomen alueen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa esihistoriasta autonomian ajalle asti. Opinnoissa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Opintojaksolla syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Mailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Mailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Mailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotyyppioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakson tavoitteena on lisätä yhteistyötaitoja sekä tunneälykkyyttä ja empatiaa.

Keskeiset sisällöt

Mailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyötaidot vahvistuvat opintojakson työtavoilla, tunneälykyys liittyy kurssin sisältöihin. Historian opetuksessa opiskelijat harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemukseen perehtyvä opintojakso syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä. Opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien muuttuessa. Opintojaksolla tarkastellaan länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Maailmantilanne nyt, 2 op (HI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii analysoimaan kansainvälisiä ja kansallisia tilanteita
- harjaantuu ymmärtämään ja selittämään poliittisia ja kulttuurisia ilmiöitä
- hahmottaa ajankohtaisten tilanteiden historiallinen tausta
- kiinnostuu ympärillä olevista maailmantapahtumista
- kehittää tiedotusvälineissä esiintyvien uutisten lukutaitoa
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: seuraa oma-aloitteisesti ajankohtaisia maailmantilanteeseen liittyviä uutisia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uusi epävarmuuden aika
- Sodat ja kansainväliset rauhanpyrkimykset
- Kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa
- Lähi-idän ongelmakenttä
- Yhdysvaltain ja Venäjän asema kansainvälisessä politiikassa
- Uudet kansainväliset rakenteet
- Euroopan unioni ja sen muuttuminen
- Euroopan ulkopuolisista kulttuureista: Lähi-itä, Intia, Afrikka, Latinalainen Amerikka, Kaakkois-Aasia
- Rauhankysymys nykypäivän maailmassa
- Maailmantalouden ongelmat
- Globalisaatio
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ajankohtaiset maailmantilanteeseen liittyvät uutiset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia kylmän sodan aikana ja sen jälkeen. Kurssilla syvennetään HI2- ja HI3-opintojaksojen tietoja. Lisäksi painotetaan kukin kurssin alkaessa erikseen sovittavia, ajankohtaisia maailmanpolitiikan kohdealueita. Lähdeaineistona kurssilla käytetään eri tiedotusvälineiden välittämää tietoa.

Historian kertaus, 2 op (HI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija motivoituu oppiaineen itsenäiseen kertaamiseen
- Opiskelija saa valmiuksia historian ainerealin ylioppilaskirjoitusten erityyppisten tehtävien vastaamiseen

- Opiskelija hahmottaa historian tapahtumia yhtenäisinä teemoina
- Opiskelija tarkastelee historian eri tapahtumasarjoja yhdistävien ilmiöiden kautta
- Opiskelija oppii yhdistämään eri kurssilla käsiteltyjä aihekokonaisuuksia yhtenäisiksi, myös oppiainerajat ylittäviksi, kokonaisuuksiksi
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus, oman osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen historian keskeiset ilmiöt
- Maailman historian keskeiset ilmiöt
- Suomen historian ja kansainvälisten tapahtumien nivoutuminen yhteen
- 1900-luvun kansainvälisen politiikan keskeiset piirteet
- Nykymaailman tilanteen kehityssuuntia
- Historia nykyajan selittäjänä
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus, oman osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla kerrataan lukion historian valtakunnallisten pakollisten ja syventävien kurssien keskeiset asiat. Kuitenkin kurssin pääpaino on 1900-luvun historiassa.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiaaitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntäkäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä

- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävä kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- *Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- *Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

YH1 opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opintojakso syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti.

Vuorovaikutusosaaminen

YH1 opintojakso tukee opiskelijan tiimityötaitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työn ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: työ, yrittäjyys ja yritykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistaa opiskelijan taloudenhallinnan taitoja kuten säästämistä, kuluttamista ja velkaantumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat taloustiedolle ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen, hyvinvointiosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Opintojaksossa käsitellään talouden kysymyksiä kotitalouksien, yritysten ja julkisen talouden näkökulmista. Opintojaksossa perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa.

Taloustieto ja talousmatematiikka, 3 op (YH2MAB6)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailman, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: hahmottaa verkostoitumismahdollisuutensa sekä ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- Kansainvälisyys: ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuushaasteet ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: EU-kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti
- Kansainvälisyys: Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

YH3 opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opintojakso syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen, kansainvälisyys, yhteiskunnallinen osaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää Suomen ja Euroopan asemaan globalisoituvassa maailmassa sekä Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen. Opintojaksossa seurataan ajankohtaisia maailman tapahtumia käyttäen monipuolisia tietolähteitä. Opintojaksossa perehdytään Euroopan Unionin toimintaan ja Suomen rooliin siinä.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuus oikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: hallitsee yleisimpien oikeustoimien perusteet työoikeuden alueella.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin ja lakitiedon tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Painopiste on yksilön kannalta keskeisissä oikeudellisissa näkökulmissa.

Kansainvälinen talous, 2 op (YH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu talouden ilmiöihin laajemmin
- saa valmiuksia ymmärtää globaalin talouden ilmiöitä
- syventää tietämystään Euroopan unionin jäsenvaltioiden taloudesta
- syventää tietämystään Suomen ja maailmantalouden yhteisistä sekä ainutlaatuisista haasteista
- seuraa ajankohtaisia talousuutisia
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen ulkomaankauppa osana maailmantaloutta
- Suomen talouden ilmiöiden kytkeytyminen globaaliin talouteen
- EU-maiden, muiden Euroopan maiden sekä Euroopan ulkopuolisten talousalueiden talouden erityispiirteet
- ajankohtaiset talouden aiheet, tapahtumat ja ilmiöt
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: seuraa oma-aloitteisesti ajankohtaisia talouden aiheita, tapahtumia ja ilmiöitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Opintojakso harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

YH5 opintojaksossa oppimisessa ovat lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin ja taloustiedon tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla sovelletaan taloustiedon opintojaksolla käytyjä tietoja talouden toiminnasta. Painopistealueina ovat Euroopan unionia koskevat talouden ilmiöt sekä Suomen ulkopuolisten talousalueiden ajankohtaiset talouden tapahtumat. Kurssilla vertaillaan Suomen sekä muiden Euroopan maiden ja maailmantalouden tilanteita. Opintojakso jäsentyy osittain ajankohtaisten teemojen ympärille.

Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- motivoituu oppiaineen itsenäiseen kertaamiseen
- saa valmiuksia vastata ylioppilaskirjoitusten eri tehtävätyyppeihin
- oppii yhdistelemään eri aihekokonaisuuksia yhtenäisiksi, myös oppiainerajat ylittäviksi, kokonaisuuksiksi
- opiskelija seuraa ajankohtaisia yhteiskunnallisia uutisia
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opintojakso vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhteiskuntaopin, taloustiedon ja lakitiedon keskeiset käsitteet
- Suomen, Euroopan Unionin ja kansainvälisten yhteyksien nivominen yhteen
- yhteiskunnallisten, taloudellisten ja oikeudellisten ajankohtaisten aiheiden ja tapahtumien esille nostaminen
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: seuraa oma-aloitteisesti ajankohtaisia yhteiskunnallisia uutisia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

YH6 opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opintojakso syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opintojakso syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla kerrataan lukion yhteiskuntaopin valtakunnallisten pakollisten ja syventävien opintojaksojen keskeisiä sisällöjä.

7.13. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnon ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmantutkimuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta

- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää dialogitaitojaan

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: dialogitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Lähi-idän uskontojen kulttuuriperintö ja vaikutus yhteiskuntaan

Hyvinvointiosaaminen

Oman katsomuksellisen identiteetin rakentaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan tietojen ja taitojen kehittymistä tuetaan koko opintojakson ajan soveltaen monipuolisia arviointimenetelmiä. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen, laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen (hyvinvointiosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen) sekä dialogitaitoihin.

Formatiivista arviointia toteutetaan jakson aikana ohjaavalla ja kannustavalla palautteella. Formatiivista arviointia ei ole pakko dokumentoida. Summatiivinen arviointi kohdistuu opiskelijan tiedonhallintaan sekä opitun tiedon arviointi-, analysointi- ja soveltamiskykyyn. Opintojakson arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan uskontoa ja uskonottomuutta ilmiönä. Opintojakson aikana opiskelija muodostaa käsityksen uskonnosta maailmanlaajuisena ilmiönä, sekä ymmärtää uskonnon monimuotoisuutta yksilön ja yhteisön välisessä vuorovaikutuksessa. Opintojaksossa tarkastellaan Lähi-idässä syntyneiden uskontojen vaikutusta yksilö- ja yhteisötasolla sekä kulttuuriin vaikuttavana tekijänä.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää dialogitaitojaan

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: dialogitaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrystä suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön moninaisuudesta vahvistetaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan tietojen ja taitojen kehittymistä tuetaan koko opintojakson ajan soveltaen monipuolisia arviointimenetelmiä. Arviointi kohdistuu opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen, laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen vuorovaikutusosaamisessa ja globaali- ja kulttuuriosaamisessa sekä työelämä- ja yrittäjyystaidoissa (neuvottelutaidot).

Formatiivista arviointia toteutetaan jakson aikana ohjaavalla ja kannustavalla palautteella. Summatiivinen arviointi kohdistuu opiskelijan tiedonhallintaan sekä opitun tiedon arviointi-, analysointi- ja soveltamiskykyyn. Opintojakson arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kristinuskon merkitystä ja vaikutusta yksilön, yhteisön ja kulttuurin näkökulmasta globaalilla tasolla. Opintojaksossa perehdytään kristinuskon historian eri vaiheisiin, kirkkokuntiin ja suuntauksiin sekä ajankohtaisiin ilmenemismuotoihin erityisesti eurooppalaisessa kulttuuriperinteessä.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää kulttuurin lukutaitojaan

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*

- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kulttuurilukutaito

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärrystä Aasian ja Kaukoidän kulttuuriperinnöstä vahvistetaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan globaali- ja kulttuuriosaaminen, sekä laaja-alaisen kokonaisuuksien että työelämä- ja yrittäjyystaitojen osalta. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennyttään Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin, kuten esimerkiksi hindulaisuuteen, buddhalaisuuteen, kungfutselaisuuteen, taolaisuuteen ja shintolaisuuteen sekä luonnonuskontojen keskeisiin piirteisiin. Opintojaksolla tarkastellaan uskontojen vaikutusta yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä niiden ilmenemistä länsimaissa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan

Keskeiset sisällöt*Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa*

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: yhteistyötaidot

Paikallinen lisäys**Laaja-alainen osaaminen****Yhteiskunnallinen osaaminen**

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä.

Opintojakson arviointi**Paikallinen lisäys**

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan monipuoliseen näyttöön kurssin aikana. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan yhteiskunnallinen osaaminen sekä yhteistyötaidot. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti erilaisten katsomusten vaikutukseen suomalaisessa kulttuurissa, yhteiskunnassa ja yksilöiden elämässä. Opintojakson tavoitteena on tutustuttaa opiskelija uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden moninaisiin muotoihin Suomessa esimerkiksi vierailuiden kautta.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)**Opintojakson moduulit**

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet*Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittyy esiintymistaidoissaan

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: esiintymistaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy moniin taiteen muotoihin, joissa vaikuttaa eri uskontoperinteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan monipuoliseen näyttöön kurssin aikana. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä esiintymistaidot. Yhtenä arvioinnin kohteena voi olla esim. taideanalyysitehtävä. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennyttään uskontojen vaikutukseen ja ilmenemiseen taiteessa ja populaarikulttuurissa sekä uskonnon ja taiteen väliseen suhteeseen.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija kehittää itseohjautuvuuttaan mediasisältöjen analysoinnissa
- korkeakouluyhteistyö: opiskelija kehittää mediatutkimustaitojaan

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Paikallinen lisäys

- työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus
- korkeakouluyhteistyö: mediatutkimukseen perehtyminen journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus Cometin avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija perehtyy median etiikkaan ja ihmisoikeuksien toteutumiseen mediassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan monipuoliseen näyttöön kurssin aikana. Arviointia toteutetaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin puitteissa. Arvioinnissa huomioidaan eettinen ja ympäristöosaaminen sekä itseohjautuvuus. Yhtenä arvioinnin kohteena voi olla esim. media-analyysitehtävä. Arviointi tukee opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään uskonnon ja median suhdetta monipuolisesti eri näkökulmista sekä perehdytään uskonnon monitieteelliseen tutkimukseen. Opintojaksolla syvennyttään esimerkiksi uskonnon vaikutukseen mediassa, ja median vaikutukseen uskonnoissa. Opintojaksolla harjoitellaan myös uskontoon liittyvän mediasisällön tuottamista tai media-analyysin tekemistä.

Uskonto kohtaamispaikkana, 2 op (UE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saa valmiuksia uskontojen väliseen vuoropuheluun
- syventää kulttuurien tuntemustaan
- hahmottaa omaa katsomuksellista identiteettiään
- ymmärtää katsomuksellista ja kulttuurista moninaisuutta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uskontojen välinen vuoropuhelu
- tutustuminen erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin
- kirkko uskontodialogin toteuttajana
- katsomuksen ja identiteetin yhteys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman ja muiden katsomuksellisen identiteetin hahmottaminen vahvistaa hyvinvointiosaamista lisäämällä itsetuntemusta ja muiden katsomuksen arvostamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Katsomuksellisen ja kulttuurisen ymmärryksen lisääminen antaa valmiuksia toimia moniarvoisissa ympäristöissä ja antaa valmiuksia rakentaa rauhaa ja kestävää tulevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Dialogitaitojen kehittäminen vahvistaa vuorovaikutusosaamista antamalla välineitä katsomukselliseen ja eettiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Arvioinnissa huomioidaan hyvinvointiosaaminen sekä yhteiskunnallinen ja vuorovaikutusosaaminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään uskontojen välisen vuoropuhelun valmiuksia, syvennetään eri uskontojen tuntemusta. Opintojakson järjestää Ylöjärven seurakunta.

Uskonnon kertaus, 2 op (UE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa tukea uskonnon ainereaalikokeeseen valmistautumiseen
- uskonnon oppiaineen teemojen kertaaminen ja syventäminen
- kokonaisvaltaisen käsityksen muodostaminen uskonnollisista ilmiöistä ja niiden tutkimuksesta sekä merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uskonto ilmiönä ja uskonnon tutkimus
- etniset ja luonnonuskonnot, maailmanuskonnot ja uususkonnot
- uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa
- uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa
- uskonnot mediassa
- erilaiset tehtävätyypit uskonnon ainereaalikokeessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa ymmärrystä katsomusten merkityksestä yhteiskuntarauhan ja kulttuurisesti kestäväen tulevaisuuden rakentajina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat uskonnon oppiaineen keskeisten sisältöjen ja taitojen hallinta sekä sen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Arvioinnin tavoite on oppimisprosessin aikana auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan ja arvioimaan omien tavoitteiden saavuttamista. Opintojakson arvioinnissa huomioidaan yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä S/H.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään keskeisiä uskonnon oppiaineen sisältöjä ja harjoitellaan erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista.

7.13.2. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuristausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta
- pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa
- tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä
- perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja

- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä
- islamin sisäinen monimuotoisuus
- poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet
- islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa
- suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa
- uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin
- hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisen uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskon yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautta, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen

- perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona
- islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina
- islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

7.14. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.

Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämäkatsomustiedon tavoitteista. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestäväen tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen

tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan

huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: keskustelutaidot

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- minuu, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: dialogisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa hyvinvoinnin tärkeyden hyvässä elämässä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat elämänkatsomustiedolle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla pohditaan hyvää elämää yhdistämällä toisiinsa henkilökohtaisia elämänkatsomuksia ja -valintoja, erilaisia yhteisöllisiä toimintatapoja ja ihmiskäsityksiä sekä hyvää elämää kuvaavia käsitteitä.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kriittisen ajattelun taitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäntavomukseen*
- *aikalaiskriittikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: rakentava kriittisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa arvioida kriittisesti yhteiskuntia koossa pitäviä rakenteita ja oppii ajattelemaan yhteiskunnallisesti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat elämäntavomustiedolle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä yhteiskuntaosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan yksilöitä osana erilaisia yhteisöjä ja yhteiskuntia. Jaksolla nostetaan esiin esimerkkejä siitä, millä tavoin yhteiskunnissa vallitsevat arvot, normit, vakiintuneet toimintamallit ja vallankäytön muodot vaikuttavat yksilöiden ja ryhmien ihmisoikeuksiin, sananvapauteen, kansalaisaktivismiin ja moniin muihin jokapäiväisen elämän

toteuttamisen mahdollisuuksiin - ajoittain synnyttäen identiteettikamppailuja. Aiheita lähestytään aikalaistsivistä mediakriittisellä otteella.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäntavalleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämäntavalliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kyky ajatella itseään osana laajempaa vuorovaikutusten verkostoa
- Kansainvälisyys: kulttuurien lähtökohtainen monikulttuurisuus

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurielativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurin itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäntavalliseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monikulttuurisuuden mahdollisuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: verkostomainen ajattelu
- Kansainvälisyys: paikallinen monikulttuurisuus

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää kulttuurien välisen vuorovaikutuksen merkityksen paikallisten tapojen ja arvojen rakentumisessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat elämänkatsomustiedolle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa analyttisiä näkökulmia kulttuurin käsitteen ymmärtämiseen. Jakson aikana perehdytään kulttuurien moninaisuuteen ja kulttuurien kohtaamisen haasteisiin. Yksi keskeinen aihe on kulttuurin vaikutus yksilön identiteetin muotoutumisessa: tässä yhteydessä keskustellaan myös siitä, miten ideaa suomalaisesta kulttuurista tuotetaan ja tuleeko kulttuuria suojella.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kyky toimia erilaisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: erilaiset työympäristöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tunnistaa historian ja yhteiskunnallisten aatteiden vaikutuksen katsomuksille

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat elämänkatsomustiedolle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana perehdytään erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Katsomuksia eritellään historiallisesti, merkittävien yhteiskunnallisten murrosten yhteydessä, jotka ovat värittäneet katsomuksia myös poliittisesti. Opiskelijaa kannustetaan pohtimaan sitä, miten historian saatossa rakentuneet ja alueellisesti eri tavoin tulkitut katsomukset ja "ismit" näkyvät hänen omassa elämässään ja ajattelutavoissaan.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänsä katsomukseensa
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: yhteistyön arvostaminen

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapaususkonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vieraan kohtaamisen viisaus

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjaantuu argumentoimaan näkemyksiä eri uskontojen ja uskonnottomien ajattelutapojen kautta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat elämäkatsomustiedolle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan maailmauskontoihin ja uskonnottomuuteen. Jaksolla otetaan selvää uskontojen ja uskonottomien toiminnan ominaispiirteistä, ajattelua ohjaavista käsitteistä sekä laajasta kulttuurillisesta ja yhteiskunnallisesta vaikutuksesta.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: asioiden ennakoimisen kyky ja moninäkökulmaisuus

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*

- yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa
- globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset
- yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana
- erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: epävarmuuden sietäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestävä kehityksen edistämisen tärkeyden tulevaisuuden hyvän elämän mahdollistajana

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat elämäntietämisen ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla pohditaan yhtäältä tulevaisuuden tutkimuksen ja fiktiivisten tarinoiden kykyä ennustaa tulevaa; toisaalta eritellään olemassaolevia, mutta tulevaisuudessa aiempaa voimakkaammin vaikuttavia kehityskulkuja, kuten ilmastonmuutosta, sukupuuttoja ja digitalisoitumista sekä robotisoitumista. Jakson teemat yhdistetään ihmiskäsityksen ja -ihanteiden sekä työn muuttumiseen.

7.15. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiantietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykyinä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävästä kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveystietämiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys ja työelämätaidot: Opintojaksolla opetellaan kykyä tarkastella ja kehittää omaa terveysosaamista.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia elintapavalintojaan ja valintojensa vaikuttavuutta omaan hyvinvointiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia edistää omaa ja muiden terveyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson keskeisten tavoitteiden lisäksi laaja-alaisen osaamisalueen painotus sekä mainitut yrittäjyys- ja työelämätaidot. Summatiivisessa arvioinnissa voidaan hyödyntää opintojakson tavoitteiden saavuttamista mittaavien kokeiden tai muiden tuotosten arvosanoja. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on ymmärtää terveyteen, sairauksiin ja terveyskäyttäytymiseen ja sen muutoksiin liittyviä tekijöitä yksilön, yhteisön, yhteiskunnan ja globaalilla tasolla. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan ja ymmärtämään syvemmin terveyttä, sairauksia ja terveystottumuksia sekä niihin liittyviä malleja ja teorioita.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- osaa kuvata terveystiedon muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveystiedon merkitystä ihmisten terveyskäytöksille ja terveydelle
- osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveystietoja ja muita haittoja.

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämätaidot: Opintojaksolla korostuvat yhteistyö- ja tiimityöskentelyn taidot sekä kriittistä ajattelua ja tiedonhakua edistävät tehtävät

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi
- terveystiedon muotoja ja vaikutuskeinoja, terveystiedon merkityksen ja luotettavuuden arviointi

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- kestävä kehitys ja terveys
- ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- työhyvinvointi

Mielihyvä ja riippuvuus

- riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit
- keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja

Paikallinen lisäys

- monitieteisen ja luovan osaamisen soveltaminen ryhmätöissä
- kriittiseen ajatteluun ja monipuoliseen tiedonhakuun kannustavat tehtävät
- Yrittäjyys- ja työelämätaidot: ryhmä- ja parityöt, joissa sovelletaan yhteistyö- ja tiimityöskentelytaitoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu erityisesti pari- ja ryhmätöissä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja sisällöissä keskeinen osaamisalue on monitieteisen tiedon käsittelykyky ja tiedon perustellut ja luovat tulkintatavat. Tutustutaan monen eri tieteenalan tietoon ja tutkimuksiin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson keskeisten tavoitteiden lisäksi laaja-alaisen osaamisalueen painotus sekä mainitut yrittäjäys- ja työelämätaidot. Summatiivisessa arvioinnissa voidaan hyödyntää opintojakson tavoitteiden saavuttamista mittaavien kokeiden tai muiden tuotosten arvosanoja. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla perehdytään terveyden tutkimiseen, kriittiseen lukutaitoon ja terveysosaamisen soveltamiseen. Keskeisiä sisältöjä ovat ympäristön terveellisyys ja turvallisuus, kestäväkehitys, riippuvuuksien muodot ja terveystieteen merkitykset.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys ja työelämätaidot: Rakentava kriittisyys ja argumentointitaidot

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsitteitä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- *yrittäjyys- ja työelämätaidot: Kyky eritellä omia terveystaitoja ja -tietoja suhteessa laaja-alaisiin koko väestöä koskeviin sosiaali- ja terveydenhuollon toimiin*
- *rakentavaa kriittisyyttä ja argumentointitaitoja kehittävät tehtävät*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisten kysymysten pohtiminen ja ratkominen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalilla tasolla yhteisesti puhuttelevien terveyskysymyksien tarkastelu ja alueellisesti erityyppisiin terveyskulttuurin ilmiöihin tutustuminen tukevat globaali- ja kulttuuriosaamista

Yhteiskunnallinen osaaminen

Terveyteen ja sairauteen liittyvien yhteiskunnallisten toimijatahojen ja vaikutuskanavien tunnistaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson keskeisten tavoitteiden lisäksi laaja-alaisen osaamisalueen painotus sekä mainitut yrittäjyys- ja työelämätaidot. Summatiivisessa arvioinnissa

voidaan hyödyntää opintojakson tavoitteiden saavuttamista mittaavien kokeiden tai muiden tuotosten arvosanoja. Opintojaksosta annetaan numeroarvosana asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan terveyskäsitteisiin ja sairauksien selitysmalleihin eri aikakausina. Tarkastellaan yhteiskunnallista, sosiaali- ja terveystieteiden, tieteen sekä teknologian kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen. Analysoidaan terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä. Keskeisinä sisältöinä ovat myös sosiaali- tai terveyspalveluiden järjestäminen, tarttuvat ja tarttumattomat taudit sekä itse- ja omahoito.

Monimuotoinen terveysala, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa hahmottaa, miten moneen alaan terveystieto ja terveysosaaminen kytkeytyy
- kerrataan ja syvennetään terveystiedon yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- opiskelija tutustuu terveysalan asiantuntijoihin ja tekijöihin
- opintojaksolla voidaan toteuttaa kansainvälinen yhteistyöprojekti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yksityiskohdat ja painotukset voivat vaihdella vuosittain ajankohtaisuuksien mukaan
- terveysalan laajuuden kartoittamista ja erittelemistä
- terveyden biologis-lääketieteellisten, sosiaalisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten tunnistamista jokapäiväisessä elämässä
- terveysosaamisen kehittämistä vierailuja ja asiantuntijoita hyödyntäen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson keskeisten tavoitteiden saavuttaminen. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi aktiivisen osallistumisen ja annettujen tehtävien perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan terveystiedon ja terveysosaamisen kytkeytymistä moneen tieteenalaan. Kerrataan ja syvennetään terveystiedon yksilöllisiä, yhteisöllisiä ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia. Opiskelija tutustuu terveysalan asiantuntijoihin ja tekijöihin. Tunnistetaan terveyden biologis-lääketieteellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia jokapäiväisessä elämässä. Terveysosaamista voidaan kehittää hyödyntämällä vierailuja ja asiantuntijoita.

Terveystiedon kertaus, 2 op (TE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saada mahdollisimman hyvät valmiudet menestyä ylioppilaskirjoitusten terveystiedon

- kerrata, täydentää ja syventää terveystiedon opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- oppii yhdistämään eri opintojaksoilla käsiteltyjä aihekokonaisuuksia yhtenäisiksi, myös oppiainerajat ylittäviksi kokonaisuuksiksi
- etsii ajankohtaista tietoa terveydestä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojakso koostuu terveystiedon pakollisen (TE1) ja syventävien (TE2 ja TE3) opintojaksojen keskeisistä sisällöistä.
- opintojaksolla käydään läpi erilaisia terveystiedon reaali-koetehtävyytyyppejä ja harjoitellaan vastaamistekniikkaa.
- käsiteltävien sisältöjen painotus mukautuu osittain opiskelijoiden toiveiden ja tarpeiden mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson keskeisten tavoitteiden saavuttaminen. Arviointi koostuu opettajan antamasta palautteesta ja opiskelijan itsearvioinnista.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi aktiivisen osallistumisen ja annettujen kirjallisten tehtävien perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan terveystiedon valtakunnallisten opintojaksojen oppisisältöjä ja valmentaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. (suoritettu/hylätty)

7.16. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaakin liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskelu ympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suoriutuskyykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuva vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesääätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänsäkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä

- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla painottuu yrittäjyys- ja työelämätaidoista vastuun ottaminen omasta ja ryhmän toiminnasta sekä rakentava erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toiminen

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämätaidot: Erilaiset työtavat kehittävät vuorovaikutusosaamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yrittäjyys- ja työelämätaidoista opintojaksolla keskitytään vuorovaikutusosaamiseen. Ryhmässä toiminen kehittää vuorovaikutustaitoja ja mahdollistaa itsesäätelyn ja vastuunottamisen harjoittelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat asennoituminen liikuntaan, työskentely ja aktiivisuus, opintojakson aikainen oppimisprosessi, omissa taidoissa kehittyminen sekä painotettujen tavoitteiden saavuttaminen. Ryhmässä toimimisen taidot, toisten huomioiminen, vuorovaikutus sekä vastuu omasta että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia. Arviointi rakentuu opettajan antamasta palautteesta ja summatiivisesta arvioinnista opintojakson päätyttyä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija harjaannuttaa monipuolisesti liikuntataitojaan, fyysisiä ominaisuuksiaan ja kehollista ilmaisuaan soveltaen niitä eri liikuntamuotoihin ja -ympäristöihin. Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan ja saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämätaidot: Opintojaksolla keskeisenä sisältönä on omien fyysisten ominaisuuksien arviointi ja kehittäminen. Opiskelijan kykyä arvioida ja kehittää itseään ja sitoutua pitkäjänteisesti toimintaan ja tavoitteensa saavuttamiseen voidaan kehittää esim. henkilökohtaisen kuntoilusuunnitelman avulla.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämätaidoista painotetaan kykyä arvioida ja kehittää omaa osaamistaan liikunnallisiin asioihin liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija sitoutuu yhteisiin sääntöihin ja ymmärtää vastuunsa ryhmän toiminnan edistämiseksi sekä osaa arvioida omia liikuntatottumuksiansa ympäristön kannalta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla editetään hyvinvointiosaamista, kun tarkastellaan terveyttä edistäviä valintoja ja lisätään opiskelijan vastuunottokykyä omasta toimintakyvystään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat työskentely ja aktiivisuus tunneilla, opintojakson aikainen oppimisprosessi ja omissa taidoissa kehittyminen. Ryhmässä toimimisen taidot, toisten huomioiminen ja vuorovaikutus sekä vastuu omasta että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia. Arvioinnin tavoitteena on lisätä opiskelijan valmiuksia itsearviointiin. Arviointi rakentuu opettajan antamasta palautteesta painottuen opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen ja summatiivisesta arvioinnista opintojakson päätyttyä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on ohjata ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittaisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Keskitytään kykyyn arvioida ja kehittää omaa osaamistaan liikunnallisiin asioihin liittyen. Keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin
- harjaantuu kehon hallinnassa
- tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Paikallinen lisäys

- Yrittäjäys- ja työelämätaidot: Opintojaksolla taidoista korostuu itseohjautuvuus

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
- liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen

Paikallinen lisäys

- Oman tavoitteen mukainen työskentely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vastuun ottaminen omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä sinnikkäs ponnistelu tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat työskentely ja aktiivisuus tunneilla, opintojakson aikainen oppimisprosessi ja omissa taidoissa kehittyminen. Ryhmässä toimimisen taidot, toisten huomioiminen ja vuorovaikutus sekä vastuu omasta että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia. Arviointi rakentuu opettajan antamasta palautteesta ja opiskelijan itsearvioinnista sekä summatiivisesta arvioinnista opintojakson päättyttyä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on ylläpitää fyysistä kuntoa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin. Ryhmätilanteissa sovelletaan vuorovaikutustaitoja. Tavoitteena on myös antaa opiskelijalle keinoja itseohjautuvuuteen sekä sinnikkääseen työskentelyyn oman päämäärän saavuttamiseksi.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämätaidot: On motivoitunut oppimaan uutta ja ottaa vastuun omasta oppimisestaan

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ymmärryksen lisääntyminen liikunnasta globaalina, yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat oppimistavoitteiden saavuttaminen. Erityisesti korostuvat työskentely ja aktiivisuus tunneilla, oppimisprosessi ja omissa taidoissa kehittyminen. Toisten huomioiminen ja vuorovaikutus sekä vastuu omasta että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia.. Arviointi rakentuu opettajan antamasta palautteesta ja summatiivisesta arvioinnista opintojakson päätyttyä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on edistää opiskelijaryhmän yhteistoimintaa ja aktiivista osallisuutta ja intoa uuden oppimiseen. Sisältönä voi olla projektiluontoinen kokonaisuus (vanhat tanssit) tai muu yhdessä toteutettava liikunta.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyys- ja työelämäosaaminen: Opintojaksolla korostuu itseohjautuvuus ja vastuullisuus.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijoiden kanssa yhteistyössä sovitut palautumista ja jaksamista edistävät liikuntamuodot.
- Hyvinvointiosaamisessa kehittyminen esimerkiksi uusien liikunnallisten kokemusten tuomien oivallusten kautta, joista voidaan keskustella ryhmän kesken.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jaksamisen ja opiskeluvireyden lisääminen liikunnallisten kokemusten kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat oppimistavoitteiden saavuttaminen. Erityisesti korostuvat työskentely ja aktiivisuus tunneilla, opintojakson aikainen oppimisprosessi ja omissa taidoissa kehittyminen. Toisten huomioiminen ja vuorovaikutus sekä vastuu omasta että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia. Arvioinnin tavoitteena on lisätä opiskelijan valmiuksia itsearviointiin. Arviointi rakentuu opettajan antamasta palautteesta ja summatiivisesta arvioinnista opintojakson päätyttyä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla asteikolla 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä monipuolisten liikuntakokemusten kautta. Opintojakson tavoitteena on opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittäminen.

Lisää liikuntaa, 2 op (LI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Liikuntataitojen soveltamista monipuolisesti erilaisissa liikuntatehtävissä ja –muodoissa
- opiskeluvireyden lisääntyminen liikunnallisten kokemusten kautta
- opiskelija toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla muita
- mahdollista toteuttaa kansainvälistä osaamista kehittävä projekti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen
- opiskelijaryhmän yhteisesti suunnittelema liikunta
- mahdollisuus toteuttaa yhteistyöprojekteja

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat oppimistavoitteiden saavuttaminen. Erityisesti korostuvat työskentely ja aktiivisuus tunneilla, opintojakson aikainen oppimisprosessi ja omissa taidoissa kehittyminen. Toisten huomiointi ja vuorovaikutus sekä vastuu omasta että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tavoitteena on liikuntataitojen soveltaminen monipuolisesti erilaisissa liikuntatehtävissä ja –muodoissa sekä opiskeluvireyden lisääntyminen liikunnallisten kokemusten kautta. Opiskelijat osallistuvat kurssin suunnitteluun.

Lihaskuntoharjoittelu, 2 op (LI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla
- osallistuu yhdessä ryhmän kanssa kurssin suunnitteluun ja sitoutuu pitkäjänteisesti toimintaan.
- harjaantuu erityisesti fyysistä toimintakykyä ja lihaskuntoa kehittävässä liikunnassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ryhmän toimintaa edistävä osallistuminen ja liikuntataitojen soveltaminen opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja –lajeissa
- lihaskuntoharjoittelu erilaisissa muodoissaan
- henkilökohtaisen hyvinvointi- tai kuntoilusuunnitelman luominen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovaa tiedonyhdistelyä oman tavoitteen ja hyvinvointi- tai kuntoilusuunnitelman luomisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteena ovat keskeisten oppimistavoitteiden saavuttaminen. Erityisesti korostuvat työskentely ja aktiivisuus tunneilla, opintojakson aikainen oppimisprosessi ja omissa taidoissa kehittyminen. Toisten huomioiminen ja vuorovaikutus sekä vastuu omasta, että ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta ovat oleellinen osa arviointia. Arvioinnin tavoitteena on lisätä opiskelijan valmiuksia itsearviointiin. Arviointi rakentuu opettajan antamasta palautteesta sekä opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta.

7.17. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuisia ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskeissa kysymyksissä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistämällä turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja kehittämään omaa osaamistaan, jonka seurauksena opiskelija kykenee soveltamaan sisältöjä itseohjautuvasti. Yhteismusisointitilanteissa opiskelija oppii hyödyntämään tiimitaitoja.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opintojaksolla on mahdollista toteuttaa luova projekti, jonka loppuun saattaminen vaatii suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä, neuvottelua ongelmanratkaisutilanteissa, kompromisseja ja sosiaalista herkkyyttä muita projektin osallistujia kohtaan. Tärkeässä roolissa on myös oman toiminnan reflektointi sekä oman oppimisprosessin sanoittaminen. Taideprojektin luonteesta riippuen yrittäjähenkisyyttä tulee hyödyntää tarvittavien kontaktien luomisessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia omien tunnetaitojensa välineenä, jolloin tärkeäksi arvoksi nousee musiikin eheyttävä luonne, joka tukee muuta opiskelua. Itseilmaisun taidot ja itsetuntemus kehittyvät äänenkäyttö-, soitto-, kuunteluharjoitusten myötä. Opiskelija kantaa vastuuta turvallisesta ääniympäristöstä ja omasta kuulonhuollostaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ymmärtää, että musiikki saa lähtölaukauksen luovasta avoimuudesta ja on näin pohjimmiltaan luovaa keksintää. Musiikillisten käsitteiden ja perustaitojen kertaaminen vahvistavat opiskelijan kykyä sanallistaa musiikillisia ilmiöitä ja mahdollistavat luovan toiminnan musiikin alueella. Kuuloon ja kuulon suojaamiseen tutustutaan ihmisen biologian ja fysiikan termejä hyödyntäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii käyttämään soittimistoa asianmukaisella ja kestäväällä tavalla. Opintojaksolla tutustutaan immateriaalioikeuden käsitteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Luova toiminta rennossa ja turvallisessa ilmapiirissä edistää ryhmäytymistä ja moninaisuuden hyväksymistä. Opiskelija saa näkemyksiä omasta roolistaan soittajana ja oppii herkkyyttä muiden ryhmäläisten tunnereaktioiden tulkitsemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelemistä ja edistymistä arvioidaan kurssin aikana annettujen näyttöjen perusteella, opintojakson sisältöjä, tavoitteita ja laaja-alaista osaamista painottaen. Arvioinnin välineinä voidaan käyttää esimerkiksi tuntityöskentelyä, musiikkiprojekteja, kirjallisia töitä, itse- ja vertaisarviointeja, ryhmätöitä tai muita tehtäviä. Opiskelijan oppimisprosessien arviointia opintojakson aikana käytetään tukemaan opiskelijaa omien tavoitteiden saavuttamisessa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää omaa musiikillista identiteettiään, kehittää monipuolisesti musisointitaitojaan ja rohkaistuu käyttämään musiikkia ilmaisunsa välineenä. Opiskelija oppii käyttämään musiikkiteknologiaa tarkoituksenmukaisesti ja tutustuu musiikin vaikuttavuuteen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Omien taiteellisten ideoiden sovittaminen ryhmän luovaan prosessiin vaatii sosiaalista herkkyyttä muiden näkemyksiä ja ideoita kohtaan. Yhteismusisointi edellyttää epävarmuuden ja keskeneräisyyden sietämistä sekä kykyä asettaa itselleen tavoitteita ja toimia niiden saavuttamiseksi. Opintojaksolla opiskelija rohkaistuu kokeilemaan ja keksimään uudenlaisia ratkaisuja ja työskentelytapoja.
- Kansainvälisyys: Opiskelija oppii tunnistamaan omia sekä ryhmän muita musiikkikulttuureita ja niille tyypillisiä piirteitä.

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on mahdollista toteuttaa oma luova projekti, jonka loppuun saattaminen vaatii suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä, neuvottelua ongelmanratkaisutilanteissa, kompromisseja ja sosiaalista herkkyyttä muita projektiin osallistujia kohtaan. Tärkeässä roolissa on myös oman toiminnan reflektointi sekä oman oppimisprosessin sanoittaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija syventää taitoaan käyttää musiikkia omien tunnetaitojensa välineenä. Itseilmaisun taidot ja itsetuntemus syventyvät äänenkäyttö-, soitto-, kuunteluharjoitusten myötä.

Vuorovaikutusosaaminen

Luova toiminta rennossa ja turvallisessa ilmapiirissä edistää ryhmäytymistä ja moninaisuuden hyväksymistä. Opiskelija syventää näkemyksiä omasta roolistaan soittajana. Oman paikan löytäminen ja tilan antaminen muille yhteismusisoinnissa syventää itsetuntemusta ja kykyä tuntea myötätuntoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan vähemmistö- ja alakulttuureihin osana suomalaista musiikkikulttuuria, joka puolestaan nähdään osana globaalia kulttuuria. Kunnioittava asenne eri kulttuureita kohtaan edistää yhteiskunnallisen keskustelun taitoja ja ihmisten välistä vuorovaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelemistä ja edistymistä arvioidaan kurssin aikana annettujen näyttöjen perusteella, opintojakson sisältöjä, tavoitteita ja laaja-alaista osaamista painottaen. Arvioinnin välineinä voidaan käyttää esimerkiksi tuntityöskentelyä, musiikkiprojekteja, kirjallisia töitä, itse- ja vertaisarviointeja, ryhmätöitä tai muita tehtäviä. Opiskelijan oppimisprosessien arviointia opintojakson aikana käytetään tukemaan opiskelijaa omien tavoitteiden saavuttamisessa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää osaamistaan valitsemisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa ja kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan. Opintojaksolla perehdytään suomalaisiin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin ja analysoidaan niiden piirteitä ja merkityksiä. Opiskelijalla on mahdollisuus kokeilla uudenlaisia musiikillisen ilmaisun tapoja.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä
- suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin
- hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa
- tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Opiskelija kehittää omia kulttuuritaitojaan. Opiskelija hyödyntää oppimiaan taitoja ja pystyy jo ratkaisemaan omaan soittamiseen liittyviä ongelmia itseohjautuvasti.
- Kansainvälisyys: Käsityksiä ja ymmärrystä eri kulttuureista syntyy suhteessa soitettaviin kappaleisiin ja kuunneltaviin näytteisiin. Soitettava ja kuunneltava materiaali havainnollistaa myös eri kulttuurien merkitystä osana isompaa musiikkikulttuurien kenttää. Eri musiikkikulttuureihin tutustumista voidaan syventää korkeakouluyhteistyön luomilla mahdollisuuksilla.

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset
- musiikkikulttuurit kulttuurin osana
- monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustuminen erilaisiin etnisiin ja kulttuurisiin ryhmiin kehittää opiskelijan kykyä ymmärtää erilaisia maailmankuvia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan ja arvostamaan erilaisten kulttuureiden ja alakulttuureiden ominaispiirteitä ja estetiikkaa. Eri kulttuurien perinteitä kunnioittava musisointi tekee vieraistakin kulttuureista helpommin lähestyttäviä. Kunnioittava asenne eri kulttuureita kohtaan edistää yhteiskunnallisen keskustelun taitoja ja ihmisten välistä vuorovaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelemistä ja edistymistä arvioidaan kurssin aikana annettujen näyttöjen perusteella, opintojakson sisältöjä, tavoitteita ja laaja-alaista osaamista painottaen. Arvioinnin välineinä voidaan käyttää esimerkiksi tuntityöskentelyä, musiikkiprojekteja, kirjallisia töitä, itse- ja vertaisarviointeja, ryhmätöitä tai muita tehtäviä. Opiskelijan oppimisprosessien arviointia opintojakson aikana käytetään tukemaan opiskelijaa omien tavoitteiden saavuttamisessa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa ja suhtautuu uteliaasti itselleen uusiin musiikin lajeihin. Opintojaksolla perehdytään eri musiikkityyleihin ja -kulttuureihin monipuolisesti esimerkiksi musisoimalla ja kuuntelemalla. Opiskelija ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä, ja tiedostaa kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa
- ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta
- syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista
- hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyystaidot: Taiteellinen luova prosessi vaatii jatkuvaa yhteistyötä, organisoitumista, ongelmanratkaisua, neuvottelemista, kompromissien tekemistä sekä päätöksentekoa.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu
- musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan
- musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Resursseista ja opiskelijoiden intresseistä riippuen keskeisiksi työtavoiksi opintojaksolla voi muodostua monialainen tiedon prosessointi tai luovien ideoiden kehittäminen taiteelliseksi kokonaisuudeksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla on mahdollisuus tarkastella musiikin vuorovaikutusta yhteiskunnan, median ja muiden taiteiden välillä. Musiikin keinoin voidaan tarkastella tasa-arvoa, sanan- ja ilmaisunvapautta ja kulttuurista avoimuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan työskentelemistä ja edistymistä arvioidaan kurssin aikana annettujen näyttöjen perusteella, opintojakson sisältöjä, tavoitteita ja laaja-alaista osaamista painottaen. Arvioinnin välineinä voidaan käyttää esimerkiksi tuntityöskentelyä, musiikkiprojekteja, kirjallisia töitä, itse- ja vertaisarviointeja, ryhmätöitä tai muita tehtäviä. Opiskelijan oppimisprosessien arviointia opintojakson aikana käytetään tukemaan opiskelijaa omien tavoitteiden saavuttamisessa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittää luovaa osaamistaan, ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta sekä hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin, mediaan ja yhteiskuntaan. Opintojakson toteuttamistapa ja ohjelmisto suunnitellaan opiskelijälähtöisesti. Keskeisinä työtapoina opintojaksolla voivat olla musiikkiprojektin toteuttaminen, omien musiikillisten ideoiden työstäminen tai tiedon hankinta ja prosessointi.

Stage - musiikkia juhliin, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää joko yhden tai useamman instrumentin soittotaitoa tai kehittää osaamistaan audio-visuaalisen ympäristön luomisessa.
- Opiskelija ottaa vastuuta musisoivan ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan osana musisoivaa ryhmää.
- Opiskelija kehittää rohkeasti omia esiintymistaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmiston suunnitteleminen opiskelijälähtöisesti.
- Koulun juhlissa ja erilaisissa tilaisuuksissa esiintyminen.
- Koulun juhlien ja muiden tilaisuuksien turvallisen audio-visuaalisen ympäristön toteuttaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikkiesitysten tai audiovisuaalisen ympäristön toteuttamiseksi ryhmän on kehitettävä omia luovia ideoitaan yhteisessä prosessissa ja toimittava vuorovaikutteisesti toistensa taitoja sekä tietoja kuunnellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on valmistella musiikkiesityksiä koulun juhliin ja muihin tilaisuuksiin. Opintojakson voi suorittaa painottaen joko soittamista tai ääni- ja valotekniikkaa. Soitto-ohjelmisto koostuu opiskelijoiden kanssa yhdessä valituista esityskappaleista.

Stage - musiikkia juhliin, 2 op (MU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää joko yhden tai useamman instrumentin soittotaitoa tai kehittää osaamistaan audio-visuaalisen ympäristön luomisessa.
- Opiskelija ottaa vastuuta musisoivan ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan osana musisoivaa ryhmää.
- Opiskelija kehittää rohkeasti omia esiintymistaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmiston suunnitteleminen opiskelijälähtöisesti.
- Koulun juhlissa ja erilaisissa tilaisuuksissa esiintyminen.
- Koulun juhlien ja muiden tilaisuuksien turvallisen audio-visuaalisen ympäristön toteuttaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikkiesitysten tai audiovisuaalisen ympäristön toteuttamiseksi ryhmän on kehitettävä omia luovia ideoitaan yhteisessä prosessissa ja toimittava vuorovaikutteisesti toistensa taitoja sekä tietoja kuunnellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on valmistella musiikkiesityksiä koulun juhliin ja muihin tilaisuuksiin. Opintojakson voi suorittaa painottaen joko soittamista tai ääni- ja valotekniikkaa. Soitto-ohjelmisto koostuu opiskelijoiden kanssa yhdessä valituista esityskappaleista.

Stage - musiikkia juhliin, 2 op (MU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää joko yhden tai useamman instrumentin soittotaitoa tai kehittää osaamistaan audio-visuaalisen ympäristön luomisessa.
- Opiskelija ottaa vastuuta musisoivan ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan osana musisoivaa ryhmää.
- Opiskelija kehittää rohkeasti omia esiintymistaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmiston suunnitteleminen opiskelijälähtöisesti.
- Koulun juhlissa ja erilaisissa tilaisuuksissa esiintyminen.
- Koulun juhlien ja muiden tilaisuuksien turvallisen audio-visuaalisen ympäristön toteuttaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikkiesitysten tai audiovisuaalisen ympäristön toteuttamiseksi ryhmän on kehitettävä omia luovia ideoitaan yhteisessä prosessissa ja toimittava vuorovaikutteisesti toistensa taitoja sekä tietoja kuunnellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on valmistella musiikkiesityksiä koulun juhliin ja muihin tilaisuuksiin. Opintojakson voi suorittaa painottaen joko soittamista tai ääni- ja valotekniikkaa. Soitto-ohjelmisto koostuu opiskelijoiden kanssa yhdessä valituista esityskappaleista.

Bändi - soittamisen iloa, 2 op (MU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää omia yhtyesoittoaitojaan.
- Opiskelija kehittää joko yhden tai useamman instrumentin soittotaitoa.
- Opiskelija oppii kantamaan vastuuta musivoivan ryhmän toiminnasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään yhdessä valittuun, monipuoliseen ohjelmistoon.
- Tunnistetaan omia vahvuuksia soittajana ja opitaan yhteismusisoinnille olennaisia käsitteitä sekä toimintatapoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia omien tunnetaitojensa välineenä ja luomaan musiikkia turvallisessa ympäristössä.

Vuorovaikutusosaaminen

Luova toiminta rennossa ja turvallisessa ilmapiirissä edistää ryhmäytymistä ja moninaisuuden hyväksymistä. Opiskelijalla on mahdollisuus kokeilla

uudenlaisia musiikillisen ilmaisun tapoja. Oman paikan löytäminen ja tilan antaminen muille yhteismusisoinnissa syventää itsetuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään omia soitto- ja laulutaitoja, yhteistyö- ja kuuntelutaitoja. Opiskelijoista muodostetaan kiinnostuksen mukaan joko bändejä tai lauluyhtyeitä. Ohjelmisto valitaan opintojakson opiskelijoiden mieltymysten ja taitotason mukaisesti. Opintojakson voi suorittaa myös itsenäisesti oman bändin tai lauluyhtyeen kanssa. Itsenäiseen opiskeluun kuuluu esiintyminen sekä kirjallinen raportointi harjoittelusta ja esiintymisen järjestämisestä.

7.18. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisista ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestäväen elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.

Paikallinen lisäys

- Työelämä ja yrittäjyysosaaminen: Opintojakson aikana tavoitteena vahvistaa opiskelijan vuorovaikutustaitoja ja aktiivisuutta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkkinnan keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija tekee omakohtaisia ratkaisuja työskentelyssään sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson yhteiskunnallista osaamista tuetaan jatko-opintojen suunnittelulla ja tulevaisuuteen suuntautumisella.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija käyttää kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keinoja omassa kuvailmaisussaan. Keskeisenä sisältönä ovat omat kuvat identiteettien rakentajina.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan omat kuvat ovat lähtökohta kulttuurisen moninaisuuden ja kulttuuriperinnön uudistajana. Opiskelija tarkastelee ja tutkii taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajakohtaisia ilmiöitä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pääsee opintojaksolla työskentelemään ryhmän jäsenenä ja jakamaan omia kuvia taiteessa, mediassa tai muissa ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan jatkuvaa formatiivista arviointia, tuetaan ja ohjataan oppimista prosessien kautta. Opintojaksosta saa myös summatiivisen numeroarvioinnin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija käyttää ja havainnoi omia ja itselle merkityksellisiä kuvia kuvailmaisun lähtökohtana ja tarkastellessaan muuta visuaalista kulttuuria. Tavoitteena on syventää kuvataiteellista identiteettiä ja käsitystä taiteesta ja visuaalisesta kulttuurista.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*

- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Korkeakouluysteistyö: Opintojaksolla voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä yhteistyötä esimerkiksi Tampereen yliopiston kanssa. Yhteistyö voisi toteutua molemminpuolisina vierailuina esimerkiksi arkkitehtuurin jatkokoulutusmahdollisuuksiin tutustuen.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla käytetään mahdollisuuksien mukaan eettisiä valintoja pohjaavia materiaalivalintoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii töissään käyttämänsä materiaalin eettisyyttä ja ympäristövaikutuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutkii itseään osana ympäröivää maailmaa ja kulttuuria. Opiskelija syventää taitoaan kuvallisen työskentelyn parissa ja itseilmaisun välineenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä ja itsensä osana yhteiskuntaa. Opiskelija osallistuu ja vaikuttaa erilaisiin ympäristöihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutkii luontoa, rakennettua ympäristöä, muotoilua ja mediaympäristöjä identiteettien rakentumisen ja kulttuuriperinnön uudistumisen näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan jatkuvaa formatiivista arviointia, tuetaan ja ohjataan oppimista prosessien kautta. Opintojaksosta saa myös summatiivisen numeroarvioinnin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti, havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä rakennettuja ja luonnon ympäristöjä. Kuvailmaisun lähtökohtana toimivat opiskelijoiden omat kuvat, taiteen kuvat ja visuaalinen kulttuuri.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsen tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsen mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Median kuvat

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä. Opiskelija tutustuu mediaesitysten tulkinnan keinoihin sekä median ajankohtaisiin ilmiöihin ja kysymyksiin oman identiteetin rakentajina ja kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana voi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa tutustumiskäyntejä tai saada asiantuntijavierailuja esimerkiksi media-alan tai viestinnän aloihin. Opinnoissa tutustumisen kohteena on alan yrittäjyys- ja työllistymismahdollisuudet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan jatkuvaa formatiivista arviointia, tuetaan ja ohjataan oppimista prosessien kautta. Opintojaksosta saa myös summatiivisen numeroarvioinnin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson kuvallisen tuottamisen lähtökohtana pidetään median sisältöjä ja ilmiöitä. Tavoitteena on tutkia median yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen, kulttuuriperintöön ja muihin ympäristöihin. Opiskelija syventää kuvallisen viestinnän osaamistaan.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelussa hyödynnetään ilmiökeskeistä lähestymistapaa.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

- Yritys-/työelämäyhteistyötä voidaan mahdollisuuksien mukaan toteuttaa esimerkiksi tutustumiskäynneillä (myös virtuaalisesti) alan yrittäjiin tai yrityksiin. Opinnoissa tutustutaan alan yrittäjyys- ja työllistymismahdollisuuksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Opintojaksolla pohditaan taiteen eri maailmoja oman identiteetin rakentajana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla opiskelija tarkastelee eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kuvataiteen tekotapoja kestävän kehityksen ja kulttuurisen moninaisuuden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan jatkuvaa formatiivista arviointia, tuetaan ja ohjataan oppimista prosessien kautta. Opintojaksosta saa myös summatiivisen numeroarvioinnin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeinen sisältö on taiteen ajankohtaisten ilmiöiden tarkastelu osana omia kuvia ja ympäristöä. Opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen eri ajassa ja paikassa, ja soveltaa erilaisia materiaaleja ja tekniikoita kuvallisessa työskentelyssään.

Valokuvaus, 2 op (KU5)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kehittää opiskelijan persoonallista valokuvailmaisua sekä syventää kuvan sommittelutaitoja.
- Valokuvan eri käyttömuodot: tutustutaan tarkastelemalla valokuvataidetta ja median valokuvia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valokuvan aihe, sommittelu ja ilmaisukeinot.
- Opintojaksolla tarkastellaan kuvaustehtävien ja kuvien avulla valokuvailmaisun perusasioita.
- Opintojakson kokonaisuus perustuu perustietojen ja -taitojen opiskeluun digitaalisesta kuvauksesta ja kuvankäsittelystä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojaksolla opiskelija työskentelee yksilönä ja ryhmässä koosten tehtäviä, joissa tunne- ja empatiataidot ovat suuressa roolissa.

Hyvinvointiosaaminen

Valokuvaamisen aihealueet vahvistavat omaa identiteettiä sekä auttavat tunnistamaan omia vahvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Valokuvauksen opintojaksolla harjoitellaan digitaalisen valokuvauksen ilmaisua ja tekniikkaa ja tutustutaan valokuvaukseen taidemuotona. Käytämme kuvissa myös kuvankäsittelyä. Suurin osa kuvaustehtävistä toteutetaan puhelimen kameralla. Koululta saa tarvittaessa kameran lainaan opintojakson ajaksi.

Taidegrafiikka, 2 op (KU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena oppia tuntemaan ja käyttämään metalligrafiikan työvälineitä ja materiaaleja sekä tutustua metalligrafiikan tekemiseen.
- Opintojakson tavoitteena oppia tekemään erilaisia monotypia- ja linografiikan vedoksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan etsaus- ja kuivaneulateoksia.
- Opintojaksolla tutustutaan metalligrafiikan peruskäsitteisiin ja ilmaisukeinoihin.
- Opintojaksolla opitaan linografiikan menetelmät.
- Opintojaksolla käydään läpi erilaisia monotypian vaihtoehtoisia menetelmiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta tulee suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan taidegrafiikan eri menetelmiä monotypiasta metalligrafiikkaan. Opiskelijaa ohjataan persoonalliseen ja itsenäiseen kuvalliseen ilmaisuun tekniikoiden hallitsemisen jälkeen.

7.19. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa

tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutus- ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämäntiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan

- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kurssilla painottuvat työelämätaidoista erityisesti itseohjautuvuus sekä kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan.
- Korkeakouluysteistyö: Opintojakson aikana opiskelija saa tietoa mahdollisuuksista sisällyttää korkea-asteen opintoja lukio-opintoihinsa.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämäntaitotaidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämäänsä sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelijalla on mahdollisuus saada tietoa työelämästä ja yrittäjyydestä opintojaksoon kuuluvien ala- ja ammattiesittelyiden sekä mahdollisten korkeakouluvierailujen välityksellä.
- Korkeakouluyhteistyö: Opiskelija saa tietoa korkeakoulujen tarjoamista opiskeluvaihtoehtoista osana oman jatko-opinto- ja urasuunnitelmansa laatimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi opintojakson toteuttamisessa on mahdollista tehdä tarvittavaa yhteistyötä esimerkiksi ryhmänohjaajien ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.
- Omien vahvuuksien, kiinnostuksen kohteiden ja voimavarojen huomioiminen henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Sosiaalisten taitojen, yhteistyökyvyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittäminen esimerkiksi pienryhmätyskentelyä tai tiimioppimista hyödyntämällä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Jatko-opintoihin ja uran sekä tulevaisuuden suunnitteluun liittyvien tietolähteiden käytön harjoittelu.
- Oppimaan oppimisen taidot ja omien opiskelutaitojen reflektointi ja tunnistaminen.
- Motivoituminen ja kiinnittyminen lukio-opiskeluun omien vahvuuksien löytämisen kautta.
- Ajankäytön suunnittelun harjoittelu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Jatkokoulutusvaihtoehtoihin tutustuminen konkreettisesti esimerkiksi vierailujen tai esittelyjen kautta.
- Jatko-opinto- ja urasuunnitelman alustava hahmottelu.
- Omien opiskelutaitojen sekä osaamisen ja vahvuuksien tarkastelu.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija tunnistaa omien arvojensa vaikutuksen valintoihinsa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija ymmärtää, miten hänen tekemänsä valinnat vaikuttavat tulevaisuuteen sekä mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä työelämätaitojen ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa omien tavoitteidensa saavuttamisessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla keskitytään lukio-opintojen alkuvaiheeseen, suunnitteluun sekä käytänteisiin. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu lukiossa tarvittaviin opiskelutaitoihin ja -menetelmiin sekä erilaisiin työtapoihin. Kurssilla opiskelija vahvistaa itsetuntemustaan sekä oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan sekä omaa osaamistaan. Kurssin suoritettuaan opiskelijalla on henkilökohtainen opintosuunnitelma, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä alustavan jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija tutustuu erilaisiin jatko-opintovaihtoehtoihin ja pohtii omaa tulevaisuuttaan.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Kurssilla painottuvat työelämätaidoista erityisesti päätöksentekokyky sekä kyky tunnistaa ja kehittää omaa osaamistaan.
- Kansainvälisyys: Opiskelija tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja ja tutustuu niihin oman kiinnostuksensa ohjaamana.
- Korkeakouluyhteistyö: Opiskelija saa tietoa korkeakoulujen tarjoamista opiskeluvaihtoehtoista osana oman jatko-opinto- ja urasuunnitelmansa laatimista.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämä tietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämää ja jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*

- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelijalla on mahdollisuus saada tietoa työelämästä ja yrittäjyydestä opintojaksoon kuuluvien ala- ja ammattiesittelyiden sekä mahdollisten korkeakouluvierailujen välityksellä. Opiskelija on mahdollisuus tutustua työelämään opintojaksoon kuuluvan työelämäpäivän avulla.
- Kansainvälisyys: Opiskelija tutustuu opintojaksolla kansainvälisiin opiskelumahdollisuuksiin omien toiveidensa ja tarpeidensa mukaisesti.
- Korkeakouluyhteistyö: Opiskelijalla on mahdollisuus tutustua korkea-asteen oppilaitoksiin esimerkiksi tutustumiskäyntien, vierailujen ja messujen avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Omien vahvuuksien, kiinnostuksen kohteiden ja voimavarojen huomioiminen henkilökohtaisen opintosuunnitelman päivittämisessä.

Vuorovaikutusosaaminen

- Sosiaalisten taitojen harjoittelu esim. mahdollisen työelämään tutustumispäivän yhteydessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Jatko-opintoihin ja uran sekä tulevaisuuden suunnitteluun liittyvien tietolähteiden käyttötaitojen syventäminen.
- Motivoituminen oman tulevaisuuden suunnitteluun omien vahvuuksien ja mielenkiinnonkohteiden pohjalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojakson aikana opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työelämään ja jatko-opintovaihtoehtoihin tutustumiseen.
- Opiskelija laatii jatko-opinto- ja urasuunnitelman, joka sisältää myös varasuunnitelman.
- Opiskelija saa valmiudet jatko-opintoihin hakeutumiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija saa valmiuksia suunnitella tulevaisuuttaan muuttuvassa maailmassa.
- Opiskelija ymmärtää eettisyyden ja vastuullisuuden merkityksen tehdessään omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oppimista sekä työelämätaitojen ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa tai itsearviointiin liittyvissä tehtävissä. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa omien tavoitteidensa saavuttamisessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla syvennetään ja laajennetaan tietoja jatko-opintomahdollisuuksista ja työelämästä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja erilaisia työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa. Kurssin suoritettuaan opiskelija tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintatavat. Kurssin aikana opiskelija päivittää oman henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmansa.

7.20. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Tiimityö ja vuorovaikutus, 2 op (TO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- hahmottaa ongelmia, ilmiöitä tai kysymyksiä sekä innostuu etsimään niihin ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
- hyödyntää eri aloilta hankkimiaan tietoja ja taitoja
- hakee informaatiota eri lähteistä ja arvioi tietolähteiden luotettavuutta
- soveltaa osaamistaan ja kehittää tieto- ja viestintäteknologia taitojaan käytännön toiminnassa
- työskentelee tavoitteellisesti ja toimii rakentavasti tiimin jäsenenä
- oppii tiimin toiminnan peruseriaatteita ja kehittää dialogisia taitojaan
- saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojaksolla tehtävien projektien ja tehtävien sisällöt määräytyvät tiimijaksolla mukana olevien opintojaksojen mukaan, mutta opintojakson keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin
- tiimityötaidot ja vuorovaikutus
- dialogin perusteet
- oman ja tiimin työskentelyn suunnittelu sekä ajanhallinta
- lukio-opintojen kannalta keskeinen tieto- ja viestintätekniikka
- työskentelyn tavoitteellisuus
- tiedon hakeminen ja luotettavuuden arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että jokainen lukiolainen kokee kuuluvansa lukioyhteisöömme, ja hän uskaltaa ilmaista oman mielipiteensä asioissa sekä kokee tulevansa kuulluksi omana itsenään. Opintojakson aikana harjoitellaan dialogin perusperiaatteita eli suoraa puhetta, kuuntelemista, muiden kunnioittamista ja oman vuoron odottamista. Myös tunnetaitojen kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Vuorovaikutusta opitaan yhteistyössä muiden kanssa. Mahdolliset konfliktit ja ristiriidat kuuluvat tiimityöhön. Myös niiden käsittelyä harjoitellaan ohjatusti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaannutaan käyttämään niitä. Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti oppiainerajat ylittävissä tehtävissä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Lisääntyvä itsetuntemus antaa hänelle enemmän mahdollisuuksia syventää osaamistaan sekä omia tapoja toimia opiskelijana omien tavoitteiden saavuttamiseksi. Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Tiimityössä jokainen on tärkeä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus-, dialogi- ja tiimityötaitoista sekä tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvien työvälineiden käytöstä. Opintojen arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan osana lukion tiimijaksoa. Sen tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa joihinkin tiimijakson muiden mukana olevien oppiaineiden ilmiöihin tai aihepiireihin liittyviä dokumentoituja projekteja, tutkielmia, keksintöjä tai muita tuotoksia. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Opintojakson keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin. Opintojaksolla opitaan vuorovaikutus-, dialogi- ja tiimityötaitoja monipuolisesti.

Kansainvälisyys, 2 op (TO2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa

- Löytää keinoja tutustua itselle vieraan kulttuurin edustajiin ja ilmiöihin
- Oppia arvioimaan tietolähteiden luotettavuutta
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: opiskelija vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa maailmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Globaalikansalaisuuden piirteet, välineenä esim. YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030:n tavoite 4.7 tai Maailmankansalaisen kypsyyskoe
- kotikansainvälisyys
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: tutustutaan kansainvälisen liikkuvuuden mahdollisuuksiin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan aktiivista osallistumista lähiopetukseen ja sovittujen tehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla avarretaan omaa maailmankuvaa ja löydetään keinoja tutustua itselle vieraan kulttuurin edustajiin ja ilmiöihin. Arvioidaan tietolähteiden luotettavuutta sekä vahvistetaan valmiuksia toimia globalisoituneessa maailmassa.

Taidetta ja elämäntaitoja, 2 op (TO3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää itsetuntemustaan ja ymmärrystä omista voimavaroistaan
- kehittää valokuvan käyttöä itseilmaisun välineenä
- perehtyy voimauttavan valokuvan periaatteisiin
- kehittää vuorovaikutustaitojaan
- vahvistaa elämänhallintaansa
- ymmärtää taiteen mahdollisuuksia persoonallisen kasvun ja elämänhallinnan tukena

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- itsetuntemus: itsensä hyväksyminen, itsetunnon tukeminen, vahvuuksien ja voimavarojen kartoitus, valokuvat identiteettien rakentajina ja ilmaisuvälineenä, kuvataiteen sekatekniikat oman itsensä näkyväksi tekemisessä
- vuorovaikutustaidot: itsensä selkeä ilmaisu, toisten kuunteleminen, vakuuttavuus, sanallinen ja sanaton viestintä, ryhmässä toimiminen
- elämänhallinta: tunnetaidot, psyykkinen itsesäätely, ahdistuksen sietäminen, stressinhallinta, kriiseistä selviytyminen, voimauttavan valokuvan keinot elämäkokemusten käsittelyssä, taideterapeuttiset menetelmät rentoutuksessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Opintojaksolla kehitetään itsetuntemusta, psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä ja tunnetaitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla kehitetään rakentavaa viestintää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön erilaiseen toimintaan osallistumisessa. Opiskelija reflektoi osaamistaan mm. oppimispäiväkirjan ja itsearvioinnin avulla. Arvioinnissa huomioidaan hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen. Opintojakso arvioidaan hylätty/hyväksytty -merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään keskeisiä elämäntaitoja: itsetuntemusta, ymmärrystä omista voimavaroista, vuorovaikutustaitoja, stressinhallintaa ja ahdistuksensietokykyä. Osaa teemoista käsitellään taiteen keinoin (kuvataide, mm. valokuvaus ja draama). Kurssilla ei edellytetä kuvataiteen tai esiintymistaitojen osaamista.

Viihde vakavasti - Yhteiskunta elokuvissa ja musiikissa, 2 op (TO4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii erittelemään kriittisesti viihteeksi luokiteltuja kulttuurituotteita
- opiskelija ymmärtää taiteen tapoja puhutella yleisöjään
- opiskelija kehittää medialukutaitojaan
- opiskelija tunnistaa viihteellisten kuvastojen merkityksen ihmisten identiteetityössä
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii luovia analyysitapoja ja rohkaistuu ilmaisemaan mielipiteitään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- elokuvien, musiikin ja osin myös muiden populaarikulttuurimuotojen analysoiminen
- viihteen yhteiskunnallinen tulkinta
- kulttuurituotteet ja identiteetit
- kriittinen media-aineistojen lukutapa
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii tunnistamaan voimia, joita mielikuvitus saa aikaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ei ohita viihteellisiä populaarikulttuurituotteita olankohautuksella vaan pysähtyy pohtimaan niiden yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pelastiko Rambo amerikkalaisille voiton Vietnamin sodasta? Millaisia identiteettirollikuvastoja Madonna ja Lady Gaga ovat tuottaneet? Mitä Batmanit ja monet muut supersankarit kertovat meille kaupunkielämästä ja tulevaisuudesta? Opintojaksolla opiskelijat oppivat tulkitsemaan jokapäiväistä yhteiskunnallista elämää luovasti tieteen ja taiteen näkökulmia yhdistellen sekä vapauttamaan mielikuvitustaan innovatiivisiin ja perusteltuihin tulkintoihin. Opintojakson sisällöt, joissa painottuvat länsimainen elokuva ja musiikki, linkittyvät usean oppiaineen teorioihin, käsitteisiin ja aihekokonaisuuksiin.

Ihminen ja kone, 2 op (TO5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- perehtyy siihen mitä tekoäly oikeastaan on ja miten se on kehittynyt
- saa kosketuspintaa siihen miten tekoäly vaikuttaa tulevaisuuteen
- tutustuu erilaisiin tekoälyyn liittyviin innovaatioihin ja pohtii niiden merkitystä etiikan näkökulmasta
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää ongelmanratkaisukykyään konkreettisen tekemisen kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tekoälyn kehitys
- konkreettisia esimerkkejä erilaisista teknologisista innovaatioista
- etiikka ja moraalipohdinta teknologisten innovaatioiden yhteydessä
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ongelmanratkaisua esim. ohjelmoinnin/3D-tulostuksen kautta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii ja arvioi erilaisia teknologisia innovaatioita eettisestä näkökulmasta. Mikä niissä on hyvää ja pahaa, oikeaa ja väärää? Opintojaksolla tarjotaan tähän ajatteluun ja pohdintaan välineitä, joiden avulla ihminen voi tehdä valintoja sekä arvioida omaa ja muiden tekemistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Asioita tarkastellaan opintojaksolla sekä matemaattisen eksaktin ajattelun näkökulmasta, että filosofisen pohdinnan näkökulmasta. Opintojaksolla pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyksiä, mutta toisaalta myös mitä eettisiä uhkia ne meille asettavat. Ratkaistessaan ongelmia opiskelija pääsee käyttämään luovuuttaan ja tekemään niihin oman näköisensä ratkaisun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Jokainen opiskelija tekee opintojakson aikana opintojakson sisältöihin liittyviä tuotoksia, jotka arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. Opintojaksolla annetaan ohjaavaa palautetta eettisen pohdinnan syvyydestä sekä ratkaistavien ongelmien ratkaisujen tarkoituksenmukaisuudesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

- Mitä tekoäly oikeastaan on?
- Miten tekoäly vaikuttaa tulevaisuuden työhösi tai elämääsi?
- Haluatko kokeilla ohjelmointia ja 3D-tulostusta?

Opintojaksolla tutustutaan tekoälyn kehitykseen ja pohditaan yhdessä mitkä ovat tekoälyn vaikutukset tulevaisuuteen. Opiskelijat pääsevät myös ratkaisemaan tekoälyyn liittyviä ongelmanratkaisutehtäviä sekä kokeilemaan ohjelmointia ja 3D-tulostusta. Ajattelutaidot kehittyvät monipuolisesti. Opintojakson toteutuksessa eri oppiaineiden opettajat tekevät yhteistyötä ja myös ulkopuoliset asiantuntijat sekä vierailut ovat mahdollisia.

Hygieniapassi, 1 op (TO6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa perustietoa elintarvikehygieniasta, jota tarvitaan esim. kesätyössä ja omassa taloudessa
- opiskelija suorittaa hyväksytysti Ruokaviraston hygieniapassitestin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ruokaan liittyvät terveydelliset vaarat
- ruoka-aineiden ryhmittely säilyvyyden perusteella
- ruokamyrkytykset ja niiden ehkäisy
- hygieeninen työskentely keittiössä
- elintarvikevalvonta ja omavalvonta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso on suoritettu S, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti Ruokaviraston hygieniapassitestin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan elintarvikehygienian perustietoja, joita tarvitaan esim. kesätyössä ja omassa taloudessa. Opintojaksolla tehdään harjoituskokeita ja käytetään netissä olevia harjoitusohjelmia.

Kestävää kehitystä toiminnallisesti, 4 op (TO7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu koulun kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu koulun kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen toimintaryhmän jäsenenä.
- Toiminnan suunnittelussa hyödynnetään opiskelijoiden omia ideoita ja vahvuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään kestävää elämäntapaa ja kestäviä ratkaisuja koulun toimintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Toimintaan osallistuminen on mahdollista ympäri vuoden, ja suoritusmerkintöjä (1-4 op) myönnetään opiskelijan aktiivisuuden mukaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kestävää kehitystä toiminnallisesti (1-4 op)

Opiskelija osallistuu koulun kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen toimintaryhmän jäsenenä. Toiminnan suunnittelussa hyödynnetään opiskelijoiden omia ideoita ja vahvuuksia. Toimintaan osallistuminen on mahdollista ympäri vuoden, ja opintopisteitä (1-4) myönnetään opiskelijan aktiivisuuden mukaan.

7.21. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan.

Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin tekee kuvataideopettaja yhdessä toisen koulun kuvataideopettajan tai muun taiteen harjoittajan kanssa. Arvioinnin kohteena on sekä teos että portfolio numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteissa. Kuvataiteen lukiodiplomi sisältää teoksen ja portfoliomuotoisen itsenäisen näytön. Ennen diplomikurssia opiskelijan on tullut suorittaa vähintään neljä (4) kuvataiteen opintojaksoa.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa
- pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Liikuntadiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja. Opettajan lisäksi arviointiin osallistuu toinen arvioija, jonka tulee myös olla kyseisen alan asiantuntija. Liikuntadiplomista annetaan yleisarvosana asteikolla 4-10 ja se muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, harrastuneisuuden tai erityisosaamisen sekä yhteistyötaitojen arvosanojen aritmeettisesta keskiarvosta.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi liikuntadiplomin yleisarvosanan perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikuntadiplomin tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa. Tämä toteutuu pohtimalla monipuolisesti liikunnan merkitystä omassa elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään. Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikuntadiplomi koostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomisuorituksen arvioinnissa ja erillisessä lukion päättötodistuksen liitteenä annettavassa lukiodiplomitodistuksessa käytetään asteikkoa 4–10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan. Musiikin lukiodiplomin voi toteuttaa joko yksin tai ryhmän jäsenenä. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat musiikin lukiodiplomin erilaisiin toteutustapoihin ja osa-alueisiin. Musiikin lukiodiplomi muodostuu neljästä osasta, jotka ovat opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenvedo ja arvioitsijoiden lausunto.

7.22. Yrittäjyyslinja (YRI)

Oppiaineen tehtävä

YRITTÄJYYS on mahdollisuuksien havainnointia ja niihin tarttumista sekä kykyä muuttaa ideat sellaiseksi toiminnaksi, joka tuottaa taloudellista, kulttuurista, sosiaalista tai yhteiskunnallista arvoa.

YRITTELIÄISYYS perustuu vahvaan itseluottamukseen. Yrittäjämäisen asenteen voi oppia. Yrittäjyysvalmiuksien merkitys korostuu tulevaisuudessa erityisesti työelämän muuttuessa. Yritteliäs ihminen ottaa vastuuta, on aloitteellinen, sitoutuu annettuihin tehtäviin, tarttuu tarjoutuviin haasteisiin, sietää muutoksia ja pystyy hallitsemaan kokonaisuuksia. Tällaista asennetta tarvitaan jokaisen ihmisen arkielämässä kuin myös yhteiskunnallisen tai kaupallisen toiminnan tukena. Yhteistyön ja tiimityöskentelyn taitojen merkitys korostuu entisestään tulevaisuudessa. Ne onnistuvat toista ihmistä kunnioittaen ja kuunnellen, mutta vaativat myös keskustelutaitoa, tietämystä ja ajattelutaitoja. Kun virheet osataan kääntää positiiviseksi voimavaraksi, ja niistä opitaan, voidaan suunnata katseet tulevaisuuteen. Näillä elementeillä luodaan perusta yritteliäisyyden kehittymiselle.

YRITTÄJYYSLINJAN OPINNOISSA opitaan tiimeissä toiminnan ja tekemisen kautta. Linjalla tehdään yritysyhteistyötä ja opiskelijaprojektit pyritään liittämään ulkomaailmaan. Tärkeää on tarjota nuorille aitoja kokemuksia yrittäjyyteen liittyen. Myös eri koulutusasteiden ja -alojen välisestä yhteistyöstä saadaan opintoihin monipuolisuutta. Yrittäjyysopintoja tukevat koulutussektorin lisäksi myös useat työelämätahot ja -järjestöt. Myös elinikäisen oppimisen periaatteisiin sekä verkostomaiseen toimintatapaan kannustetaan opintojen aikana. Yrittäjyyslinjan yrittäjämäinen toimintakulttuuri luo aitoa innostusta tekemiseen ja rakentaa tavoitteellista toimintaa. Tämä tukee luovaa sekä vuorovaikutuksellista ilmapiiriä, joka kannustaa uuden kokeilemiseen. Toimintatavat korostavat myös vastuullisen toiminnan merkitystä.

OPISKELIJAVALINTA

Yrittäjyyspainotteiseen lukio-opetukseen Ylöjärven lukion yrittäjyyslinjalle valitaan enintään 40 opiskelijaa. Opiskelija hakee linjalle yhteishaussa. Opiskelijat valitaan lukuaineiden keskiarvon ja ennakkotehtävän/pääsykokeen yhteispistemäärällä.

OPINNOT

Yrittäjyyslinjalle valitut opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopisteen laajuisesti oppilaitoksen opetussuunnitelmassa määriteltyjä erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisten pakollisten opintojen määrästä 16 opintopisteen laajuiset opinnot. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen pakollisista opinnoista. Oppiaineissa, joissa pakolliset opinnot on säädetty kahden opintopisteen laajuisiksi, opinnot tulee suorittaa kahden opintopisteen laajuisina.

Saadakseen erillisen todistuksen yrittäjyyslinjan suorittamisesta, opiskelijan on suoritettava lukion päättötodistus sekä seuraavat opinnot:

1. vuosikurssi	2. vuosikurssi	3. vuosikurssi
Pakolliset opintojaksot (yht. 12 op):	Pakolliset opintojaksot (yht. 10 op):	Pakolliset opintojaksot (yht. 2 op):
YRI1 Yrittäjyys ja megatrendit 2 op	YRI6 Yrittäjyys ja projektinhallinta II 4 op (4-6 op)	YL10 Yrityksen yhteiskuntavastuu 2 op
YRI2 Esiintyminen ja vuorovaikutustaidot 2 op	YRI7 Tuotesuunnittelu ja palvelumuotoilu 2 op	Valinnaiset opintojaksot:
YRI3 Myynti ja asiakaspalvelu 2 op	YRI8 Markkinointi ja kaupallistaminen 2 op	YRI12 Minustako tulevaisuuden yrittäjä? 2 op
YRI4 Yrittäjyys ja projektinhallinta I 5 op (5-6 op)	YRI9 International Business 2 op	YRI14 Talous, raha ja yrittäjyys 2 op
YRI5 Johtaminen 1 op	Valinnaiset opintojaksot:	
Valinnaiset opintojaksot:	YRI11 Työharjoittelu 2 op	
YRI11 Työharjoittelu 2 op	YRI13 Muualla suoritettavat yrittäjyyteen liittyvät opinnot 2 op	
YRI13 Muualla suoritettavat yrittäjyyteen liittyvät opinnot 2 op	YRI14 Talous, raha ja yrittäjyys 2 op	

Tavoitteet

YRITTÄJYYSLINJAN OPISKELIJA

- oppii yrittäjyydestä teoriassa ja käytännössä
- saa myönteisiä kokemuksia yrittäjyydestä
- toimii itse yrittäjänä opiskelijatiimissä
- kehittää tiimityö- ja vuorovaikutustaitojaan
- oppii vastuunottoa, oma-aloitteisuutta ja itseohjautuvuutta
- saa projektinhallintataitoja
- kehittyy esiintymistaidoissaan
- oppii tunnistamaan ja kehittää omaa osaamistaan
- kasvattaa itseluottamustaan ja uskaltaa tarttua haasteisiin
- pääsee käyttämään luovuuttaan ideoimalla ja innovoimalla uutta
- saa kokemusta itsensä ja muiden johtamisesta
- verkostoituu jo opiskeluaikanaan
- toimii myös kansainvälisesti ja saa eväitä kulttuurienväliseen toimintaan
- pääsee tutustumaan yritysmaailmaan
- saa erityisen hyviä eväitä omaan tulevaisuuteensa – työelämään ja jatko-opintoihin

Osaamisen arviointi

Yrittäjyyslinjan opinnot arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojaksot

Yrittäjyys ja megatrendit, 2 op (YRI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää että yrittäjyys ei ole vain yrittämistä vaan tapa ajatella ja toimia osana yhteiskuntaa.
- Opiskelija saa käsityksen siitä, miten megatrendit muokkaavat yrittäjyyttä tulevaisuudessa ja miten niitä voi hyödyntää liiketoiminnassa.
- Opiskelija oppii arvioimaan omaa osaamistaan ja kehittämiskohteitaan yrittäjyys- ja työelämätaitojen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yrittäjyyden perusteet ja yrittämisessä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja ominaisuuksiin tutustuminen
- yrittäjyyteen tutustuminen erilaisten yrityselämän esimerkkien kautta
- ajankohtaiset tulevaisuuteen vaikuttavat globaalit megatrendit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin tulevaisuuteen vaikuttaviin globaaleihin megatrendeihin, miten ne muokkaavat yrittäjyyttä tulevaisuudessa ja miten niitä voi hyödyntää liiketoiminnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopin tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisesti oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy yrittäjyyden perusteisiin ja käsitykseen ajankohtaisista, tulevaisuuteemme vaikuttavista globaaleista megatrendeistä, miten ne muokkaavat yrittäjyyttä tulevaisuudessa ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista liiketoiminnassa. Opintojakso lisää ymmärrystä yrityselämän esimerkkien kautta, että yrittäjyys ei ole vain yrittämistä, vaan tapa ajatella ja toimia globaalisti osana yhteiskuntaa. Tutustutaan tietoihin, taitoihin ja ominaisuuksiin, joita yrittäjänä tai työelämässä tarvitaan sekä opetellaan arvioimaan omaa osaamista ja kehittämiskohteita.

Esiintyminen ja vuorovaikutustaidot, 2 op (YRI2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tiedostaa vuorovaikutuksen monimuotoisuuden ja rakentavan vuorovaikutuksen edellytykset sekä harjaantuu arvioimaan itseään viestijänä.
- Opiskelija oppii soveltamaan tietojään eri kommunikointityyleistä ja vaikuttamisen keinoista erilaisissa yritysmaailman vuorovaikutus- ja esiintymistilanteissa.
- Opiskelija ymmärtää neuvottelun merkityksen osana liiketoimintaa ja harjaantuu käyttämään erilaisia neuvottelutekniikoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vuorovaikutustietoutta sekä -harjoituksia
- yrittäjälle tärkeiden esiintymis- ja vuorovaikutustilanteiden harjoittelu: esim. myyntipuhe, hissipuhe, messuesittely, työhaastattelu, neuvottelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteet ja sisällöt ovat laaja-alaisen osaamisen osiosta vuorovaikutusosaamisen ytimessä. Opintojaksolla keskitytään vuorovaikutustaitojen kehittämiseen käytännön toiminnan ja harjoitusten kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään vuorovaikutustaitojen kehittämiseen käytännön toiminnan ja harjoitusten kautta. Harjoitellaan erilaisia yrittäjälle tärkeitä esiintymis- ja vuorovaikutustilanteita.

Myynti ja asiakaspalvelu, 2 op (YRI3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saa kattavan käsityksen asiakaspalvelusta ja myyntityöstä.
- ymmärtää verkostoitumisen ja asiakkuuksien merkityksen
- ymmärtää asiakaspalvelun ja myynnin moninaisuuden eri aloilla ja eri viestimissä
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämisalueensa asiakaspalvelijana ja myyjänä, ja omaksuu valmiuksia, joilla voi kehittää omaa kaupallista osaamistaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- palvelualan merkitys yhteiskunnassa sekä myynnin ja asiakaspalvelun merkitys työelämässä
- asiakaslähtöisyys myyntiprosessissa sekä tuotteen kaupallistaminen
- asiakaskohtaamisen merkitys yrityksen menestyksen kannalta
- ratkaisumyynti
- myynnin suunnittelu ja johto
- tutustuminen erilaisiin myyntikanaviin ja -strategioihin

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan asiakaspalvelun näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämisalueistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti asiakaspalveluun ja myyntityöhön. Asiakaspalvelussa keskitytään asiakaslähtöisyyteen ja asiakaskohtaamisiin. Myynnissä tutustutaan erilaisiin myyntikanaviin ja -strategioihin. Opintojaksolla pyritään siihen, että opiskelija saa sekä asiakaspalvelutyöstä, että myyntityöstä käytännön harjoitusta.

Yrittäjyys ja projektinhallinta I, 5 op (YRI4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kartuttaa tietämystään yrityksen perustamisesta ja yrittäjyydestä
- oppii suunnittelemaan projektin, toteuttamaan sen ja arvioimaan sen onnistumista
- saa käytännön kokemusta projektiorganisaation eri rooleissa, kuten esimerkiksi projektipäällikkönä toimimisesta
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja oppii hyödyntämään niitä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- projektin vaiheet ja projektinhallinnan peruseräatteen
- tapahtumatuoanto
- tiimityöskentely- ja vuorovaikutustaidot
- yrittäjyyteen ja/tai NY-yrittäjyyteen tutustumista ja oman liikeydean kehittelyä
- käytännön perustietoja ja -taitoja mm. markkinoinnista, myynnistä ja hinnoittelusta
- yrityksen toimintaan tutustumista esim. vierailujen/vierailijoiden kautta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja omaa osaamistaan sekä oppii hyödyntämään niitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää yrittäjämäistä asennetta ja työelämätaitojaan sekä syventää osaamistaan yrittäjyydestä eri projekteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää tiimityöskentely- ja vuorovaikutustaitojaan eri projekteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tiimityöskentely- ja vuorovaikutustaitoja sekä omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Opintojakson aikana opiskelija oppii hahmottamaan yrittäjältä ja projektiorganisaation jäseneltä vaadittavia taitoja ja ominaisuuksia.

Opintojaksolla opiskelija tutustuu sekä teoriassa että käytännössä projektinhallinnan perusperiaatteisiin ja projektin vaiheisiin. Eri yhteistyötahojen kanssa toteutettavissa projekteissa opiskelija saa lisäksi käytännön kokemusta projektiorganisaation eri rooleissa, kuten esimerkiksi projektipäällikkönä toimimisesta. Projekteista osa on tapahtumien järjestämistä, joten myös tapahtumatuotanto tulee opintojaksolla tutuksi.

Opiskelija tutustuu lisäksi vielä lisää yrittäjyyteen ja/tai NY-yrittäjyyteen ja alkaa kehittää omaa liikeideaansa. Hän kartuttaa tietämystään yrityksen perustamisesta ja yrittäjyydestä sekä oppii käytännön perustietoja ja -taitoja mm. markkinoinnista, myynnistä ja hinnoittelusta.

Halutessaan opiskelija voi toimia yrittäjänä esim. Valon tekijät osuuskunnassa. Opintojaksolla pyritään järjestämään tutustumista erilaisiin yrityksiin ja yrittäjiin. Mikäli opiskelijan työmäärä opintojaksolla ylittää 5 opintopisteen tuntimäärän esim. kattavien projektien tekemisen kautta niin opintojaksolta on mahdollista saada 6 opintopisteen suoritus erillisillä perusteluilla. Tämä 1 ylimääräinen opintopiste luetaan yrittäjyyslinjan valinnaisiin opintoihin.

Johtaminen, 1 op (YRI5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutkii omia työskentelytapojaan ja kehittää niitä saamansa palautteen ja itsearvioinnin kautta
- Opiskelija tarkastelee itseään muiden johtajana ja kehittää omaa johtajuuttaan reflektion kautta
- Opiskelija ymmärtää, että organisaatioissa työskentelee sekä yksilöitä että tiimejä
- Opiskelija saa esimerkkejä johtajuudesta
- Opiskelija saa työkaluja itsensä ja ryhmien johtamiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Itsensä johtaminen: mm. suunnitelmallinen työskentely ja ajanhallinta, oman työskentelytavan analysointi ja priorisoinnin opetteleminen, omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistaminen, tavoitteiden asettaminen
- Johtaminen työelämän muutoksessa: mm. voimavarat, asenteet, motiivit, stressi
- Valmentava johtaminen: mm. tehoton ja tehokas tiimi, vuorovaikutus yhteistyön perustana, innostaminen, yhteiset tavoitteet, päätöksenteko

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää opiskelu- ja johtamistaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään hyvinvoinnin merkitys opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tulevaisuuden työelämä vaatii erilaisia otteita johtamiseen ja johtajuuteen. Esimiehen rooli on muuttunut suorittamisen valvojasta yhä enemmän onnistumisten valmentajaksi. Uudet roolit edellyttävät uusia taitoja. Opintojaksossa tutustutaan johtamiseen eri näkökulmista. Itsensä johtamisen näkökulma on opintojaksolla yksi tärkeimmistä.

Yrittäjyys ja projektinhallinta II, 4 op (YRI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa peruskäsityksen ja omakohtaisen kokemuksen yrittäjänä toimimisesta.
- Opiskelija suunnittelee ja harjoittaa yritystoimintaa yksin tai osana yhteisöä.
- Opiskelija oppii ja harjoittaa perustietoja ja -taitoja yrityksen talouden tunnusluvusta, kirjanpidosta ja budjetoinnista.

- Opiskelija ratkaisee asiakaslähtöisesti yrityksen toimintaan liittyviä ongelmatilanteita varmistaen asiakastytyvyyden.
- Opiskelija osallistuu eri liiketoiminnan osa-alueiden hoitamiseen osoittaen toiminnassa joustavuutta ja hyvää ajankäytön hallintaa.
- Opiskelija oppii verkostoitumista, vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaitoja ja saa esiintymiskokemusta.
- Opiskelija oppii itseohjautuvuutta, vastuunottoa ja itsensä johtamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikeidean kehittäminen, yritystoiminnan aloittaminen ja yrittäjänä toimiminen.
- Yrityksen taloushallinnon ylläpito, budjetointi ja kirjanpito.
- Opintojaksolla tehdään mahdollisuuksien mukaan opintovierailuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää tiimityöskentely- vuorovaikutus- ja esiintymistaitojaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja omaa osaamistaan sekä oppii hyödyntämään niitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija toimii yrittäjänä ja syventää yrittäjyysosaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy oman yrityksen toimintaan. Yritys perustetaan opintojakson alussa, ja yritystoimintaa harjoitetaan vähintään opintojakson ajan. Opintojaksolla korostuu tekemällä oppiminen. Mikäli opiskelijan työmäärä opintojaksolla ylittää 4 opintopisteen tuntimäärän perusteellisen oman yritystoiminnan kautta niin opintojaksolta on mahdollista saada 6 opintopisteen suoritus erillisillä perusteluilla. Nämä 2 ylimääräistä opintopistettä luetaan yrittäjyyslinjan valinnaisiin opintoihin.

Tuotesuunnittelu ja palvelumuotoilu, 2 op (YRI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa rajata asiakasryhmän ja kerätä tietoa sen asiakaskokemuksista.
- Opiskelija osaa kuvata valitun asiakasryhmän asiakaspolun eri vaiheet ja kosketuspisteet.
- Opiskelija osaa analysoida toimintaa valituissa kosketuspisteissä hyödyntäen asiakasryhmästä kerättyä tietoa.
- Opiskelija osaa yhdistää asiakkaiden ja liiketoiminnan tarpeet palvelumuotoilun keinoin.
- Opiskelija osaa tuotteistaa tuotteita tai palveluja.
- Opiskelija osaa arvioida tuotteen tai palvelun taloudellisia vaikutuksia.
- Opiskelija osaa kaupallistaa tuotteen tai palvelun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan tuotesuunnittelun ja palvelumuotoilun keskeisiin menetelmiin ja työkaluihin.
- Palvelumuotoiluun tutustutaan käytännön työn kautta, ja sitä sovelletaan oman yritystoiminnan toteuttamisessa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija soveltaa tällä ja aiemmilla opintojaksoilla oppimaansa omassa yritystoiminnassaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Muotoilu on keino luoda tuotteista ja palveluista yhtenäinen, kiinnostava ja kaupallisesti menestyvä kokonaisuus. Suunnittelussa huomioidaan käytettävyys sekä kuluttajien näkökulma. Tarkoituksena voi olla edistää tuotteiden ja palveluiden tunnettavuutta tekemällä ne ymmärrettäviksi ja houkutteleviksi. Palvelumuotoilu laajentaa muotoilun määritelmän ja toiminta-alueen tuotokeskeisyydestä kokonaisvaltaisten kokemusten, prosessien ja systeemien suunnitteluun. Tavoitteena on pilkkoa palvelukokonaisuus pienempiin kehityshaasteisiin ja kehittää kokonaisratkaisua, jonka kehittämistä toistetaan niin pitkään kuin on tarve.

Markkinointi ja kaupallistaminen, 2 op (YRI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy markkinoinnin perusasioihin ja oppii ymmärtämään markkinointitoimien merkityksen liiketoiminnassa.
- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa markkinointiviestintää yksin tai osana yhteisöä.
- Opiskelija seuraa ja arvioi markkinointiviestinnän toimenpiteiden tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.
- Opiskelija ymmärtää ostokäyttäytymisen ja segmentoinnin merkityksen markkinoinnin perustana.
- Opiskelija hyödyntää digitaalista markkinointia ja muita markkinointiviestinnän keinoja.
- Opiskelijaideoi viestinnän kehittämistä tulosten perusteella.
- Opiskelija ymmärtää markkinointiin liittyvät säädökset, määräykset ja eettiset periaatteet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään markkinoinnin vaikuttavuuteen ja tutustutaan monipuolisesti markkinointiviestinnän keinoihin.
- Opintojaksolla suunnitellaan ja toteutetaan oman yrityksen markkinointitoimenpiteitä ja seurataan niiden vaikuttavuutta.
- Opintojaksolla toteutetaan oman yrityksen viestintää yhtenä yritystoiminnan tärkeimmistä osa-alueista.
- Opintojaksolla tehdään mahdollisuuksien mukaan opintovierailuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan markkinointiviestinnän keinoihin ja sovelletaan opittua käytännössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään monipuolisesti oman yrityksen markkinoinnin suunnitteluun, toteuttamiseen ja seuraamiseen. Opintojaksolla korostuu tekemällä oppiminen.

International Business, 2 op (YRI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tunnistamaan oman kulttuurinsa ominaispiirteitä ja ymmärtää, miten se vaikuttaa toisesta kulttuurista tulevan ihmisen kohtaamiseen
- oppii ymmärtämään yrityksen liiketoiminnan peruseriaatteita kansainvälissä toimintaympäristössä
- ymmärtää kielitaidon merkityksen työelämässä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri kulttuureihin tutustuminen
- globalisaation vaikutukset liiketoimintaan
- oman yrityksen/projektin esittely vieraalla kielellä
- tervehtiminen ja esittäytyminen useammalla vieraalla kielellä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan oman kulttuurinsa ominaispiirteitä ja ymmärtää, miten se vaikuttaa toisesta kulttuurista tulevan ihmisen kohtaamiseen sekä ymmärtää kielitaidon merkityksen työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tunnistamaan oman kulttuurinsa ominaispiirteitä ja ymmärtää, miten se vaikuttaa toisesta kulttuurista tulevan ihmisen kohtaamiseen. Hän oppii ymmärtämään yrityksen liiketoiminnan peruseriaatteita kansainvälisessä toimintaympäristössä sekä hankkii tietoa globalisaation vaikutuksista liiketoimintaan. Koulun sisäistä kulttuurista monimuotoisuutta hyödyntäen opiskelija hankkii lisätietoa eri kulttuureista ja kielistä. Opintojakson jälkeen opiskelija ymmärtää monipuolisen kielitaidon merkityksen työelämässä, osaa esitellä yrityksensä tai projektinsa vieraalla kielellä sekä osaa tervehtiä ja esittäytyä useammalla vieraalla kielellä. Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Yrityksen yhteiskuntavastuu, 2 op (YRI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii vastuullisuudesta liiketoiminnassa ja ymmärtää miten ne ilmenevät käytännössä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vastuullinen liiketoiminta: taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu ja ekologinen vastuu
- kiertotalous, kestävä kehitys
- liiketoiminnan eettiset kysymykset
- Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa ja toteuttaa esim. projekti opintojakson aiheeseen liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla perehdytään vastuulliseen liiketoimintaan, kiertotalouteen, kestävään kehitykseen sekä liiketoiminnan muihin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii vastuullisesta liiketoiminnasta ja siitä, miten ne ilmenevät käytännössä. Kurssin aihepiireihin kuuluvat taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen vastuullisuus, kiertotalous, kestävä kehitys sekä liiketoiminnan muut eettiset kysymykset. Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä yritysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa sekä toteuttaa esimerkiksi projekti opintojakson aiheeseen liittyen.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Työharjoittelu, 2 op (YRI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pääsee konkreettisesti kokeilemaan työskentelyä ja näkemään työyhteisön toimintaa yhdessä tai useammassa työpaikassa
- oppii arvostamaan kaikenlaista työntekoa ja saa realistisen kuvan siitä mitä nykyajan työ pitää sisällään
- tutustuu työntekijän oikeuksiin ja velvollisuuksiin työelämässä
- saa näkökulmia ja tukea omaan jatko-opinto- ja ammatinvalintaprosessiinsa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet työpaikalla

- Yrityksen työyhteisöön ja toimintaan tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erilaiset työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opintojakso syventää opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan lukion ulkopuolella.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan itsetuntemus lisääntyy, kun hän saa kokemuksia itsestään työntekijänä. Hän ymmärtää paremmin omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson saadakseen työssä on oltava vähintään 30 h ja tehdystä työstä on näytettävä työnantajan antama työtodistus. Lisäksi opiskelijan on tehtävä työskentelystään raportti, jonka tarkemmat ohjeet hän saa kurssin vastaavalta opettajalta. Opiskelija reflektoi opintojaksoon liittyvässä raportissa omaa toimintaansa työntekijänä ja saa mahdollisesti myös työnantajalta palautetta työskentelystään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyysslinjan valinnainen opintojakso

Opiskelijat tutustuvat kurssin aikana työelämään jossakin itseään kiinnostavassa yrityksessä/ useammassa yrityksessä. Työpaikka hankitaan itse. Työksi voidaan hyväksyä tarpeeksi pitkä kesätyö/iltatyö. Opintojakson saadakseen työssä on oltava vähintään 30 h ja tehdystä työstä on näytettävä työnantajan antama työtodistus. Lisäksi opiskelijan on tehtävä työskentelystään raportti, jonka tarkemmat ohjeet hän saa kurssin vastaavalta opettajalta. Opintojakson voi hyvin suorittaa, vaikka ei olisikaan yrittäjyysslinjalla.

Minustako tulevaisuuden yrittäjä?, 2 op (YRI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu tulevaisuusajattelun periaatteisiin ja niiden hyödyntämiseen liiketoimintaa suunniteltaessa.
- Opiskelija saa tarvittavat tiedot oman yrityksen perustamista varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tulevaisuusajattelun periaatteet
- yrityksen perustamiseen ja aloittelevan yrittäjän tukimuotoihin tutustuminen
- erilaiset yrittäjyyden muodot
- kannattavan liiketoiminnan suunnittelun perusteet
- mahdollisen opiskelijan oman yritysideoan kehittäminen
- aiemmillä yrittäjyysslinjan opintojaksoilla opittujen tietojen ja taitojen syventäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin yrittäjyyden muotoihin, yrityksen perustamiseen liittyviin asioihin ja aloittelevan yrittäjän tukimuotoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat yrittäjyysopintojen tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija perehtyy tulevaisuusajattelun periaatteisiin ja tulevaisuusajattelun hyödyntämiseen liiketoimintaa suunniteltaessa. Opiskelija tutustuu erilaisiin yrittäjyyden muotoihin, yrityksen perustamiseen liittyviin asioihin ja aloittelevan yrittäjän tukimuotoihin. Opintojakson aikana opiskelijan on mahdollista saada tukea oman yritysideaansa kehittämiseen.

Opintojakso arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi.

Mualla suoritettavat yrittäjyyteen liittyvät opinnot, 2 op (YRI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustua muiden koulutuksia järjestävien tahojen opintoihin
- saada lisätietoja ja -taitoja omiin yrittäjyys- ja/tai työelämätaitoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sisällöt riippuvat suoritettavien opintojen sisällöistä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritettujen opintojen hyväksiluvusta päättää rehtori opinnoista saatavan todistuksen perusteella

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyslinjan valinnainen opintojakso

Mualla suoritettavat yrittäjyyden aihealueeseen sopivat opinnot voidaan lukea osaksi yrittäjyysopintoja erillisestä anomuksesta. Suoritettujen opintojen hyväksiluvusta päättää rehtori opinnoista saatavan todistuksen perusteella. Opinnot voivat olla esim. korkeakoulujen tarjoamia soveltuvia opintoja tai jotain muita yrittäjyyslinjan opintoja täydentäviä kursseja.

Talous, raha ja yrittäjyys, 2 op (YRI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- saa perustietoutta sijoittamisesta
- oppii arvioimaan yrityksen toimintaa erilaisten taloudellisten tunnuslukujen ja mittareiden kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisiä periaatteita sijoittamiseen liittyen
- yritystoiminnan rahoitusvaihtoehdot
- yrityksen kannattavuus
- rahoittajien laskentatoimi: tuloslaskelma, tase, vakavaraisuus, maksuvalmius, kassavirta
- johdon laskentatoimi: investointien kannattavuuden arviointi, takaisinmaksuaika, nykyarvomenetelmä, kustannuslaskenta, budjetointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa opintojaksolla talouteen ja yrittäjyyteen liittyvää tietoutta ja soveltaa sitä elävästä elämästä kumpuaviin tehtävänantoihin. Tavoitteena opintojaksolla on myös oppia hakemaan tietoa yhteiskunnallisista asioista erilaisista medioista. Tiedon karttuminen auttaa opiskelijaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja vahvistaa hänen aktiivisen kansalaisen ja toimijuuden taitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso tehdään pääosin itsenäisesti etäopiskeluna. Opintojakso on suoritettu, kun siihen liittyvät etätehtävät on tehty riittävän kattavasti. Soveltavien tehtävien ratkaisujen sisältöjen kattavuudella opiskelija osoittaa ymmärtäneensä talouteen ja yrittäjyyteen liittyviä keskeisiä tietoja ja oppineensa hakemaan tarvittavia tietoja eri medioista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyyslinjan valinnainen opintojakso

Talous, raha ja yrittäjyys on yksi osa TATin bisnesopinnoista. Talous, raha ja yrittäjyys -opintojaksolla tarkastellaan yritystoimintaan liittyviä talousasioita. Teemoina ovat sijoittaminen, yritystoiminta ja sen rahoitus, sekä rahoittajien ja johdon laskentatoimi. Opintojaksolla opitaan arvioimaan yrityksen toimintaa erilaisten taloudellisten tunnuslukujen ja mittareiden kautta yrittäjän, rahoittajan ja johdon näkökulmasta. Opintojakso suoritetaan pääosin itsenäisesti opiskellen verkkototeutuksena.

Osuuskuntatoiminta, 2 op (YRI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Itsenäinen ja itseohjautuva työskentely etukäteen asetetun päämäärän saavuttamiseksi
- Työelämään tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Osallistuminen Valon Tekijät osuuskunnan toimintaan.
- Osuuskunnan kautta opiskelija toteuttaa joko yhden tai useamman itse suunnittelemansa projektin tai suorittaa ulkopuolisen tahon antamia toimeksiantoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvostellaan suoritusmerkinnällä S/H. Osuuskuntatoiminnasta voidaan lukea hyväksi useampiakin opintopisteitä (max. 12 opintopistettä). Yksi opintopiste on noin 28 tuntia työtä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylöjärven lukion opiskelijalla on mahdollisuus osallistua Valon Tekijät Osuuskunnan toimintaan. Osuuskunnan kautta opiskelija toteuttaa joko yhden tai useamman itse suunnittelemansa projektin tai suorittaa ulkopuolisen tahon antamia toimeksiantoja. Osuuskuntatoiminta mahdollistaa esimerkiksi kesätyön tai opiskeluiden ohella tehtävä työn.

Osuuskuntatoimintaopintojakson suorittamisesta sovitaan etukäteen Yrittäjyyshinjan valmentajan kanssa. Opiskelija voi saada työstään rahallista korvausta. Palkan saamisen edellytyksenä on Valon Tekijät Osuuskunnan jäsenyys.

7.23. Integraatio-opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 2 op (ENA1RUB11)

Oppiaineet

- Ruotsi, B1-oppimäärä
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkautuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: itseohjautuvuus, oman osaamisen tunnistaminen ja oppimisen omistajuus

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Itseohjautuvuus, oman osaamisen tunnistaminen ja oppimisen omistajuus kehittyvät kieliprofiilin koostamisessa ja opiskelijan suorittaessa itsearviointia ohjatusti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Minä kielenoppijana: omien vahvuuksien ja valmiuksien tunnistaminen ja kehittäminen. Minäpystyvyyden kehittäminen. Yhdessä oppimisen taitojen ja mahdollisuuksien tunnistaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan osaamiseen kielitaidon eri osa-alueilla opintojaksokohtaisen painotuksen mukaan. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin

vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteisiin pohjautuvaa osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opiskelijan oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä tuetaan opintojakson aikana antamalla palautetta esimerkiksi opiskelijan työskentelystä vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi voidaan käyttää itse- ja/tai vertaisarviointia. Opiskelun aikaisen palautteen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tulemaan tietoisesti työskentelytavoistaan ja vuorovaikutustaidoistaan. Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kartoitetaan opiskelijan kielitaidon osaamista ja kehittämisen kohteita. Tarkastellaan ja harjoitellaan kieltenopiskelutaitoja, sekä asetetaan tavoitteita kielten opiskelulle. Etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Laaditaan kieliprofiili.

Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, S25)

Oppiaineet

- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen
- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Tekstien tulkinta 1

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vaikuttamisen taidot
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opintojaksolla painotetaan mediaetiikkaa.
- Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin ympäristöteemoja käsitteleviin aineistoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojaksolla analysoidaan ja arvioidaan tekstejä, joissa näkyy erilaisia ideologioita.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opintojaksolla korostetaan dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opintojakso kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita, erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä sekä rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään esimerkiksi argumentoinnin analysointiin ja hallintaan.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa keskitytään opiskelijan kykyyn tuottaa ja analysoida vaikuttavia tekstejä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen: arviointiin vaikuttaa opiskelijan kyky arvioida tekstejä mediaetiikan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen: arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan kykyyn analysoida ja arvioida tekstejä, joissa näkyy erilaisia ideologioita.

Vuorovaikutusosaaminen: arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky vuorovaikutteisuuteen ja hyvään argumentaatioon.

Monitieteellinen ja luova osaaminen: arviointiin vaikuttaa opiskelijan kyky luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan medialukutaitoa. Monimuotoisia tekstejä tutkitaan vaikuttamisen näkökulmasta. Opiskelija oppii ymmärtämään media vaikutuksen yksilöön ja yhteiskunnan toimintaan. Opiskelija harjoittelee argumentointitaitoja ja tuottaa sekä suullisia että kirjallisia kantaa ottavia tekstejä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään opiskelijan kirjoittamistaitoihin.

Opintojaksolla perehdytään filosofisen ajattelun luonteeseen tutustumalla joihinkin filosofisiin ongelmiin. Opintojakson aikana harjaannutaan soveltamaan filosofista työtapaa: Kyseenalaistamaan, määrittelemään käsitteitä ja perustelemaan omia ajatuksia. Argumentaatiotaidot ja kriittinen ajattelu ovat opintojakson keskeistä sisältöä.

Viisas argumentaatio, 4 op (FI1, ÄI5)

Oppiaineet

- Suomen kieli ja kirjallisuus
- Filosofia

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen
- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: vaikuttamisen taidot
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opintojaksolla painotetaan mediaetiikkaa.
- Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin ympäristöteemoja käsitteleviin aineistoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojaksolla analysoidaan ja arvioidaan tekstejä, joissa näkyy erilaisia ideologioita.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opintojaksolla korostetaan dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opintojakso kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita, erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä sekä rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskitytään esimerkiksi argumentoinnin analysointiin ja hallintaan.

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: arvioinnissa keskitytään opiskelijan kykyyn tuottaa ja analysoida vaikuttavia tekstejä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen: arviointiin vaikuttaa opiskelijan kyky arvioida tekstejä mediaetiikan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen: arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan kykyyn analysoida ja arvioida tekstejä, joissa näkyy erilaisia ideologioita.

Vuorovaikutusosaaminen: arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky vuorovaikutteisuuteen ja hyvään argumentaatioon.

Monitieteellinen ja luova osaaminen: arviointiin vaikuttaa opiskelijan kyky luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on kehittää opiskelijan medialukutaitoa. Monimuotoisia tekstejä tutkitaan vaikuttamisen näkökulmasta. Opiskelija oppii ymmärtämään media vaikutuksen yksilöön ja yhteiskunnan toimintaan. Opiskelija harjoittelee argumentointitaitoja ja tuottaa sekä suullisia että kirjallisia kantaa ottavia tekstejä. Opintojakson arvioinnissa keskitytään opiskelijan kirjoittamistaitoihin.

Opintojaksolla perehdytään filosofisen ajattelun luonteeseen tutustumalla joihinkin filosofisiin ongelmiin. Opintojakson aikana harjaannutaan soveltamaan filosofista työtapaa: Kyseenalaistamaan, määrittelemään käsitteitä ja perustelemaan omia ajatuksia. Argumentaatiotaidot ja kriittinen ajattelu ovat opintojakson keskeistä sisältöä.

Luonnontiede ja kestävä tulevaisuus, 2 op (FY2KE2)

Oppiaineet

- Fysiikka
- Kemia

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämiseksi
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää oppiaineiden välisiä yhteyksiä.
- Opiskelija oppii luonnontieteille ominaisia työskentelytapoja sekä fysiikan ja kemian käsitteistöä.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Yhteistyötaidot sekä tieto- ja viestintäteknologia-aidot.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämiseksi luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

- Luonnontieteille ominaisen aineiston tuottaminen oppiainerajoja rikkoen.
- Tutustuminen kestävän elämäntavan näkökulmasta esimerkiksi tämän hetkisiin energiantuotantotapoihin, ilmastonmuutokseen, raaka-aineiden riittävyyteen ja elinkaariajatteluun.
- Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: Opiskelija oppii erilaisia työskentelytapoja yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa sekä tutustuu luonnontieteissä tarvittaviin tieto- ja viestintäteknologian taitoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tulkitaan erilaisia fysiikan ja kemian malleja sekä kaavioita. Lisäksi tutustutaan luonnontieteissä tarvittaviin tieto- ja viestintäteknologian taitoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla avataan fysiikan ja kemian merkitystä yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään energiatuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastonmuutokseen. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristön kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Molemmat oppiaineet arvioidaan erikseen numeerisella asteikolla 4-10.

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen fysiikalle ja kemialle ominaisten tietojen ja taitojen hallintaa sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttamista. Formattiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin vievää palautetta, joka auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai osaamista mittaavista kokeista.

Yhteistyötaitoja arvioidaan vertaispalautteena tai sanallisena palautteena esimerkiksi kokeellisen työskentelyn ja ryhmätöiden osalta. Monitieteinen ja luova osaaminen liittyy mm. opintojaksolla käytettävien tietokoneohjelmien hallintaa ja tätä osaamista arvioidaan osana opintojakson formatiivista arviointia. Muuta opintojaksoon kuuluvaa laaja-alaista osaamista (yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen) arvioidaan opintojakson sisältöjen hallintaan liittyvässä summatiivisessa arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään aineiden kemialliseen rakenteeseen, rakenteen esittämiseen kemian kielellä ja aineiden ominaisuuksien tutkimiseen kokeellisesti sekä selittämiseen rakenteen sekä sidosten ja poolisuuden avulla. Opintojaksolla käsitellään, miten energiaa tuotetaan, siirretään ja käytetään sekä mitä vaikutuksia näillä toiminnoilla on ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisten hyvinvointiin. Opintojaksolla tarkastellaan fysiikan ja kemian merkitystä yhteiskunnalle sekä opitaan luonnontieteissä tarvittavia tieto- ja viestintäteknologisia taitoja.

Maailma muutoksessa - historia ja alueet, 4 op (GE1HI1)

Oppiaineet

- Maantiede
- Historia

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen
- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedialla hyödyntäen*
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalien talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää, miten nykyinen jälkiteollinen yhteiskunta on muotoutunut, mukaan lukien alueelliset hyvinvointierot.*
- Opiskelija tunnistaa ihmisen monet luontoa uhkaavat vaikutukset eri ilmastovyöhykkeillä sekä osaa pohtia uhkiin ratkaisuja*
- Opiskelija käsittää globalisaation historiaa muuttuneiden alueellisten valtasuhteiden näkökulmasta.*
- Opiskelija ymmärtää talouden, väestönkasvun ja yhteiskunnan kehityksen välisiä riippuvuussuhteita.*
- Opiskelija osaa tarkastella ilmastomuutosta teollistumisen ja sen rinnakkaisilmiöiden, kuten väestönkasvun ja kaupungistumisen, yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutosten mekanismit
- nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia
- kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat
- ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä

Ihmiskunnan muutoksia

- väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
- puhtaan veden puute, nälkä
- hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
- pakolaisuus
- kestävän kehityksen sitoumukset

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

- Nykyisten yhteiskuntien muotoutuminen historiallisesti ja alueellisesti monin eri tavoin
- Globaalin taloudellisen, poliittisen ja kulttuurisen vallan keskittymät ja marginaalit
- Ympäristön vaikutukset yhteiskuntien kehitykseen
- Jälkiteollisen maailman rakentuneisuus osana laajoja yhteiskunnallisia kehityskulkuja
- Kosmopoliittisen kansalaisen idea ja globaali eettinen vastuu

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tunnistaa eettisen vastuunsa kestävässä kehityksessä niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisestikin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat historialle ja maantieteelle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä opintojakson yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Oppimisprosessin aikana annettu palaute auttaa opiskelijoita tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan työelämä- ja yrittäjyysosaaminen sekä eettisyys- ja ympäristöosaaminen.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa yhdistetään maantieteen ja historian aihekokonaisuuksia unohtamatta kummallekin oppiaineelle tyypillisiä erityispiirteitä. Oppiaineita yhdistäviä teemoja ovat ennen kaikkea globalisoituminen, yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden ja voimasuhteiden muutokset (maanviljely-yhteisöistä nykyisiin digiyhteiskuntiin) sekä luontoon ja ihmisen toimintaan vaikuttavat ympäristön muutokset. HI1-moduulissa korostuu ajallinen perspektiivi ja nykyisyyden ymmärtäminen monimutkaisten historiallisten kehityskulkujen valossa. GE1-moduuli perehdyttää opiskelijat ilmiöiden alueelliseen tarkastelutapaan.

Taloustieto ja talousmatematiikka, 3 op (YH2MAB6)

Oppiaineet

- Matematiikan lyhyt oppimäärä
- Yhteiskuntaoppi

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työn ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Paikallinen lisäys

- MAB6 Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: kehittää sisäisen yrittäjyyden taitoja
- YH2 Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Oppiaineita integroivia sisältöjä ovat verotus, valuutat, korko ja indeksi.
- MAB6 Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: harjoitellaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamista, itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta ja omasta oppimisesta vastuun ottamista.
- YH2 Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen: työ, yrittäjyys ja yritykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

MAB6 ja YH2 Vahvistaa opiskelijan taloudenhallinnan taitoja kuten säästämistä, kuluttamista ja velkaantumista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

MAB6 ja YH2 Matematiikan osaamista ja sovelluksia liitetään opetuksessa yhteiskuntaoppiin, taloustietoon sekä pörssilaskentaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

MAB6 ja YH2 Opetuksessa tarkastellaan taloutta sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

YH2 opintojakso syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi molemmissa oppiaineissa erikseen.

Yhteiskuntaoppi

Oppimisen arvioinnin lähtökohtana ovat yhteiskuntaopin tiedonaloille ominaisten tietojen, taitojen ja toimintatapojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen. Formatiivinen arviointi auttaa opiskelijaa arvioimaan tavoitteiden saavuttamista. Oppimisprosessin aikana tehty summatiivinen arviointi ja palaute tukevat ja edistävät opiskelijan kykyä hallita keskeisiä käsitteitä ja suuria kokonaisuuksia sekä tiedon soveltamista.

Opintojakson arvioinnissa työelämä- ja yrittäjyysosaaminen, hyvinvointiosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen huomioidaan.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Matematiikka

- Opiskelijan arvioinnissa painottuu keskeisten tavoitteiden ja sisältöjen hallinta.
- Oppimista arvioidaan monipuolisesti summatiivisia ja formatiivisia arvioinnin muotoja käyttäen, joita voivat olla tuntiaktiivisuus, oppitunnilla annettu palaute, itse- ja vertaisarviointi sekä arviointikeskustelut, erilaiset summatiiviset kokeet, testit ja muut oppimistehtävät ja näytöt osaamisesta.
- Arviointi perustuu kaikkeen opiskelijan antamaan näyttöön opintojakson aikana.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamista arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia koko opintojakson ajan.
- Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

YH2 Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Opintojaksossa käsitellään talouden kysymyksiä kotitalouksien, yritysten ja julkisen talouden näkökulmista. Opintojaksossa perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa.

MAB6 Opintojakson tavoitteena on oppia ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä laskennallisesta näkökulmasta. Opintojakso antaa valmiuksia oman talouden suunnitteluun sekä tukee yrittäjyyden ja taloustiedon opiskelua.

Opintojaksolla tutustutaan samoihin taloustieteen teemoihin sekä matematiikan että yhteiskuntaopin näkökulmista.

8. Liitteet

Tampereen seudun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelma 2021

Tampereen seudun lukioissa tapahtuva ohjauksen järjestäminen kuvataan ohjaussuunnitelmassa. Suunnitelma toimii myös ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Ohjauksen tavoitteena on nuoren kouluyhteisöön integroituminen, hänen hyvinvointinsa ja opiskelun tukeminen sekä jatko-opintoihin siirtyminen. Ohjaussuunnitelman painopiste on ryhmäohjauksessa. Ryhmäohjausta, ryhmäohjaustuokioita ja niiden hyvää toteutusta tukevia toimia on kuvattu suunnitelman lopussa. Ohjauksen toimintamalleja tarkennetaan lukioiden omissa opiskeluhuoltosuunnitelmissa, uuden opettajan perehdyttämismateriaaleissa ja ryhmäohjausmateriaaleissa.

Ohjauksen vaihe	Vastuuhenkilöt	Toimenpiteet
Lukio-opintoihin siirtyminen		
Toisen asteen infotilaisuudet	Eri koulutusasteiden opinto-ohjaajat	Peruskoulunsa päättävälle oppilaille ja heidän huoltajilleen voidaan järjestää opinto-ohjaajien yhteistyönä infotilaisuuksia.
Esittelymateriaalit	Rehtori, nimeämät henkilöt rehtorin	Materiaalin tuottamisessa tehdään seudullista yhteistyötä. Lisäksi jokainen lukio voi suunnitella ja toteuttaa oman esittelymateriaalinsa.
Vierailut	Opinto-ohjaajat, opettajat, tutorit rehtori,	Peruskouluryhmienvierailut. Lukiot vastaanottavat peruskoululaisia tutustumiskäynneille.
Lukioiden tutustumistapahtumat	Rehtori, opinto-ohjaajat, opettajat, tutorit	Lukiot suunnittelevat ja järjestävät peruskoulun päättävälle oppilaille ja heidän huoltajilleen mahdollisuuksia tutustua lukioon.
Opintoihin hakeminen	Rehtori, opinto-ohjaajat, opettajat	Lukio-opintoihin haetaan Opintopolku.fi-järjestelmän kautta. Opiskelijavalinnoissa voidaan käyttää päättöarvosanojen lisäksi muita valintakriteereitä (esim. valintakokeet, ennakkotehtävät, harrastuslausunnot, arvosanojen painotukset).
Yhteishaun tulokset	Rehtori, koulusihteeri	Yhteishaun tulokset tulevat kouluille kesäkuussa. Rehtori vastaa opiskelijavalinnasta.
Opiskelupaikan vastaanottaminen	Rehtori, opinto-ohjaajat	Opiskelija vastaanottaa opiskelupaikan Opintopolussa ja/tai ilmoittautumalla koululle. Opiskelija varmistaa ainevalintansa lukion ilmoittamalla tavalla.

Lukio-opintojen alkuvaiheen ohjaus		
Tutustuminen lukioon opiskeluyhteisönä	Rehtori, lukion henkilökunta, tutorit	Opintojen alkuvaiheessa opiskelijoita ohjataan kunkin lukion käytännön mukaan.
Lukio-opintojen käytänteet	Opinto-ohjaajat, ryhmäohjaajat, tutorit	Opintojen alkuvaiheessa ryhmäohjaaja, opinto-ohjaaja ja tutorit perehdyttävät uudet opiskelijat lukio-opintojen käytänteisiin.
Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma	Opiskelija, opinto-ohjaajat	Opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Opinto-ohjaaja auttaa ja neuvoo opiskelijaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa. Opiskelija voi hyödyntää myös aineenopettajan ja ryhmäohjaajan asiantuntemusta.
Opiskelutaidot	Aineenopettajat, erityisopettaja, ohjaajat, tutorit	Opiskelijoita ohjataan eri oppiaineissa tarvittavissa opiskelutaidoissa.
Lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamisen ohjaus		
Lukio-opintojen ohjaus	Opinto-ohjaajat, ryhmäohjaajat, aineenopettajat	Opinto-ohjaaja antaa henkilökohtaista ohjausta ja pitää luokkaohjaustunteja. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus saada pienryhmäohjausta. Ryhmäohjaaja toimii ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana. Ryhmäohjaaja tapaa opiskelijan säännöllisesti ja keskustelee opiskelijan kanssa henkilökohtaisesti. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa omaa oppiaineeseen liittyvissä kysymyksissä.
Opintojen eteneminen	Opiskelija, ryhmäohjaaja, aineenopettaja, opinto-ohjaaja	Opiskelijalla on vastuu opintojensa etenemisestä. Ryhmäohjaaja seuraa opiskelijan opintojen etenemistä, poissaoloja ja

		opiskelijan kokonaistilannetta sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa eteenpäin. Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat ja aineenopettajat tekevät säännöllistä yhteistyötä opiskelijan opintojen etenemisen seuraamisessa. Aineenopettaja seuraa opintojen etenemistä oman oppiaineensa osalta. Huoltajilla on mahdollisuus seurata opintojen etenemistä sähköisen viestintäjärjestelmän kautta.
Yhteistyö huoltajien kanssa	Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, opiskeluhuollon henkilökunta, rehtori	Ryhmänohjaaja on ensisijainen yhteyshenkilö kodin ja koulun välillä. Rehtori vastaa yhteistyössä opinto-ohjaajien ja opettajien kanssa lähempainiitijärjestämisestä muusta tiedottamisesta.
Yhteistyö opiskeluhuollon kanssa	Opiskelija, ryhmänohjaaja, aineenopettaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, opiskeluhuollon henkilökunta	Tarvittaessa järjestetään monialaisen asiantuntijaryhmätapaamisia tai pedagogisia konsultaatioita opiskelijahuollon henkilöstön kanssa.
Lukion erityisopetus ja erityisjärjestelyt	Opiskelija, erityisopettaja, opettajat, rehtori	Tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja ohjaus. Erityisopettaja laatii tarvittavat lausunnot ja ohjaa ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyissä yhteistyössä opettajien kanssa. Ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyistä vastaa rehtori.
Ylioppilaskirjoitussuunnitelma	Opiskelija, opinto-ohjaajat	Opiskelija suunnittelee ylioppilastutkinnon suorittamisen aikataulun käyttäen tarvittaessa apuna opinto-ohjaajan, aineenopettajan ja ryhmänohjaajan asiantuntemusta.

Ylioppilastutkinnon suorittaminen	Opiskelija, rehtori, aineenopettaja, opinto-ohjaaja	Rehtori ja opinto-ohjaajat vastaavat ylioppilastutkintoon liittyvästä tiedottamisesta. Opinto-ohjaajat huolehtivat oppilaitoksen ylioppilaskirjoitusten ilmoittautumisprosessista. Opiskelijan vastuulla on ilmoittautua ylioppilaskirjoituksiin lukiossa sovitulla tavalla määräaikaan mennessä.

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja.	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydin sisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista.	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin.
Kehittyvä peruskielitaito		Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon toistakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai kirjoitetusta tekstistä.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista.
Toimiva peruskielitaito		Opiskelija osaa kiertää tai korvata		Opiskelija ymmärtää yhteisen	Opiskelija käyttää melko

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatuksia, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteesta käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksen huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatieta sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppanin kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti monikompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa huomioon kontekstivastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitkäkhön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoidaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkettaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietoaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitte*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohketta ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisroheuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Ylöjärven lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Ylöjärven lukion suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Tässä suunnitelmassa kuvataan Ylöjärven lukion käytössä olevat kurinpitokeinot ja niihin liittyvät menettelytavat.

Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

- Kaikessa kurinpitokeinojen käyttötilanteissa noudatetaan hyvää hallintoa ja yleisiä oikeusturvaperiaatteita, joita ovat yhdenvertaisuus, tarkoitussidonnaisuus, puolueettomuus, suhteellisuus ja luottamuksensuoja.

Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt

Kurinpito lukiolaissa (Lukiolaki 42§)

Opiskelijaa, joka rikkoo järjestystä, harjoittaa opinnoissaan vilppiä tai käyttäytyy muuten epäasiallisesti, voidaan kurinpidollisesti rangaista. Kurinpitorangeistuksia ovat kirjallinen varoitus ja opiskelijan erottaminen oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi.

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi.

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Tarkempia kuvauksia toimimisesta eri tilanteissa, joissa tarvitaan kurinpitomenettelyitä:

Vilppi opintojen suorittamisessa

Vilppi opintojen suorittamisessa, kuten esimerkiksi plagiointi tai luntaus, johtaa seuraamuksiin, joita teon törkeys ja toistuvuus huomioiden, ovat rehtorin puhuttelu, opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kuuleminen, kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen. Lisäksi seuraamuksena voi olla hylätty kurssin osasuoritus tai koko kurssin hylkäys.

Opetusta häiritsevän opiskelijan määrääminen poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi

Määräyksen voi antaa oppituntia tai muuta opetustilaisuutta pitävä opettaja. Jos kyse on oppilaitoksen muusta tilaisuudesta niin määräyksen poistumiseen antaa opettaja tai rehtori. Asia kirjataan opiskelijan tietoihin opiskelijarekisteriin ja alaikäisen opiskelijan kohdalla asiasta ilmoitetaan huoltajalle.

Jos opiskelija *ei nouda suullista poistumismääräystä* niin opettajalla ja rehtorilla on yksin tai yhdessä oikeus poistaa vastarintaa tekevä opiskelija käyttäen sellaisia välttämättömiä voimakeinoja, jotka ovat puolustettavia hänen ikänsä sekä tilanteen vakavuus ja kokonaisarviointi huomioon ottaen. Tällainen tapahtuma ilmoitetaan aina rehtorille ja voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.

Päihteiden hallussapito ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksenalaisena esiintyminen

Päihteiden hallussapito ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksenalaisena esiintyminen oppilaitoksen tiloissa ja toiminnoissa on kielletty ja johtaa aina vähintään kirjalliseen varoitukseen.

Epäily tai tieto, että opiskelijalla on hallussaan laissa kielletty tai vaarallinen esine tai aine

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuun opiskelijalta lukiolain 40 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine. Aina ensiksi opiskelijalta pyydetään esineen tai aineen luovutusta. Jos opiskelija ei suostu pyyntöön niin rehtorilla ja/tai opiskelijalla on oikeus ottaa se pois.

Jos opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavaa esineen tai aineen haltuun ottamisen, rehtorilla tai opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle.

Jos on ilmeistä, että opiskelijalla on hallussaan sellainen kielletty esine tai aine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta ja hän pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole, opettajalla tai rehtorilla on oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, hänen hallinnassaan olevat oppilaitoksen säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa. Opiskelijalle ilmoitettava ennen tarkastusta tarkastuksen syy. Tarkastajan oltava opiskelijan kanssa samaa sukupuolta ja lisäksi läsnä oltava toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, joka opiskelijan pyynnöstä on hänen valitsemansa, jos tämä on saapuvilla. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

- Haltuun otetun esineen/aineen palauttaminen tehdään mahdollisimman pian, viimeistään työpäivän jälkeen opiskelijalle, alaikäisen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai poliisille, jos näillä ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksiset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Jos huoltaja ei 3 kk:n kuluessa nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Suositeltavaa on, että vielä ennen hävittämistä muistutetaan noutovelvollisuudesta ja hävittämisestä tietynä päivänä, ellei sitä noudeta.
- Esineen tai aineen haltuunotto, kuten myös mahdollinen asiaan liittyvä tarkastus ja myös esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata. Kaikista tähän kohtaan liittyvistä toimenpiteistä on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian. Tarvittaessa otetaan yhteyttä myös lastensuojeluviranomaisiin.

Menettelytavat kurinpitotilanteissa ja -rangaistuksissa:

- *Kirjallinen varoitus:* Rehtori päättää kirjallisen varoituksen antamisesta. Kirjallisessa varoituksessa teko tai laiminlyönti on yksilöitävä. Ennen kirjallisen varoituksen antamista opiskelijaa on kuultava, kaikki muu tarpeellinen selvitys hankittava. Myös kuulemistilaisuus kirjataan. Alaikäisen opiskelijan kohdalla myös huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista. Rehtori tekee kirjallisen päätöksen varoituksen antamisesta, joka annetaan tiedoksi myös huoltajalle, mikäli kyseessä on alaikäinen opiskelija. Päätöksessä on oltava valitusosoite, sillä kirjallisesta varoituksesta on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.
- *Enintään 3 päivän opetuksesta epäminen:* Rehtori päättää enintään 3 päivän opetuksesta epämisestä kirjallisesti. Ennen päätöksen tekemistä on yksilöitävä tähän toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti taikka epäilty rikos tai siihen liittyvä seikka, kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen rangaistuksen antamista on opiskelijan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa oppilaitoksen sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle.
- *Määräaikainen enintään vuoden mittainen opiskelijan erottaminen lukiosta:* Monijäseninen toimielin (johtosäännön mukaan sivistyslautakunta) tekee tämän päätöksen. Ennen päätöksen tekemistä on yksilöitävä tähän toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti taikka epäilty rikos tai siihen liittyvä seikka, kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitovirangaistuksen antamista on myös opiskelijan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa oppilaitoksen sijaintikunnan

sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Päätöksessä on oltava valitusosoite, sillä tästä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

- Sinä aikana, jolloin opiskelijaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan samasta syystä saa aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä. Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syytteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen menettelyn perusteella, jota ei ole katsottava rikokseksi, mutta josta voidaan rangaista kurinpidollisesti. Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle samasta syystä määrätä kurinpitorangeistusta.

Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä hoidetaan lukuvuosittaisella tiedottamisella asiasta ja tarvittavalla koulutuksella.

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

Opiskelijoille tiedotetaan laissa säädetyistä kurinpitokeinoista lukiossa, tästä suunnitelmasta ja lukion järjestyssäännöistä lukuvuoden alkaessa. Myös huoltajille asiasta kerrotaan lukuvuoden ensimmäisessä vanhempainillassa. Lisäksi tämä suunnitelma ja järjestyssäännöt ovat kaikkien nähtävillä Ylöjärven lukion internetsivuilla (ylojarvenlukio.fi).

Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa

Ylöjärven lukion yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän vuosittaiseen suunnitelmaan kuuluu yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa. Tämän suunnitelman asiat otetaan esille rehtorien ja opiskeluhuollon henkilöstön toimesta näissä kokoontumisissa soveltuvin osin ja aina tarvittaessa asianomaisten viranomaistahojen kanssa. Huoltajien kanssa pyritään aktiiviseen vuorovaikutukseen ja kurinpidollisissa asioissa otetaan toiminnan suunnittelussa huoltajilta saatu palaute huomioon.

Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten

Suunnitelma kurinpitojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista sisältyy Ylöjärven lukion opetussuunnitelmaan ja sen toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan osana opetussuunnitelman arviointia.